

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Prima Duo Sæcula Complectens

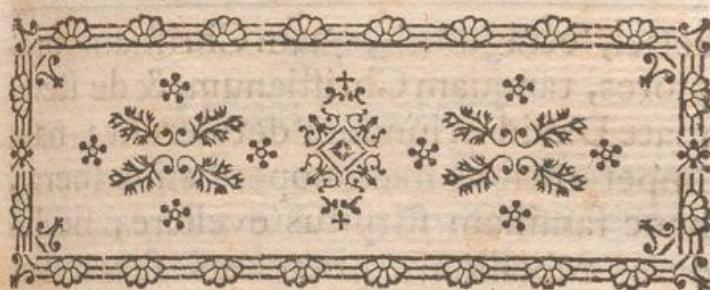
Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 13322648

Liber III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-66002

HISTORIA ECCLESIASTICA.

LIBER III.

S. XISTUS, PAPA.
TRAJANUS, IMPERATOR.

§. I.

Martyrium S. Simeonis Jerosolymitani.

Inter eos, qui sub Trajani Imperio propter fidem passi sunt, in persecutionibus particularibus, eminent Simeon, Episcopus Jerosolymitanus; erat is filius Cleophæ, & Mariæ, IESU Christi Patrue lis, in hac sede S. Apostoli Jacobi successor; tunc temporis centum viginti anno rum vir, cum Consulari Attico Syriae Præsidi sisteretur. Hunc virum quidam hæretici.

Sæculum I.
A. C. 98.

Heges. apud Eus. III. hist. c. 32. Vater. ibid.

Sæculum I. retici, secta Judæis, quam Christianis pro-
A. C. 98. piores, tanquam Christianum, & de stem-

mate David oriundum detulerunt; nam Imperatoribus maximopere curæ fuerat, hanc familiam stirpitus evellere, ne Judæis rebellionis prætextus superesset. Attamen ipsi Simeonis accusatores ex hac familia descendere convicti sunt. Ipse vero multis diebus, omnibus quidem, sed maxime ipso Consulari stupente, qui tantum robur, & patientiam in grandevæ ætatis Sene satis mirari non poterat, tormentis excruciatuſ, & tandem affixus cruci immortuſ est, postquam Jerosolymæ Ecclesiam ultra quadragintas annos re-

*Hegef. apud xisset. In hac dignitate ipsi suffectus est
Euf. IV. hist. Justus, nativitate Judæus, nam plurimi
c. 22.*

ex circumcisione fidem receperant. Quidam nomine Thebutis, qui hujus sedis honorem ambiebat, spe sua dejectus, atque invidia ardens, novæ sectæ auctorem se præbuit; sed & præter ipsum multi alii ex Christianorum judaizantium numero novos errores procudebant; postquam enim nullus amplius primorum Discipulorum, qui JESUM Christum suis oculis viderant, & Doctrinam ejus auribus suis audiverant, in terris superfuit, hæreses, quæ hactenus in tenebris delituerant, caput efferre, & impudentius prodire ausæ sunt.

§. II.

§. II.

*Offenii Hæretici.*Sæculum I.
A. C. 98.

Inter has Judæorum Semi-Christianorum *Epiph. hær.*
 sectas erant Offenii, seu Offæi, qui ii-
 dem cum Essenii esse videntur. His cir-
 ca hæc tempora sub Regno Trajani qui-
 dam nomine Elxai junctus est; habita-
 bant autem in Arabia ad Palæstinæ fines
 prope mare mortuum; ille dictus Elxai
 Pseudo-Propheta erat, natalibus Judæus,
 & Religione, sed Judæorum legem non
 observabat. Is hæresin cudit singularem,
 & libro ex Divina, ut mentiebatur, in-
 spiratione composito, juramenti formu-
 lam sectatoribus suis tradidit, quo per
 salem, aquam, terram, panem, Cœlum,
 aerem, & ventum jurarent. Tum lege
 immutata alios septem veritatis testes
 adhibere jubebat, nempe Cœlum, aquam,
 Spiritus, Sanctos orationis Angelos, ole-
 um, salem, & terram; & hæc quidem ju-
 ramenta ipſi in Religionis partem trahe-
 bant, quamquam manifeste Evangelii *Matth. 5. 34.*
 præceptis contraria. Idem Elxai, virgi-
 nitatis, & continentiae osor, suos ad ma-
 trimonium compellebat. Docebat etiam
 sine peccato Christianum posse persecu-
 toribus cedere, idola adorare, & externe
 quæ expedirent, profiteri, dummodo,
 quæ externe proderet, in corde suo ne-
 garet; ut hanc hypocrisin exemplis co-

Bb 2 hone-

Sæculum I. honestaret, narrabat, quemdam Phinees
A. C. 98. Sacrificatorem, ex genere Aaron, & pri-
mi Phinees, in captivitate Babylonis Susis
sub Regno Darii Dianam adorasse, ut
mortem effugeret.

n. 3.

Dicebat etiam, Christum esse magnum
Regem; at ex ejus libro non satis appa-
rebat, an de Domino nostro JEsu Christo
loqueretur, an vero alium exspectaret.
Orantes faciem vertere ad Orientem pro-
hibebat, volebatque eam verti versus
Jerusalem, in quacunque mundi parte
orans ageret. Sacrificia tanquam Deo
non accepta damnabat, quæ nec a lege
præcepta essent, nec a Patribus Deo
oblata. Carnis esum, cui Judæi adsue-
verant, suis non permittebat. Altaria,
& ignem rejiciebat, tanquam ad Dei cul-
tum nihil facientia. In libro suo inter
alia etiam hæc verba legebantur: *Fili!*
ambulate, non versus formam ignis, ne
aberretis, nihil enim aliud nisi deceptio
est; ignis videtur vobis esse proximus,
cum remotissimus sit; ad ejus ergo for-
matum non accedite, sed magis ambulate
versus vocem aquæ; nempe quia aquæ bo-
nitatem inesse docebat.

Hic novator Christum describebat
velut aliquam virtutem mensurabilem,
quæ longitudine esset viginti quatuor
schenarum, id est, nonagesies mille pas-
uum, sex schenarum latitudine, id est,
vicies

vicies & quater mille passuum, profun- Sæculum I.
ditate tam longitudini, quam latitudini A.C. 98.
congrua. Hic dimensionum conceptus
ex textu quodam S. Pauli ruditer acce- Ephes. 3. 18.
pto, procusus esse videtur. Errore non
minus intolerabili Spiritui S. sexum fæ-
mininum tribuebat; verosimiliter ideo,
quia vox hebraica *Roïyah*, quæ Spiritum
significat, illius generis est. Spiritum
fingebat similem Christo, & positum ante
eum, erecte stantem supra nubes, inter
duos montes, attamen hominum oculis
non conspicabilem; tam uni, quam alteri
eandem tribuebat mensuram, idque sibi
ex montium altitudine perspectum fuisse
fabulabatur, eo quod Christi, & Spiritus
capita eorum fastigium exæquarent. In
libro suo quamdam orationem vocabulis
barbaris docebat, cuius sensum investiga-
re illicitum ajebat, & quam S. Epiphanius
in hunc modum traduxit: *Vilitas, con-*
demnatio, oppressio Patrum meorum tran-
sit, per eam, quæ advenit perfectam mis-
sionem. Subinde hujus Elxai Discipuli,
cum Ebionis sectatoribus societatem inie-
re; duravitque ista hæresis per plura sæ-
cula.

§. III.

Plinii Epistola ad Trajanum.

Plinius secundus junior, Bithyniæ Præ-
fectus, tantam ibi invenit Christiano-

Bb 3 rum

Sæculum I. rum multitudinem, ut quid cum hujus
 A. C. 98. professionis hominibus factu optimum
Esse, ambigeret; hinc consilium ab Im-
Eus. III. hist. peratore petiit. Nempe S. Petrus in hac
c. 33. Provincia prædicaverat, fidemque reli-
I. Petr. init. Plin. lib. 10. ctis scriptis firmaverat. Plinii autem ad
Plin. lib. 10. Cæsarem Epistola hujus est tenoris:
ep. 97.

*Muneris mei esse existimo, Domine!
 in omnibus causis, quæ mihi perplexæ vi-
 dentur, tuum exposcere consilium; quem
 enim meliorem in dubiis Ducem, quem do-
 ciorem in ignorantia Magistrum te ipso
 inveniam? Nunquam Christianorum ju-
 diciis interfui, hinc quæ in illis requiran-
 tur, quæve puniantur, ignorans, multum
 dubitavi, an nulla ætatis habenda ratio?
 an teneri infantes cum majoribus natu-
 confundendi? an pænitentia veniam me-
 reatur, aut vero, si quis semel fuerit, Chri-
 stianum exuisse, pro sit nihil? an solum
 Christiani nomen sine alio crimine, aut
 annexa huic nomini crima puniantur?
 Interim erga eos, qui hoc nomine ad me
 delati sunt, hanc agendi rationem tenui;
 interrogavi, an essent Christiani; cum se
 esse faterentur, altera, & tertia vice eam-
 dem quæstionem movi cum ultimi supplicii
 intentione; & duci perseverantes jussi,
 nec enim mihi videbatur dubium, quidquid
 id esset, quod faterentur, saltem pertin-
 ciam, & obstinationem inflexibilem impu-
 nitam esse non debere. Alios, ejusdem
 insanie,*

insaniæ, notavi, Romam mittendos, quia Sæculum I.
cives Romani sunt; attamen crescente, ut A. C. 98.
fieri solet, accusationum, reorumque nu-
mero, oblatus est mibi libellus sine auctoris
nomine, multorum nomina continens, qui
se Christianos esse, aut fuisse negant; hos,
postquam Imagini tuæ, quam cum Deorum
statuis afferri præceperam, coram me, &
mecum thus, vinumque obtulissent, & Chri-
sto maledixissent, dimittendos judicavi;
ajunt enim, vere Christianos ad horum
quidquam faciendum nulla ratione compelli
posse. Alii cum denuntiarentur, se Chri-
stianos dixerunt, statimque eodem ore ne-
garunt; & se quidem aliquando Christia-
nismum professos, nunc autem ab annis tri-
bus, alii a longiori tempore, iterumque
alii a viginti annis abjurasse ajebant.
Omnes denique tuam effigiem, Deosque,
Christo maledicentes, adoraverunt.

Jam vero, quæ, sibi a nobis objecta,
fatebantur, sequentia erant; morem sibi
esse certa die ante solis ortum convenire,
& Canticum in honorem Christi, quem
Deum esse crederent, alternantibus cho-
ris, psallere; & ibi quidem Christianos
juramenti vinculo inter se contineri, non
ad fovenda vitia, sed emendanda; bæc
enim juramento prohiberi, ne rapinam, fur-
tum, adulterium committerent; ne datam
fidem frangerent, ne depositum sibi commis-
sum negarent; tumque aliquantum secede-

Sæculum I.
A. C. 98.

re, rursusque ad communem mensam colligi; esse autem convivium vulgare & innoxium; & his ipsis conventiculis abstinuere, post edictionem, quam te jubente promulgaveram. Plinius hic advertit, Christianorum convivia criminis vacare, nempe propter vulgares criminationes, eos jugulatum infantem comedere. Et pergit: Ideo necessarium duxi, duas mulieres, Christianorum mancipia, quas sceleris ministras fuisse fama ferebat, tormentis subjicere, at praeter superstitionem inauditam, & pervicacissimam detexi nihil; hinc distuli judicium, & tuam explorare sententiam quam celerrime volui.

Rem consultatione dignam duxi ob ingentem reorum numerum; nam plurimi omnis ætatis, sexus, & conditionis periclitantur. Non solum urbes, sed & oppida, & agros hæc supersticio infecit; spes tam superesse videtur hujus pestis progressus sistendi, & insanientes ad sanitatem reducendi; constat saltem, templa fere deserta, rursus frequentari cœpisse, sacrificia solemnia, diu interrupta, repeti, passim conspicere victimas, cum prius rari emptores essent; unde ingens eorum copia dignosci potest, qui errorem correcturi sunt, si penitentiae locus detur.

ibid. ep. 98.

Trajanus ad hanc Plinii epistolam sic respondit: Charissime adjutor! In causis eorum, qui ad te ut Christiani delati sunt, fecisti

cisti muneri tuo satis. Nihil enim ordinate
statui potest, nisi quod juxta regulam cer- Sæculum I.
tam statuitur. In Christianos inquirendum A. C. 98.
non est, si autem denuntientur, & convin-
cantur, puniendi sunt; ita tamen, ut si
quis dicat, se Christianum non esse, &
Diis nostris sacrificando, probet, ob pæni-
tentiam veniam obtineat, quantumcunque
de præterito suspectus fuerit. Quod atti-
net libellos occulto auctore oblatos, in nullo
accusationis genere locum habeant; res ea
est pestimi exempli, & nostro Sæculo in-
digna.

Hoc Cæsaris responsum persecutio- *Eus. III. hist.*
nis gladium Christianorum cervicibus c. 33.
impendentem suspendit quidem, inimi-
cis autem eorum nihilominus prætextum
nocendi reliquit. In quibusdam locis
populus, in aliis Magistratus eis insidia-
bantur, & quamvis non esset persecutio
aperta, & universalis, in singulis ta-
men Provinciis particulariter vexabantur
Christiani.

§. IV.

S. Ignatii iter.

S. Ignatius tunc temporis Ecclesiam An- *Acta Ign.*
tiochenam regebat, durante Domitiani gr. & lat.
persecutione servatam; S. Præsul ora- edit. Buir.
tioni, jejunio, assiduis instructionibus va-
cabat, propriæ tamen virtuti diffidens, ti-
mensque, ne veram Christi charitatem

Bb 5 nec-

Sæculum II.
A. C. 106.

An. 106.

necdum haberet, unice ad Martyrii lauream aspirabat. Theophorus a suis nominabatur, quod est, Deum ferens, sub hoc nomine notus erat, nec huic nuncupationi resistebat. Trajanus devictis Dacis in Orientem transiit anno Imperii sui nono, JESU Christi centesimo sexto, per Armeniam adversus Parthos exercitum ducens. Cum esset Antiochiæ, S. Ignatius de Ecclesia sua sollicitus, in Cæsaris conspectum sibi sustinuit, cui Imperator: *Qui es tu miser! qui nostra mandata spernis, & alios tecum in interitum trabis?* postquam S. Ignatius, se vocari Theophorum, respondisset, Cæsar; quis ille est, ait: qui portat Deum? tum S. Ignatius: *Ille est, qui JESUM Christum in corde habet;* quibus verbis clare JESU Christi Divinitatem confessus est; cui iterum Trajanus: *Non ergo credis etiam nobis Deos nostros in corde esse, qui pugnant nobiscum contra inimicos nostros?* hic S. Ignatius: *Falleris, quod Deos voces Gentilium Dæmones;* unus est Deus, qui creavit cælum, & terram, & mare, & omnia, quæ in eis sunt, & unus est JESUS Christus, Dei filius unigenitus, cuius Regnum suspiro. Tum Trajanus: *De illo loqueris, qui sub Pontio Pilato crucifixus est?* & S. Ignatius: *Ille est, qui peccatum meum cum suo auctore crucifixit, qui malitiam Dæmonis prosternit, eorum pedibus, qui se Chri-*

Ignatius
Martyr.

Christum in corde gerunt, proculcandam. Sæculum II.
Cui rursus Trajanus? *In te ergo crucifixum portas?* & S. Ignatius: *Sic est, quia*
scriptum est; habitabo, & inambulabo in ^{2.} *Cor. 6. 16.*
eis. Tandem Trajanus in hunc modum pronuntiavit sententiam: *Jubemus, ut*
Ignatius, qui se crucifixum portare dicit,
catena vincitus Roman a militibus perdu-
catur, & a Bestiis devoretur ad oblectatio-
nem populi. Tum S. Ignatius ex abundanti gaudio exclamavit: *Ago tibi gra-*
tias, Domine! quod mihi charitatem per-
fectam erga te tribuere dignatus sis, & si-
cuit Apostolus tuus Paulus, ferreis catenis
onerari. Hæc dicens, lætus se vinculis induebat; tumque orans pro Ecclesia sua, cum lacrymis eam Deo commendabat; & abducebatur a militibus. Mos erat, ex omnibus Provinciis insignes malefactors Romam mittere; talemque Trajanus S. Ignatium aestimabat, quod Antiochiae, Orientis Metropoli, Doctor, caputque Christianorum esset.

S. Ignatius impellente Martyrii desiderio lætitia diffluens, iter Antiochia Seleuciam, ubi navilio erat imponendus, perfecit. Cum ipso navem conscenderunt decem milites, custodes ejus, & tres Discipulorum ejus Reus, & Agathopus ex Syria, & Philo Diaconus ex Cilicia. Post devoratas multas molestias Smirnam apulerunt; ibi S. Ignatius in terram descendere

Sæculum II.
A. C. 106.

cendere gestiebat, ut videret S. Polycar-
pum, hujus civitatis Episcopum, vete-
rem amicum suum; ambo enim S. Joani-
nis Apostoli condiscipuli fuerant. Cum
convenissent, gratias spirituales eidem
communicavit, in catenis suis gloriatus,
rogabatque, ut cum omnibus Ecclesiis ad
martyrii sui consummationem preces
contribueret. Smirnam Legati ab omni-
bus vicinis Ecclesiis ad Ignatium conve-
nere, cupidi gratiarum ejus Martyrii par-
ticipes fieri. Venit Onesimus Ephesi
Episcopus, qui ille S. Apostoli Pauli Disci-
pulus fuisse creditur, habebatque socios
Crocum, Burrum, Euplum, & Fronto-
nem. Venit etiam Damas Episcopus
Magnesiæ ad Mæandrum cum comiti-
bus Basso, & Apollonio Presbyteris, &
Sotione Diacono. Simul Polybius Episco-
pus Trallensis adfuit. S. Ignatius, ut gra-
tum animi sensum in has Ecclesiæ testare-
tur, singulis scripsit epistolas, quas Legati
redderent.

§. V.

Epistola S. Ignatii ad Ephesios.

Edit. Cotel. Epistola ad Ephesios ita incipit: *Ignatius, alias Theophorus, Ecclesiae in magnitudine, & plenitudine Dei Patris Benedictæ, ante Sæcula ad Gloriam permanentem, & immutabilem prædestinatae, unitæ, & electæ in vera passione, & voluntate,*

Sæculum II.
A.C. 106.

luntate Patris, & Iesu Christi Dei nostri; Ecclesiae ex aequo felici, quæ est Ephesi in Asia, Salutem in Iesu Christo, & purissimam ejus Gratiam. In omnium Epistolarum S. Ignatii initio, sicut in Epistolis S. Pauli, longæ salutationes ponuntur, ejusque stilus magis ardentissimæ charitatis motibus, quam regulis grammaticæ regitur. Tum pergit: Totam vestram Ecclesiam in Persona Onesimi Episcopi vestri, summæ charitatis viri, ad me venientem suscepi. Oro Deum, ut in Iesu Christo eum diligatis, & omnes ei sitis similes. Benedictus ille, qui talem Episcopum dedit vobis, vobis, inquam, qui tali Episcopi digni estis. Quod attinet confratrem meum Burrum Diaconum vestrum, omni benedictione repletum, oro Deum, ut pro vestra gloria, & Episcopi vestri vivat. Sed etiam Crocus vivat, vobis dignus, & Deo, quem vestræ charitatis exemplar suscepi, & qui mihi per omnia solatio fuit; Pater Iesu Christi remunerabitur eum, sicut & Onesimum, Burrum, Euplum, & Frontonem, ex quorum charitate omnium vestrum charitatem cognovi. Deinde prosequitur:

Non præsumo præcipere vobis, quasi aliquid essem, quamvis enim pro Iesu Christi Nomine vincitus sum, tamen perfectus non sum. Vix pro Discipulo aestimari possum, & loquor ad vos, tanquam in

n. 3.

Sæculum II.
A. C. 106.

in *Doctrina* mihi pares. Nam vestra ex-
citatio mihi necessaria erat ad pugnam, ve-
strum exemplum mihi fidem, patientiam,
constantiam suggessit. Et paulo inferius:
Bene facitis, quod voluntas vestra cum
Episcopi sensu eadem sit, & dignissimi
Presbyteri vestri ita cum Episcopo concor-
dent sicut fides lyræ bene dispositæ; ex con-
cordia vestra mirabilis consurgit Sympho-
nia in JESU Christi gloriam. Si tam bre-
vi tempore tam arcta inter me, & Episco-
pum vestrum nata est amicitia, non funda-
mento innixa humano, sed spirituali, quan-
ta vestra felicitas est, qui eidem conjuncti
estis, sicut Ecclesia JESU Christo, & JES-
sus Christus Patri, ut omnes in Deo unum
sitis. Nolite errare; quisunque ab alta-
ri separatur, pane Dei privatus est. Si
enim unius, alteriusve orationi magna vis
inest, quanto major erit vis orationis
Episcopi, & totius Ecclesiae; si quis igitur
ad congregationem non venit, superbus est,
et seipsum segregat, quia scriptum est: Deus
resistit superbis. Caveamus ideo ne Episcopo
resistamus, ne & simul resistamus Deo; quan-
to magis Episcopus dissimulat, eo magis ti-
mendus est; omnes enim, quos Pater familias
Divinus supra dominum suam constituit, re-
vereri tenemur, sicut ipsum, qui misit eos;
certum igitur est, Episcopum honorandum
esse, sicut ipsum Dominum. Ceterum One-
simus omnium primus ordinis, quem obser-
vatis,

Prov. 3. 34.
Sec. 70.

vatis, pulchritudinem laudat, & quod ve- Sæculum II.
ritatem diligatis, nec ullam hæresin reci- A. C. 106.
piatis, neminem nisi JESUM Christum au-
scultantes.

Sunt Deceptores, qui Nomine Dei ab- v. 37.
utentes, indigna Deo faciunt. Hos devi-
tate tanquam feras pessimas. Sunt canes
rabidi, qui occulte mordent, cavete; hæc
vulnera difficulter sanantur. Unicus est Athan. de
Medicus corporeus, & spiritualis, genitus, Synod. pag.
æternus, Deus, & homo, vera vita in ipsa ^{922.} Theod. dial.
morte, Filius Dei, & Mariæ, primo passibi- p. 34.
lis, deinde impassibilis JESUS Christus Do-
minus noster. Est post alia S. Ignatius pro-
sequitur: Fuit mihi relatum, quod apud
vos transiverint homines perversam Do-
ctrinam tenentes; vos autem occlusistis
aures vestras, ne audiretis eos. Et post
pauca, inquit: Valde oblector honore, qui
mihi obtingit, dum vobiscum conversari
licet hac epistola, & congaudere, quod ni-
bil spe vitæ alterius præter Deum ametis.
Incessanter etiam pro aliis oratis, quia
spes est emendationis eorum, ut Deo fruan-
tur; ad eorum igitur instructionem coo-
peramini, saltem bono operum vestrorum
exemplo; eorum iracundiæ opponite man-
suetudinem, elationi humilitatem, errori-
bus constantiam in fide, ferocitati huma-
nitatem. Absit ut eos imitemur, sed fra-
tres eorum simus per benevolentiam, Do-
minum autem imitari studeamus. Nulla
sit

Sæculum II.
A. C. 106.

*fit inter vos contentio, nisi in desiderio
plus aliis injustitiam, damnum, & con-
temptum patienter ferendi. Tum de JESU
Christo loquens, ait: Pro ipso hæc vin-
cula gero, has, inquam, margaritas spiri-
tuales; utinam cum iisdem aliquando re-
surgam per preces vestras, quarum semper
particeps esse desidero, & inter Christianos
Ephesios referri, qui semper in Doctrina
cum Apostolis concordes fuere per virtu-
tem JESU Christi. Scio, quis sim, & qui-
bus scribam; ego sum condemnatus, vos
vero misericordiam accepistis; ego peri-
clitor, vos in gratia confirmati estis.
Apud vos transeunt illi, qui propter Deum
immolantur; Discipuli estis Pauli, illius
Sancti, Martyris, ter-felicis; utinam sub pe-
dibus ejus locus mihi sit, quando Deo fruar.*

Math. 12.33.

*Subjungit inferius: Arbor ex fructu
cognoscitur; ita etiam qui se Christianos
profitentur, ex operibus suis cognoscuntur;
non enim professio fidei prodest, sed fides
operibus conjuncta, & perseverantia us-
que in finem. Præstat tacere, & bonum
esse, quam bene loqui, & non esse. Utile
est alios instruere, si, quæ dicis, facias. Uni-
cus est Dominus, qui dixit, & omnia fa-
cta sunt; & quod tacendo fecit, dignum
est Patre. Qui verbum JESU possidet, et
iam ejus silentium intelligat, ut sit perfe-
ctus; sic loquens, quæ loquitur etiam agit,
&, si taceat, tamen suis operibus innotescet.*

n. 15.
S. Ignatius
Martyr.

Træ

Tractans dein S. Ignatius de illius tempore Sæculum II.
poris erroribus, ait: *Jesus Christus, Deus noster, conceptus est ex Maria juxta dispositi-*
onem divinam, de sanguine David, operante Spiritu Sancto, natus est, & ba-
ptizari sustinuit, ut purificaretur aqua. *Orig. hom. 6.*
Princeps hujus Sæculi ignoravit Virginis in Luc.
tatem Mariæ, & partum ejus, & Domini Basil. hom.
ni mortem, clarissima tria Mysteria, quæ Matth. 1.
Deus peregit in silentio.

S. Ignatius huic Epistolæ in hunc modum finem facit: *Si Jesus Christus hanc mihi gratiam per preces vestras concedat, scribam vobis secundo, & quæ tractare cœpi, penitus explicabo de Mysterio novi hominis Jesus Christi, de fide, & charitate, quarum virtutum scopus est; de ejus passione, & resurrectione, prout mihi Deus revelaverit. Per Dei gratiam convenitis in una fide, & in uno Jesus Christo, qui secundum carnem est de stirpe David, Filius hominis, & Filius Dei; itaque Spiritu indivisibiles Episcopo, & Presbyteris obeditis, frangentes eundem panem, qui est immortalitatis radix, mortis antidotum, fons vitæ in Christo aeternæ. Libenter sanguinem pro vobis darem, & pro iis, quos ad gloriam Dei misisti ad me Smirnam, ubi hæc vobis scribo. Gratias ago Deo, & Polycarpum eo, quo vos, amore prosequor. Memores mei estote, & Jesus Christus vestri. O-*
Hist. Eccles. Tom. I. Cc rate,

Sæculum II.
A. C. 106.

*rate Deum pro Ecclesia Syriæ, unde
vincitus Romam abducor, ego, inquam,
bujus Ecclesiæ minimus, in qua gratia
Dei ad gloriam suam me posuit. Salus
vobis sit in Deo Patre, & JESU Christo,
qui est communis spes nostra. Hæc est
S. Ignatii Epistola ad Ephesios.*

§. VI.

Epistola ad Magnesios.

In Epistola ad Magnesios post salutationem S. Ignatius ait: *Postquam mibi honor obtigit, ut propter vincula mea diuinæ dignitatis Nomen geram, Ecclesiæ gloriam cano, iisque precor unionem carnis, & Spiritus JESU Christi, vitæ nostræ æternæ; precor unionem fidei, & charitatis, quæ est super omnia; precor, quod est omnium optimum, illam unionem, quæ est inter JESUM, & Patrem, cuius gratia omnes Principis bujus Sæculi insultus feremus, & ex hac vita fugiemus, ut fruamur Deo. Omnes vos amplecti mibi visus sum in Damante Episcopo vestro, qui Deo dignus est, & in vestris dignis Presbyteris Basso, & Apollonio, & Confratre meo Diacono Sotione, cui me congaudere liceat, eo quod subditus sit Episcopo tanquam gratiæ Dei, & Presbyteris tanquam Legi JESU Christi. Ne despiciatis ætatem Episcopi vestri, sed omnem*

omnem ei exhibete reverentiam, quia Dei Sæculum II.
potestate positus est, sicut reverentur eum A. C. 106.
sancti vestri Presbyteri, qui non spernunt
apparentem juventutem ejus, cedunt autem
ei prudentes in Deo; aut verius non ipsi
cedunt, sed omnium Episcopo JEsu Christi
Patri. Obedite igitur sincere in honorem
illius, qui hoc præcipit, non enim hic Epis-
copus visibilis decipitur, sed invisibilis
offenditur; non res hic agitur cum homi-
nibus, sed cum Deo, qui omnia occulta
penetrat.

Christianos ergo esse oportet, non so-
lum nomine, sicut illi, qui nomen quidem
Episcopi neverunt, at, ipso neglecto, om-
nia agunt; tales bona fide id facere non
puto, quia certe eorum conventus juxta
præceptum non instituuntur. Omnia fi-
nem habent. Morti æque, ac vitæ proxi-
mismus. Quilibet vadit in locum suum.
Dantur quasi duæ Monetæ, altera Dei,
& altera Mundi; utrique est signaculum
suum proprium, Infideles mundi Symbolum
præferunt; Fideles contra in charitate
signaculum Dei per JEsum Christum ex-
hibent. Si non simus prompti ad morien-
dum, ut imitemur passionem ejus, vita ejus
non est in nobis. Cum igitur in iis,
de quibus dixi, quos ad me misistis, totius
vestræ multitudinis fidem, & charitatem
cognovi, exhortor omnes, ut omnia in
concordia Dei faciatis; exhortor Episco-

Cc 2 pum,

Sæculum II. pum, qui Dei loco præsidet, & Presby-
A. C. 106. teros, qui Senatum Apostolorum referunt,

& Diaconos mihi charissimos, quibus com-
missum est Mysterium JESU Christi, qui
erat ante secula cum Patre, & in fine sa-
culorum apparuit. Et post alia subjungit:
Sicut Dominus nihil fecit nec per se, nec
per Apostolos suos sine Patre, cui unitus
est, ita nihil absque Episcopo, & Presby-
teris faciatis. Ne quidem speretis, quid-
quam boni privatim invenire. At omni-
bus vobis sit idem sensus, & spes; eadem
vota, & preces sint in charitate, & gau-
dio irreprohibiliter. Nihil JESU Chri-
sto melius, qui unus est! simul currite
tanquam ad unicum Dei Templum, uni-
cum Altare, unicum JESUM Christum,
qui exiit a solo Patre, in eo solo est, & ad
eum solum rediit.

Ne aberretis in opinionibus peregrinis,
nec in antiquis, & inutilibus fabulis.
Si adbuc Legem observamus, fatemur,
quod gratiam non receperimus. Nam
divini vates secundum JESUM Christum
vixerunt, & ideo persecutio[n]es passi sunt,
erantque ejus gratia inspirati, ut incre-
dulis persuaderent, unicum esse Deum, qui
se per JESUM Christum, Filium suum, Ver-
bum æternum, nunquam ex silentio e-
gressum, manifestavit. His ultimis
verbis S. Ignatius quorundam errorem
damnat, dicentium; Sige, id est, silen-
tium,

tum, quod pro Persona habebant, in Sæculum II.
Deo fuisse, antequam Verbum suum pro- A. C. 106.
ferret. Hunc errorem postea Valentini-
nus hæreticus renovavit, & auxit. Ad S. Ignatius.
jungit S. Ignatius, Prophetas in Spiritu
Discipulos JESU Christi fuisse, eumque ut
suum Magistrum exspectasse. Diversa-
rum Sectarum nomina rejiciens, inquit:
*Discamus secundum Christianismum vive-
re, qui enim aliud nomen gerit, est Deo
indignus.* Et inferius: *Absurdum est
JESUM Christum invocare, & tamen ju-
dizare; quia non Christianismus in Ju-
daismum, sed Judaismus in Christianis-
mum conversus est.*

Quod autem dico, charissimi fratres!
non ideo dico, quasi aliquem ex vobis ma-
le sentientem neverim, sed ego inter vos
minimus ab insidiis vanarum opinionum
vos præmunire cupio. Inferius sic prose-
quitur: *Quamvis vincetus sum, nihilomi-
nis minor sum unoquoque vestrum, qui e-
stis liberi.* Scio, quod vos superbia non
inflet, habetis enim in corde vestro JESUM
Christum, & dum laudes vestras audistis,
propter modestiam vestram confundimini.
Inferius iterum pergit: *Mementote mei
in precibus vestris, ut ad Deum perveniam.*
*Mementote Ecclesiæ, quam reliqui, in Sy-
ria, cuius membrum indignum sum. E-
piscorum Legati, qui sunt Smirnae, salu-
tem vobis dicunt, ubi ad vos scribo, &*

C c 3 quo

Sæculum II.
A. C. 106.

*quo ipsi propter gloriam Dei venerunt,
sicut illi, qui a vobis missi sunt; per omnia magno mibi fuerunt solatio. Polycarpus Episcopus Smirnensis, & vicinæ Ecclesiæ propter honorem JESU Christi salutem vobis dicunt. Constantes estote in Dei concordia, & Spiritu indivisibili, qui est JESUS Christus. Talis est S. Ignatii Epistola ad Magnesios.*

§. VII.

Epistola ad Trallenses.

Epistolæ S. Ignatii ad Trallenses, post factam salutationem, talis est ingressus: *Scio, quod vestra intentio sit pura, corda unita, patientia non mutabilis, sed quæ ex consuetudine quasi altera natura facta est; ita mihi compertum est ex Polybio Episcopo vestro, qui venit ad me Smirnam per voluntatem Dei, & JESU Christi, & conagavisus est mihi propter vincula, quæ ex amore JESU Christi gero; ex ejus charitate, totius vestræ Ecclesiæ dilectionem mensus sum.* Tum inferius: *Quamdiu subditi estis Episcopo vestro, tanquam JESU Christo, vivere mihi videmini, non secundum hominem, sed secundum JESUM Christum.* Et iterum: *Necessarium igitur est, sicut moribus vestris observatis, ut absque Episcopi consensu, & approbatione nihil fiat, sed ut subjicia-*

mini

mini etiam Presbyteris, tanquam Apo- Sæculum II.
stolis. Atqui etiam Diaconi, JESU A. C. 106.
Christi Mysteriorum Ministri omnibus,
& omni modo accepti sint; nam eorum
Ministerium non ad cibum, & potum at-
tinget, sed servitium Ecclesiae Dei; ideo
Diaconi omnem culpam tanquam carbones
ignis refugiant; omnes autem honorent not. V. Cotet.
Diaconos, tanquam a JESU Christo con-
stitutos; Episcopum vereantur, tanquam
Patris imaginem; Presbyteros, tanquam
Dei senatum, & Apostolorum societatem;
si hos afferas, nulla erit Ecclesia. Vos
in rebus istis mecum sentire nullus du-
bito. Nam vestræ charitatis exemplar
excepi, & apud me habeo Episcopum ve-
strum, cuius vel externa species ædificat;
in cuius animi lenitate tantam vim ines-
se existimo, quam ipsa revereatur im-
pietas.

De Deo magnifice sentio, sed meam
simul pusillitatem reputo, ne opprimar a
gloria. Modo enim mibi maxime timen-
dum est, & cavendum ab iis, qui laudan-
do elationis periculum mibi creant. Qui
enim laudant, offendiculo mibi sunt. Li-
benter quidem pro Christo patior, sed ne-
scio, an tanto honore dignus sim. Multi
non vident, quam ferociter me invidia op-
pugnet, modestia igitur mibi necessaria
est, qua Princeps hujus mundi debella-
tur. Nunquid non possum vobis cœlestia

Cc 4 scri-

Sæculum II. scribere? sed cum adhuc infantes sitis, t.
A. C. 106. meo, ne noceam, & quod intelligere non
valetis (ignoscite mihi) vos suffocet.
Nam quamvis vincitus sim, & possim cæ-
lestia cognoscere, Angelorum dispositio-
nem, Principatum ordinem, res visibles,
& invisibles, ideo tamen non sequitur,
quod vel Discipuli nomen merear. Mu-
ulta adhuc in nobis desiderantur, ut Deo di-
gni simus. Deinde S. Ignatius eos ex-
hortatur, ut a veneno hæreticorum ca-
veant, Episcopo, & unitati Ecclesiæ adhæ-
reant. Tum sic prosequitur:

n. 9.

*Nolite ergo audire, si quis aliud affe-
rat, quam JEsum Christum, qui est de stir-
pe David, qui vere ex Maria natus est,
qui manducavit, & bibit, qui vere sub
Pontio Pilato persecutionem tulit, vere
crucifixus, & mortuus est in oculis om-
nium, quæ sunt in cælo, in terra, & in
inferno; qui vere resurrexit a mortuis
per potentiam Patris sui, qui nos etiam
resuscitat, nos, inquam, qui in eum cre-
dimus. Quod si tantum apparenter pas-
sus est, sicut non nulli impiorum dicunt,
illos incredulos puto, qui ipsi potius non nisi
apparenter aliquid sunt; quare enim vin-
cula gero? quare cum bestiis pugnare
gestio? aut forte in vanum morior? mi-
nime profecto, non mentior contra Do-
minum.*

His

His subjungit: *Vellem, ut auscultetis Sæculum II.
me in charitate, ne aliquando Epistola A. C. 106.
mea testimonium sit contra vos. Etiam n. 12.*
pro me orate, qui vestra charitate in mi-
sericordia Dei indigeo, ut sorte, quæ
mibi præparatur, dignus sim, & non
reprobis inveniar. *Smirnensium, &
Ephesiorum charitas vossa salutat. Memen-
tote in orationibus vestris Ecclesiæ in
Syria, inter quorum membra annumerari
indignus sum, cum sim omnium ultimus.
Valete in JESU Christo; Episcopo, &
Presbyteris juxta præceptum Dei sub-
diti estote, alterutrum uno corde dili-
gite. Utinam spiritus meus vos sancti-
ficet, non in præsenti modo, sed etiam
quando Deo fruar. Adhuc quidem pe-
riclitor; sed fidelis est Pater, ut per
JESUM Christum vota mea, & vestra ad-
impleat. Utinam in ejus oculis iñacu-
lati sitis. Ita Epistola ad Trallenses fi-
nitur.]*

§. VIII.

Epistola S. Ignatii ad Romanos.

S. Ignatio Smirnæ Ephesi occurrerunt,
via recta Romam ituri, & illuc ante
ipsum perventuri; his Epistolam tra-
dit ad Ecclesiam Romanam, in qua post
salutationem, & magna elogia ita lo-
quitur: *Quod instantissimis precibus a
Cc 5 Deo*

Sæculum II.
A. C. 106.

Deo petii, ut viderem vultus vestros, tanquam Electorum Dei, tandem obtinui; cum enim jam Iesu Christi vincetus sim, bisce brachiis vos amplecti spero, si sit voluntas ejus, & mea felicitas, ut usque in finem perseverem. Bene procedunt initia, dummodo consumem Martyrium, & nihil me ab hac Beatorum sorte impedit. Timeo, ne vestra charitas mihi noceat, facile enim facere potestis, quod vultis; at mihi difficile erit ad Deum pervenire, si mibi parcatis. Nolo erga vos respectu humano duci; sed Deo placere cupio, sicut vos placetis. Nunquam mihi melior occasio ad Deum perveniendi obveniet, nec vobis, si quiescitis, sanctius opus operandi oportunitas. Si propter me nil moveatis, coronabor, si vero me secundum carnem diligitis, ad hujus vitae pugnas, molestias, & pericula retrahbor. Majus mihi bonum procurare non potestis, quam pro Deo immolari, dum altare ad idipsum paratum stat. Ex his verbis colligi potest, quantum S. Ignatius timuerit, ne Christiani Romani suo auxilio eum a morte eriperent. Tum prosequitur:

Nunquam invidiae vitio laborasti, & aliis morum præcepta dedisti; quæ ergo docuisti, exemplo firmate. Hoc solum a vobis peto, ut mihi precibus vestris virtutem impetrabis contra hostes internos, extermos-

ternosque, ut non solum me Christianum Sæculum II.
nominem, sed effectu esse velim; nec alii A. C. 106.
tantum me Christianum putent, sed re ipsa
talem inveniant. Tum post alia: *Ad*
Ecclesiás scribo, me libenter pro Deo mo-
ri, dummodo vos impedimento non sitis.
Obtestor vos, ne me importune ametis.
Sinite, ut bestiarum pabulum siam, hæc enim
me ad Deum deducent. Frumentum Dei
sum, bestiarum dentibus molar, ut puris-
simus Christi panis inveniar. Magis e-
nimvero irritate bestias, ut sint mibi in
sepulchrum, & nihil corporis mei relin-
quant, ne post mortem cuiquam oneri sim.
Tunc verus Iesu Christi Discipulus ero,
si nec corpus meum Mundus videat. Ro-
gate Deum pro me, ut his instrumentis
cadam Deo hostia. Non autem impero vo-
bis sicut Petrus, & Paulus; ipsi enim e-
rant Apostoli, ego damnatus sum, ipsi li-
beri erant, ego adhucdum servus, si autem
Martyr occumbam, libertus Iesu Christi
ero, & per eum liber resurgam. Jam
nunc in vinculis disco, nihil de hujus tem-
poris vanitate concupiscere.

A Syria usque Romanam terram, marique,
diu ac noctu cum bestiis pugno, alligatus
decem Leopardis, id est, militum manipu-
lo, quibus si benefeceris, pejores fiunt. At
eorum perversitate instruor; nec tamen I. Cor. 4. 4.
ideo justificatus sum. Utinam bestiis
*fruar mibi præparatis, utinam feroce*in-**
veniam,

Sæculum II.
A. C. 106.

*veniam, ipse urgebo, ut me cito devorent,
ne mibi, quod quibusdam aliis contingat,
quos attingere non sunt ausæ; & si invadere
me nolint, cogam. Ignoscite mibi!
scio, quid mibi profit. Jam Discipulus
esse incipio. Nulla me creatura nec vi-
sibilis, nec invisibilis a JESU Christi am-
plexu arcebit; ignis, crux, bestiarum
catervæ, separatio ossium, divisio membro-
rum, totius corporis destructio, atrocissi-
ma Dæmonis tormenta veniant super me,
dummodo JESU Christo fruar.*

*Hujus mundi deliciæ, nec hujus Sæculi
Regna mibi quidquam prodeßent. Prä-
stat pro JESU Christo mori, quam domi-
nari universæ terræ. Et iterum post a-
lia pergit: Princeps hujus mundi querit
me rapere ad se, & voluntatem meam, qua
Deo inbæreo, pervertere, nullus vestrum
ejus accedat partibus, sed magis ex mea,
& Dei parte stet. Ne loquamini JESUM
Christum, si mundum amat. Non vos
corripiat invidiæ malum. Cum apud vos
præsens fuero, si quid aliud rogarem, no-
lite facere; sed his, quæ modo scribo, cre-
dite. Scribo vobis vivens, & mori desiderans. Amor meus crucifixus est. Ha-
beo in me non ignem materialem, sed a-
quam vivam, quæ loquitur in me, & di-
cit intus: Vadamus ad Patrem. Non
appeto nutrimentum corruptibile, aut hu-
jus vitæ oblectamenta; sed desidero panem
Dei,*

Dei, panem cœlestem, panem vitæ, qui est Sæculum II.
 caro JEsu Christi, Filii Dei, qui in fine A. C. 106.
 natus est ex sanguine David, & Abraham;
 cupio potum divinum, ejus sanguinem, qui
 est charitas incorruptibilis, & vita sine
 termino.

Denique subjungit: *Memores estote in orationibus vestris Ecclesiæ Syriæ, cuius Deus loco mei pastor est; JEsus Christus solus eam reget, & vestra charitas. Ego vero erubesco, quod illius Ecclesiæ membrum esse dicar, quia indignus sum, omnium minimus, & abortivus. Attamen per misericordiam Dei, sum aliquid, si ad ipsum pervenire possim. Spiritus meus vos salutat, & charitas Ecclesiarum, quæ me non tanquam peregrinum, sed fratrem exceperunt; illæ enim, quæ per Legatos suos ad me non venerunt, tamen pro rata impendiorum partem contulerunt. Hanc Epistolam vobis scribo Smirnæ, ab Ephesio quibusdam beatis confratribus nostris ferendam. Charissimus confrater Crocus mecum est cum pluribus aliis; quantum attinet ad illos, qui ante me ex Syria Romam sunt profecti propter gloriam Dei, notos vobis esse credo; dicite illis me non procul abesse, sunt Deo digni, & vobis. Bene facietis, si eos vestra benevolentia juveritis. Hæc scripsi vobis nono Calendas Septembbris, id est, vigesima quarta Augusti. Salutem vobis dico, & precor usque*

Sæculum II, usque in finem JESU Christi patientiam.
A. C. 106. Ita finit Epistolam ad Romanos, quæ
 inter ejus Epistolas alias est celebre-
 rima.

§. IX.

Epistola ad Philadelphios.

S. Ignatius Smirna ductus est Troadem,
 ubi Episcopus Philadelphiæ in A-
 sia ad eum invisit; inde scripsit ad hanc
 Ecclesiam, ad Smirnensem, & ad S. Po-
 lycarpum. In Epistola ad Philadelphios
 præmissa salutatione hortatur ad unio-
 nem cum Episcopo, Presbyteris, & Dia-
 conis, & tunc ait: *Episcopum vestrum Mi-
 nisterium publicum non a se ipso, nec ab ho-
 minibus, nec ex vana gloria, sed in chari-
 tate Dei Patris, & Domini JESU Christi
 accepisse, mihi compertum est.* Ejus man-
 suetudinem valde miratus sum. Silentium
 ejus plus movet, quam vani aliorum sermo-
 nes. Vita ejus Dei præceptis, sicut lyra
 chordarum concordia regitur. Ideo gra-
 tulor ei voluntatem Deo addictam, virtutis
 perfecte studiosam, ejus constantiam, &
 iracundiæ fugam per Dei viventis Clemen-
 tiæ. Tum suadet, ut divisiones, & hæ-
 reticorum doctrinam horreant. Et per-
 git: *Non quidem Divisiones animorum
 esse inter vos deprehendi, sed tamen quas-
 dam Personarum distinctiones; omnes, qui
 Dei*

n. 3.

Dei sunt, & Iesu Christi cum Episcopo Sæculum II.
 consentiunt, omnesque qui facti pœnitentes A.C. 107.
 ad unionem Ecclesiæ redibunt, a Deo reci-
 pientur, ut in Iesu Christo vivant. Ne
 erretis, fratres mei! si quis auctorem schis-
 matis sequitur, non habebit partem in Re-
 gno Dei; si quis Doctrinam peregrinam
 recipit, non erit passionis Iesu Christi par-
 ticeps. Solliciti ergo sitis, ut omnes unam
 solam Eucharistiam sumatis, una est enim
 Caro Domini Iesu Christi, & unus calix
 in unione sanguinis sui, unum altare, sicut
 unus Episcopus cum Presbyteris, & Diaconis
 confratribus meis, ut quæcunque faci-
 tis, juxta præceptum Dei faciatis. (*)
 Tum hortatur, ut Prophetis æque ac
 Apostolis credant. Et prosequitur:

Si quis vobis Judaismum prædicat, no-
lite audire; melius est Doctrinam Christia-
nam ex ore circumcisi accipere, quam Ju-
daicam ex ore incircumcisi, uterque autem,
nisi Iesum Christum prædicent, sunt mihi
sicut columnæ, & sepulchra, quæ nihil nisi
nomen inane cuiusdam hominis exhibent.
Paulo inferius inquit: Ago gratias Deo,
quod propter vos mea mihi conscientia ni-
bil objiciat, & nullus vestrum vel secreto,
vel

n. 6.

(*) Heterodoxi realem præsentiam carnis
 Christi in Eucharistia negantes, ex his S. Ignati
 verbis saltem aliter, quam Ecclesia antiqua,
 loqui convincuntur.

Sæculum II.

A. C. 107.

n. 7.

Joh. 3. 8.

Const. Ap. II. 27.

n. 10.

S. Ignatii
Epistolæ.

vel publice gloriari possit, me cuiquam eorum vel parum, vel multum oneri fuisse. Pro omnibus, quibus prædicavi, oro, ne ob hoc ipsum gravius eis judicium contingat; quamvis enim aliqui me voluerint decipere secundum carnem, spiritus tamen, qui a Deo est, non decipitur, scit ille, unde veniat, & quo vadat, & arcana revelat. Quando apud vos eram, clamabam, extollens vocem meam, uniti estote Episcopo, Presbyteris, & Diaconis; id vero me dicere suspiciati sunt, quia quorundam divisionem prævidebam, at ille, cuius amore vincitus sum, testis mibi est, quod hoc mibi

per homines non fuerit cognitum, sed Spiritus hoc mibi manifestavit dicens: nihil sine communicatione Episcopi fiat. Custodite carnem vestram tanquam Templum Dei. Amate unionem, fugite dissensiones, imitatores estote JESU Christi, sicut ipse Patris sui.

Post hæc JESU Christi Dignitatem, & Mediationis ejus necessitatem ostendit, & subdit: *Cum per preces vestras, & visceris charitatis resciverim, Ecclesiam Antiochenam Syriæ esse in pace, oportet vos tanquam Ecclesiam Dei Diaconum eligere, quem illuc tanquam Dei Legatum mittatis, ut gaudii eorum propter unionem particeps fiat. Ex his verbis colligendum, Ecclesiam Antiochenam pacem, interna potius Fidelium dissensione, quam externa*

Paga-

Paganorum persecutione fuisse turba- Sæculum II.
tam. Tum subjungit: *Beatus ille in JE-* A. C. 107.
su Christo, cui hujus ministerii honor ob-
veniet. At id ipsum & vobis gloriae erit.
Si hoc pro Nominе Dei facere vultis, non
erit vobis impossibile, quod aliæ de vicinia
Ecclesiæ fecerunt, qui aut Episcopos, aut
Presbyteros, aut Diaconos miserunt.

Quod Philonem Diaconum ex Cilicia
tangit, notissimi meriti virum, qui mihi
in Prædicatione fidei usque in præsens mi-
nistrat, sicut etiam Reum, & Agathopum
virum in paucis probum, qui me ex Syria
comitatur, spreto vitæ periculo, hi omnes
testimonium vobis reddunt; & ego pro
vobis Deo gratias ago, quod eos susce-
peritis eo modo, quo vos a Domino suscipi
precor, illos autem, qui eos contempse-
runt, per JEsu Christi gratiam resi-
piscere. Fratrum Troadensium charitas
vos salutat, ubi ad vos scribo, Burri usus
Ministerio, quem Ephesii, & Smirnenses
honoris causa mecum dimiserunt. Utinam
JEsus Christus, in quem sperant, eos secun-
dum carnem, animam, fidem, charitatem,
& concordiam diligat. In JEsu Christo
communi nostra spe salutem vobis dico.

§. X.

Epistola ad Smirnenses.

S. Ignatius in Epistola ad Smirnenses to-
tus in eo est, ut illos maxime in fide
Hist. Eccles. Tom. I. D d Incar-

Sæculum II. Incarnationis roboret, contra hæreticos
A. C. 107. Dacitas, seu Phantasticos. Observavi,

*inquit: quod sitis perfecti infide inconcusa,
quasi affixi cruci Domini JEsu Christi
in carne, & in Spiritu, & per sanguinem
ejus in charitate firmati, certissime tenen-
tes, quod Christus vere de stirpe David se-
cundum carnem sit, & Filius Dei secundum
voluntatem, & omnipotentiam ejus, vere*

*Matth. 3. 15. natus ex Virgine, a Joanne baptizatus, ut
adimpleret omnem justitiam, vere in carne
pro nobis sub Pontio Pilato, & Herode Te-
trarcha crucifixus. Paulo inferius sic
prosequitur: Vere Christus passus est, si-
cuit vere seipsum resuscitavit; non autem,
sicut quidam increduli dicunt, tantum ap-
parenter passus est; hi, qui hoc dicunt, tan-
tum apparenter Christiani sunt, & secun-
dum obstinaciam eorum fiet eis, cum Phan-
tastici, & Daemoniaci sint; ego vero scio,
quod Christus in carne fuerit etiam post re-
surrectionem suam, & adhucdum in carne
sit; nam tunc, cum Christus ad illos venit,
qui cum Petro erant, dixit: prebendite, &
tangite me, & videte, quod non sim spiri-
tus incorporeus, & statim tetigerunt eum,
& crediderunt, de veritate carnis, & spi-
ritus ejus convicti. Ideo propter testimo-
nium veritatis mortem contempserunt, ea-
que devicta triumpharunt. Est ergo indu-
bitatum, quod Christus biberit, & man-
ducaverit cum eis, corpus habens, & Spiritu
Patri unitus.*

Hæc

Sæculum II.

A.C. 107.

Hæc vobis do monita, charissimi fratres! sciens fidem vestram, ut ab his bestiis in figura humana ambulantibus cavere possitis, cum talibus nedum nulla vobis sit familiaritas, sed, si possibile est, etiam occursum devitate; sufficiat vobis pro iis orare, ut convertantur, si fieri potest; difficillima enim est eorum conversio, sed non supra virtutem Iesu Christi, qui est vere vita nostra. Si Iesus Christus non nisi ad speciem externam vixit, & mortuus est, etiam cur vincula mea geram, causa inanis esset, & ficta; absit! quare autem me ipsum morti, igni, gladio, & bestiis tradidi? nempe in persecuzione gladii Deo conjungimur, & inter bestias Deo unimur. Quid me juvat ab hominibus laudari, si blasphematur Dominus meus ab iis, qui eum carne indutum negant, qui ita docet, Christum ex toto destruit, & cadaver supponit. Non judico expedire, ut eorum nomina hic apponam, qui increduli sunt; absit ut eorum mentionem faciam, usque dum convertantur. Et iterum inferius addit: Observeate, quomodo isti Dei voluntati resistant; absque charitate sunt; non est ipsis cura viduarum, orphanorum, afflictorum, eorum, qui sunt in carceribus, aut in libertate, nec eorum, qui esuriunt, vel sitiunt; de oratione, & Eucharistia non participant, quia negant Eucharistiam esse Domini nostri Iesu Christi carnem, eam Dd 2 ipsam.

n. 7.

Sæculum II.
A. C. 107,

ipsam, quæ pro peccatis nostris passa est, & quæ per Bonitatem Patris resuscitata est. Ab his ergo separamini, & nec privatim, nec publice colloquimini. Et iterum inferiorius inquit:

n. 8.

S. Ignatii
Epistolæ.

Fugite divisiones, omnium malorum originem. Obedite Episcopo, sicut Jesus Christus obedit Patri suo; obedite Presbyteris, sicut Apostolis. Diaconos honorate, tanquam ex præcepto Dei constitutos. Nemo aliquid facere, quod Ecclesia est, sine assensu Episcopi præsumat. Illa est legitima Eucharistia, quam facit Episcopus, aut is, cui ipse commisit. Ubi Episcopus comparet, ibi & multitudo congregetur, sicut ubi Jesus Christus est, ibi est Ecclesia Catholica. Sine assensu Episcopi nec baptizare, nec Agape celebrare licitum est. At quod cum approbatione Episcopi fit, gratum Deo est, ut omnia legitime fiant, & valide. () Et post pauca: Qui bonorem dat Episcopo, honorabitur a Deo; qui aliqua inscio Episcopo attentat, Daemoni servit.*

n. 10.

Tum gratias dicit pro auxiliis sibi, & tribus sociis Philoni, Reo, & Agathopo collatis. Excitat, ut Antiochiam mittant, & ait: *Expedit pro Dei honore, ut Ecclesia vestra legatum feligat, qui missus*

in

(*) Quid ad hæc Novatores, qui e suis Ecclesiis Episcopatum sustulerunt?

Sæculum II.
A. C. 107,

in Syriam cum illis vestro nomine de pace restituta lætetur, & quod pristinus splendor, & unio reducta sit. Res tanti mihi esse videtur, ut quemdam ex vobis cum litteris ablegetis, qui cum Antiochenis Deum glorificet, ob pacis redditum, & quod veſtris precibus ex procella in portum evaserint. Pergit deinde: Fratres ex Troade salvere vos jubent; inde vobis hæc scribo per Burrum, quem dedistis mihi comitem cum fratribus nostris Ephesios; is magno mibi fuit levamini in omnibus; utinam omnes ipsam imitarentur, quoniam Ministerorum Dei exemplar est; Dei gratia eum remunerabitur. Salutem ex me dicite digno vestro Episcopo, venerabilibus Presbyteris, & confratribus meis Diaconis, omnibus & singulis in Nomine Iesu Christi, & carnis ejus, passionis ejus, resurrectionis ejus corporalis, & spiritualis, & in Nomine unionis, quæ est inter Deum, & vos. Salutem dico familiis fratrum meorum, cum uxoribus, & liberis, & virginibus, quæ viduæ dicuntur; Hic Dia-
conissas intelligit, quæ viduarum nomine
veniebant, eo quod plerumque tales es-
tent. Tunc Epistolam sic claudit: Profici-
te in virtute Spiritus. Philo, qui mecum
est, salutat vos. Salutate mihi Domum
Taviae, pro qua Deum oro, ut in fide, &
charitate tam quoad corporalia, quam spi-
ritualia confirmetur. Charissimæ Alcææ,

Dd 3 incom-

Sæculum II. *incomparabili Dapho, & Eutecno, & ceteris singulatim salutem dico. Deus in sua Gratia vos conservet. Ita clauditur Epistola ad Smirnenses.*

n. 8.

n. 3.

n. n.

S. Ignatio adhuc aliis Asiae Ecclesiis scribere volenti subito navigatio indicitur, ut Troade Neapolim Macedoniæ petrent. Igitur pro temporis angustia soli S. Polycarpo Smirnensium Episcopo scripsit rogans eum, ut Asiae Ecclesiæ suo nomine per epistolam consolaretur. In hac Epistola S. Polycarpo dat monita illis similia, quæ S. Paulus Timotheo. *Officio tuo, inquit: magna applicatione corporis, & animi fungere. Unionem sollicite serva, nihil ea melius. Omnes alios tolera, sicut te Dominus tolerat. Omnium defectus suffer, sicut facis, cum charitate. Semper orationibus vaca. Pete a Deo sapientiae augmentum. Vigila, cum Spiritum possideas, qui nunquam dormit. Singulis suggere, quæ tibi Deus inspiraverit. Omnia infirmitates porta, tanquam perfectus Athleta. Majori labori major merces tribuitur. Si Discipulos tantum morigeros diligis, nullum tibi erit meritum. Magis mansuetudine etiam omnium peccatos reducere satage. Non omni plaga omnis*

§. XI.

Epistola ad S. Polycarpum.

*omnis medicina salutaris est; calida humi- Sæculum II.
dis curanda sunt.*

A. C. 107.

Numero tertio sic pergit: *Ne te per-*
turbent illi, qui fide digni videntur, & er- n. 3.
rores docent; obfirmato sis animo sicut in-
cus malleatoris ictibus resistens. Boni Ath-
lethæ est vulnerari, & vincere. Et paulo
inferius: Viduæ non negligantur; tu post
Dominum Protector earum es; nihil sine
tua voluntate fiat; tu vero sine Dei volun-
tate nihil facias. Congregationes sint fre-
quentes; singulos suo nomine ibi exquire.
Servos non contemnas, sed illi non inflen-
tur, potius pro Dei gloria serviant, ut ab eo
meliorem libertatem obtineant; ope com-
munitatis manumitti non postulent, ne
fiant passionum suarum mancipia. Dolosas
machinationes fuge, immo ne quidem de his
loquere. Sororibus meis dices; ut Domi-
nnum ament, & cum maritis suis corpore, &
spiritu contentæ vivant; fratres meos in
nomine JEsu Christi exhortare, ut diligent
eas sicut Christus Ecclesiam. Si quis con-
tinuentiam servare potest in honorem carnis
Domini, servet, sed sine ostentatione, si in
eo gloriatur, non ipsi quidquam proderit.
Si supra Episcopum se extollit, perversus
est. Quod ad Neo-nuptos spectat, cum au-
toritate Episcopi contrahant, ut matrimo-
nium ineant secundum Deum, & non secun-
dum cupiditatem. Omnia ad honorem Dei
fiant.

Dd 4

Tum

Sæculum II.
A. C. 107.

S. Ignatius
Martyr.

Tum S. Ignatius pergit, sermonem ad totam Smirnensem Ecclesiam dirigens; sciebat enim epistolam suam, soli quidem Episcopo inscriptam, publice in conventu Fidelium de more prælegendam. Sic ergo ait: *Episcopum audite, ut & Deus vos ex-audiat. Libenter vitam darem pro illis, qui subditi sunt Episcopo, Presbyteris, & Diaconis, utinam cum illis pars mea sit in Deo. Omnia vobis sint communia, labores, pugnæ, cursus, ærumnæ, somnus, vigiliae.* Tum rursus S. Polycarpum alloquens occasione pacis in Ecclesiam Antiochenam postliminio reversæ, ait: *Beate Polycarpe! oportet Concilium convocare, & quemquam ex tibi charissimis feligere, qui Legatus Dei haberi possit, & cum honore in Syriam mitti, ut fervor charitatis vestre illi Ecclesiæ notus fiat. Christianus non sibi vivit, sed Deo.* Tum sequitur Epilogus in hunc modum:

Omnibus Ecclesiis scribere non potui, festinanter navigium conscendere jussus, ut Troade Napolim cursus dirigatur, sicut Deus disponit; ideo Ecclesiis remotius positis scribes de voluntate Dei certus, & hortaberis, ut & ipsi idem faciant; quibus commodum erit, terra Antiochiam quempiam mittent, alii sribent, iisque, qui a vobis mittentur, litteras committent, ut inde vobis propter opus, immortali memoria dignum, gloria, quam meremini,

prove-

proveniat. Singulos Fideles saluto, & Sæculum II.
uxorem Epitropii cum tota familia & A. C. 107.
liberis. Charissimum meum Attalum va-
lere jubeo; salutem dico illi, qui legatione
ad Syros honorabitur; Gratia Dei sem-
per cum ipso erit, & cum Polycarpo, qui
eum mittit. Precor, ut semper valeatis
in JESU Christo Deo nostro & per eum in
unione, & protectione Dei maneatis. Sa-
luto charissimam Alcæam. Dominus vos
custodiat. Ita concluditur Epistola ad S.
Polycarpum. Hæ sunt septem Epistolæ Eus. III.
S. Ignatii, toti antiquitati notæ, nempe ^{hist. c. 36.}
ad Ephesios, Magnesios, Trallenses, Ro- ^{Hier. script.}
manos, Philadelphios, Smirnenses, & S. ^{Ign.}
Polycarpum, quæ in Ecclesiis Asiæ publi-
ce legebantur.

§. XII.

Martyrium S. Ignatii.

Cum S. Ignatius Troade navigasset Nea-
polim, venit Philippos, & pedestri
itinere totam Macedoniam pertransiit us-
que Epidamnum, alias Dyrrachium, urbem
ad mare Adriaticum positam; ibi repetita
navi in mare Thuscum deiectus est; cum
Puteoli in conspectu essent, cupiebat ibi
descendere, ut S. Pauli vestigiis inhære-
ret, at vento contrario prohibitus est;
nec aliud licuit, quam fratribus ibi degen-
tibus felicitatem gratulari. Tum die una,
& nocte ferentibus ventis Portum Augusti

Dd 5

ad

Sæculum II.
A. C. 107.

ad ostia Tiberina subierunt; gemiscentibus S. Ignatii sociis, quod jam jam ipsis eset eripiendus; illi omnis mora longa videsatur, quod mundum relinquere, & Deo conjungi anhelaret. Portu Romam iverunt, ubi fama S. Martyris adventum multum ante præceperat; igitur Fideles obviam processerunt inter gaudium, & timorem medii; gaudium movebat S. Ignatii, excellentissimi viri, præsentia, at tristitiae causa erat, quod, eum ad mortem duci, scirent. Quibusdam ex amoris fervore dicentibus; populi infidelis animos esse deliniendos, ne viri justi necem petrent, silentium imposuit. Omnes Ecclesiæ Romanæ Fideles, statim in Spiritu cognitos, salutavit, rogans, ut erga se magna charitate essent, nec sibi summam felicitatem vadendi ad Dominum inviderent; & plura, ut hoc obtineret, quam in Epistola sua congerebat. Tum genua flexens cum omnibus fratribus Filium Dei deprecabatur, pro Ecclesiis, pro cessatione persecutionis, pro mutua fratrum charitate; qua oratione peracta, festinanter ad Amphitheatum producitur, & bestiis traditur; nam in hanc diem solemnia incidebant, dicta Romanis Sigillaria, decimo tertio Calendas Januarii, id est, vigesima Decembris celebrari solita; ingens populi concursus fuit; at bestiæ, quamprimum S. Martyris facta est copia,

fine

Sæculum II.
A. C. 107.

sine cunctatione invadentes eum devo-
rarunt; nihil ejus corporis nisi ossa gros-
siora relictum, factumque, quod optave-
rat, ut nemini post mortem corpus ejus
molestiæ causa esset. Pauca, quæ de
ossibus ejus superfuere, linteo involuta
Antiochiam, ut pretiosissimus thesaurus
translata sunt, magno omnium Fidelium,
quocunque sacræ Reliquiæ perveniebant,
solatio. Tandem capsæ inclusa in cæme-
terio ad Portam Daphnes sepulta sunt.
Qui historiam Martyrii S. Ignatii scripse-
runt, narrationi finem faciunt his verbis:
Hæc facta sunt decimo tertio Calendas Ja-

*Chrys. pag.
504. tom. 5.*

ed. ox.

Hier. script.

Ign.

An. 107.

nuario Sura, & Senecione secundo Consu-
libus (annus est JESu Christi centesimus
septimus) quorum nos spectatores fuimus
cum lacrymis; domi deinde tota nocte vi-
gilavimus, & multis genu-flexionibus, &
orationibus a Deo flagitavimus, ut robo-
raret infirmitatem nostram, & quid de
Sancto factum esset ostenderet; tum dor-
mitavimus, & quibusdam visus est S. Ignatius
tanquam præsens, & nos amplectens;
aliis videbatur pro nobis orans, & qui
tanquam grandi defunctus labore cum ma-
gna fiducia, & ineffabili gloria Domino
præsentaretur. Hæc visio multo gaudio
nos recreavit; itaque Deum glorifican-
tes, & Sanctum laudantes diem, & an-
num ejus Martyrii vobis annotavimus,
ut eodem tempore convenientes de generosi
bujus

Sæculum II,
A. C. 107.

*bujus Athletæ meritis partem accipiamus,
& in sanctæ ejus memoriae cultu Domi-
no nostro JESU Christo laudem & glo-
riam demus.*

§. XIII.

Epistola S. Polycarpi.

edit. Coteler. Inter hæc S. Polycarpus, quid post ejus discessum S. Ignatio accidisset, ignorans, in Epistola responsoria ad Philipenses, quid eo factum esset, requirebat. Hæc S. Polycarpi Epistola toti antiquitati nota, & venerabilis adhuc exstat, & sic sonat: *Polycarpus, & Seniores, qui cum eo sunt, Ecclesiæ Dei, quæ est Philippis. Misericordia, & pax multiplicetur in vobis, ex parte Dei omnipotentis, & Domini JESU Christi Salvatoris nostri. Magnam partem percepi illius gaudii, quod vobis in Domino obtigit, dum veræ charitatis exemplar apud vos excepistis, & sicut decebat, deduxistis eos, qui vinculis sacrис onerati erant; sunt enim tales catenæ vere a Deo Electorum diademata.* Hic de eo loquitur, quod S. Polycarpum, & socios ejus ex itinere recepissent hospitio. Nec minus mibi gaudio est, quod fides vestra solida, & a primis temporibus nota usque in præsens duret, & in Domino nostro fructus ferat. Ulterius in hac Epistola S. Polycarpus in multis Philip-
penses

n. 4.

penses instruit, & particulariter jubet, ut Sæculum II.
 uxores amore sincero viros suos diligent, A. C. 107.
 ceteros vero omnes in puritate cordis
 æquali charitate prosequantur. Liberos
 suos in timore Dei instruant. Viduæ,
 (hoc præcipue de Diaconissis est intelli-
 gendum) in iis, quæ ad fidem spectant,
 sint modestæ, id est, ne plus quam oport-
 et, sapiant. Incessanter pro omnibus
 erent. Calumniam, detractionem, ava-
 ritiam, omne malum fugiant, scientes,
 quod sint Dei altaria, qui omnia, quæ in
 nobis sunt, perspicit, & quem nihil, ne-
 que secretissimæ cordis cogitationes la-
 tent. Similiter Diaconi irreprehensibi-
 les sint, sicut Dei, & JESU Christi Mini-
 stri, non hominum. Non sint calumnia-
 tores, nec verbo duplices, nec avari, sed
 in omnibus circumspecti. Sint compa-
 tientes, solliciti, in veritate Dei ambu-
 lantes. Juvenum prima cura sit purita-
 tem servare, & mala frœnare desideria.
 Subditi sint Senioribus, & Diaconis si-
 cut Deo, & JESU Christo. Virgines
 conscientiæ puritatem sine macula cu-
 stodian. Presbyteri tenero amore, &
 compatienti omnes complectantur, er-
 rantes corrigant, ægrotos visitent, vi-
 duæ, orphani, & pauperis curam gerant.
 Absit ab eis ira, præcox, vel iniquum ju-
 dicium, & avaritia. Malum de altero
 non facile credant, nec sint nimis rigi-
 di,

n. 5.

Sæculum I.
A. C. 107.

di, cum sciant omnes nos esse peccatores.

Tum hortatur, ut illos, qui scandalo sunt, & falsos fratres arceant, qui Nomen Domini fallaciter crepantes, seducunt simplicium animos. Et prosequitur:

I. Joan. 4. 5. *Quisunque Iesum Christum venisse in carne non confitetur, Anti-Christus est. Quisunque veritatem crucis non confitetur, ex Dæmonē est. Quisunque verbum Dei in mala sua desideria detorquet, & dicit, nullam resurrectionem, nullum judicium futurum, filius primogenitus Satanæ est. Igitur vanos sermones, & falsas multorum doctrinas abjeciamus, & banc solam teneamus, quam ab initio doctri sumus. Vigilemus, oremus, jejunemus. Post quædam alia inquit: *Obsecro vos, ut obediatis verbo justitiae, & in omnibus patientiam habatis, cuius exempla vestris oculis surpassatis;* exempla dico, non solum beati Ignatii, Zosimi, & Rufi, sed etiam aliorum e medio vestri, & ipsius Pauli, & cæterorum Apostolorum; cum certissimum vobis sit, hos magnos viros non in vanum cucurrisse, sed in illum locum pervenisse, qui ipsis a Domino destinatus erat, cuius passionis fuere participes.*

Zosimus, & Rufus primi Ecclesiæ Philippensis fundatores fuisse creduntur; his

his S. Polycarpus adjungit S. Ignatium Sæculum II.
 tanquam jam mortuum, eum martyrio A. C. III.
 occubuisse conjectans, quamvis id nec-
 dum certe ipsi in notitiam venisset. S. Po- *Martyr. 18.*
 lycarpus inferius mentionem adducit de
 quodam Valente, qui Philippis fuerat *Dec.*
 Presbyter, & suo se ordine indignum
 reddiderat. *Admodum*, inquit, *me affli-*
git ejus, & uxor ejus calamitas, &
oro Deum, ut eis veram pænitentiam
largiatur. Ne eos tanquam inimicos
reputetis, sed tanquam membra infirma;
bos ab errore revocare satagite, ut to-
tum vestrum corpus salvetur. Vos in
sacris litteris bene versatos esse confido,
nihilque eorum, quæ necessaria sunt, i-
gnorare. Et paulo post: Orate pro om-
nibus Sanctis. Orate etiam pro Regi-
bis, pro Principibus, Potestatibus, pro
iis, qui vos persequuntur, & odio ha-
bent, & pro inimicis crucis Dominicæ,
ut fructus fidei vestræ notus fiat uni-
verso mundo.

*n. 11.**n. 12.**n. 13.*

Petitis a me, vos, & Ignatius, ut,
si quis in Syriam proficiscatur, etiam
vestras litteras illuc deferat, quod fiet
tempore opportuno, sive ipse eam, sive
alius, quem mittam vestro, & nostro
nomine. Epistolas Ignatii, quas ad nos
dedit, & omnes alias, quas habebamus,
sicut postulatis, mitto vobis, quas ad
præsentis calcem invenietis. Erunt vo-
bis

Sæculum II.
A. C. III.

*bis perutiles, nam fide, patientia, & omni-
bus, quæ proximo ædificationi esse
possunt, plenæ sunt. De iis, quæ Ignatius
& sociis ejus contigerunt, nos certiores
reddite. Hujus Epistolæ lator
est Crescentius, quem vobis commendavi,
& iterum commendo, vita enim ejus
apud nos, sicut & apud vos acta, nulla
reprobatione digna est. Vobis etiam
commendo sororem ejus, quando veniet
ad vos. Dominus vos cum omnibus ve-
stris in sua gratia conservet. Amen.*

Hier. Scrip. *Hæc S. Polycarpi Epistola adhuc trecentis, postquam scripta fuit, annis in Asia Ecclesiis prælegebatur.*

§. XIV.

Successio Episcoporum.

Eus. Chron. **S.** Ignatio in Sede Antiochena succe-
An. 107. dens Hero, ejusdem Ecclesiæ Diaconi.
Id. 4. hist. c. I. **I.** nus, rexit eam viginti annis. Cerdon E-
An. 107. piscopus Alexandriæ eodem anno Chri-
Eus. Chron. sti centesimo septimo obiit, postquam se-
An. 108. disset annis undecim. Successit ei Pri-
mus, qui sedet annis decem. Evaristus
Papa anno sequenti centesimo octavo
obiisse creditur, & certum est Alexan-
drum ei successisse, & Alexandro Sextum,
Telesphorus & ipsi Telesphorum, Martyrii palma de-
Papa. coratum, cuius Regiminis initium non
nulli ponunt anno centesimo undecimo;
dura-

duratio enim Regiminis singulorum est Sæculum II.
incerta. Jerosolymæ Justus Episcopus A.C. III.
obiiit anno centesimo undecimo, cui suc-
cessit Zachæus, deinde Tobias, Benja- *Eus. Chron.*
min, Joannes, Mathias, & alter Benja- *An. 112.*
min alio nomine Philippus dictus. Hi *Id. 4. hist. c. 5.*
sex Episcopi non ultra tredecim annos
federunt propter continuas persecutio-
nes, & quantum quisque eorum federit,
sicut etiam de Romanis ignoratur. Ad
eadem Trajani tempora referunt S. One- *Ado festiv.*
simi Episcopi Ephesini, & Discipuli S. Pau- *Ap.*
li mortem; eum in vinculis Romam ab- *Martyr. 16.*
ductum, & lapidatum fuisse ajunt, & ibi- *Febr.*
dem primum quidem sepultum, at dein-
de ejus Reliquias Ephesum translatas.

§. XV.

Papias.

Idem circiter tempus Papiæ Episcopi
Hierapolitani in Phrygia fama percre-
buit, viri in omni Disciplina doctissimi,
& in Scripturis versatissimi. Discipulus
erat Joannis Presbyteri Ephesini, & S. Po-
lycarpo amicitia junctus; ipsos Aposto- *Eus. III.*
los non viderat, sed eorum Discipulos, *hist. c. ult.*
& nonnullos ex Discipulis Domini, eo-
rumque traditiones sollicite retinuerat.
Non mihi placebant, ait de seipso, illi, qui
multa loquuntur, sed qui veritatem do-
cunt, nec illi, qui peregrina præcepta, sed
præcepta nobis a Domino data referebant,

Hist. Eccles. Tom. I.

E e &

Sæculum II. & quæ ab ipsa veritate procedunt. Si quis eorum ad me venisset, qui audiverit antiquos, interrogabam de sermonibus eorum: Quid dicebat Andreas, aut Petrus, aut Philippus, aut Thomas, aut Jacobus, aut Joannes, aut Matthæus, aut quis alius ex Domini Discipulis? vel quid dixerit Aristion, vel Presbyter Joannes antiquus Domini Discipulus. Nam ea, quæ in libris inveniebam, non ita mibi profere videbantur, quam quæ viva voce disciebam. Hæc sunt verba Papiæ, ubi attendendum, alium esse Presbyterum Joannem, de quo loquitur, & alium Apostolum.

Papias quinque libros de expositione sermonum Domini scripsérat, quibusdam immixtis parabolis peregrinis, & fabulis; inter alia docebat, post resurrectionem mortuorum JESUM Christum corporaliter in terra mille annis regnaturum; quod nempe quasdam traditiones male intellectas in sensu litterali acceptisset, quæ in sensu figurato dictæ erant. Nam vis judicandi huic viro erat exigua, prout ejus scripta testantur, nihilominus ejus antiquitas, & singularis in traditiones amor ei tantam auctoritatem conciliarunt, ut maximi nominis viri in errore milleniariorum eum fuerint secuti, nec eum idcirco Ecclesia Sanctis accensere ommiserit.

§. XVI.

Martyr. 12.
Febr. Hier.
ep. 28. ad
Lucin.

§. XVI.

Bellum Iudæorum.

Sæculum II.
A. C. 115.

An. 115.

*Epit. Dion.
Traj. p. 254.
Eus. IV.*

c. 2.

Anno Trajani decimo octavo, JESU Christi centesimo decimo quinto Judæi, quasi Rebellionis cœstro perciti, Alexandriae, in tota Ægypto, & Cyrenes Regione Ductore quodam Andrea, aut Andria seditione commota Romanorum, Græcorumve funera commiscuere; nec morte sedabatur rabies, sed occisorum carnes manducabant, exenteratorum intestinis lumbos suos cingebant, sanguine seipso illinebant, & detractis inimicorum pellibus propria tegebant corpora. Multi a capite medii serra dissecti, alii ante bestias projecti, aliquique digladiando in mutuas cædes compulsi. Hac Iudæorum rabie ultra ducenta viginti hominum millia sublata sunt. In Cypro insula sub cuiusdam Artemionis auspiciis circiter ducenta quadraginta millia neci data. Hinc lex ab Insulanis lata; quisunque Judæus in Cyprum quomodocunque perveniret, capite lueret; factumque postmodum, ut qui bona fide, legem hanc ignorantis, aut, tempestate adacti, illuc fuissent delati, nihilominus morte efficerentur.

Anno sequenti Trajani decimo nono, Eus. ibid. JESU Christi centesimo decimo sexto, Lu. An. 116.

E e 2 po,

Sæculum II. po, Ægypti Præfecto, commissum est
A. C. 116. prælium, quo Judæi superiores eva-
runt; hinc Gentiles, ut se eorum furor
eriperent, quanta poterant celeritate A-
lexandriam, tutum nempe receptaculum,
contendunt, & ne Judæorum, in urbe
degentium, fraudibus paterent, ad unum
omnes jugulant. Judæi Cyrenaici, au-
xilio fratrum suorum Alexandrinorum
privati, Ductore quodam Lucua, quem
Regem suum vocitabant, diripere, & va-
stare Ægyptum cœpere; his Imperator
Marcium Turbonem cum exercitu, &
navibus objecit; diuturnum fuit bellum,
frequentes conflictus, quibus Turbo in-
nitam pene Judæorum multitudinem cœ-
cidit, qui non solum ex Cyrenaica, sed
& Ægypto in auxilium Lucuæ venerant.
Timens vero Imperator, ne Judæi Me-
sopotamiæ in illius Regionis habitatores
irruerent, Lucio Quieto mandata dedit,
ut hac hominum fæce Provinciam pur-
garet; is, strenue imperata faciens, in-
gentem Judæorum numerum una acie
fudit, & victoriæ præmium ab Impera-
tore Judææ Præfecturam tulit. Ita Ju-
dæorum pervicacia graviora in dies ma-
la eorum cervicibus conciebat, cum in-
terim JESU Christi Ecclesia magis magis-
que dilatata effloresceret.

§. XVII.

§. XVII.

Sæculum II.
A. C. 117.*Trajanus Mors. Hadrianus.*

Imperator Trajanus obiit anno JESU Christi centesimo decimo septimo, postquam imperasset annis novemdecim, sex mensibus, & diebus quindecim. Successorem habuit Aelium Adrianum filium suum adoptivum, Adriani Afri Patruelis sui naturalem. Imperator Adrianus fuit vanæ curiositatis amator eximus, omnium Gentilium Superstitionibus additissimus. Imperii initia Romæ multorum sanguine fœdavit; quos inter etiam Christianos fuisse verosimile est.

§. XVIII.

Successio Episcoporum.

Primus Alexandriæ Episcopus fatis cessit anno JESU Christi centesimo decimo octavo, cuius Successor fuit Justus, sed sitque annis undecim. Nonnulli S. Telephori Papæ Martyrium anno Christi centesimo vigesimo secundo ponunt; ipsi successerunt Hyginus, Pius, & Anicetus. Hyginus. Jerosolymæ post Philippum Seneca Episcopus fuit anno Christi centesimo vigimo quinto, hujus Successores fuere Justus, Levi, Ephrem, Jose seu Joseph, & Judas, numero decimus quintus, ex circumcisus ultimus. Horum septem Episcopi 3

Sæculum II. coporum Regiminis spatum non nisi an.
A. C. 117. nos duodecim conficit; quot annis ve-
ro singuli sederint, non liquet.

§. XIX.

Hæretici. Saturninus. Basilides.

Eus. IV. hist. Inter Hæreticos multos sub Hadriani im-
perio Saturninus, Basilides, & Carpo-
c. 7. *Iren. I. 6.22.* cras eminebant, Menandi Discipuli, qui
Simonis Magi Discipulus fuerat. Satur-
ninus origine Antiochenus in Syria do-
cebat. Cum Menandro Magistro suo do-
cebat; unicum esse Patrem omnibus i-
gnatum, qui Angelos, Archangelos, vir-
tutes, & potestates creasset, septem ve-
ro Angelos mundum condidisse, & ipsum
hominem. Judæorum Deum istorum
Angelorum Patri rebellium unum esse.
Christum invisibilem, & incorporeum sub
figura humana apparuisse, ut Judæorum
Deum exterminaret, homines impios
perderet, justos salvaret; principio enim
tam bonos, quam malos ab Angelis crea-
tos dicebat. Matrimonium, & genera-
tionem tanquam Satanæ inventum dam-
nabat; ipsum Satanam Angelum esse mun-
di conditoribus adversarium ajebat. Mul-
ti Sectatorum ejus nihil, quod animatum
fuisset, comedebant, qua austritatis spe-
cie simplicibus fucum faciebant. Pro-
phetias partim ab Angelis mundi aucto-
ribus,

ribus, partim a Satana, rursusque a Ju- Sæculum II.
A. C. 117.
dæorum Deo profetas asserebant.

Basilides Alexandriæ ortus erat, & Clem. VII.
Strom.
Hæresis venena in Ægypto spargebat. Se Glauciæ Discipulum S. Petri interpre-
tis esse jactabat. Fabulas fabulis accu-
mulavit, Mysteria illis longe altiora, quam
Saturninus attulisset, promittens. Erro-
rum ejus summa hæc erat; Patrem, qui
nemini debet originem, produxisse *Nous*,
id est, intelligentiam, hanc produxisse
Logos, id est, verbum, & ab hoc produ-
ctam fuisse *Phronesin*, id est, prudentiam,
ab hac rursus productas esse *Sophiam*, &
Dynamim, nempe sapientiam, & poten-
tiam, ab his productas fuisse Virtutes,
Principes, & Angelos, qui denique pri-
mum cælum condidissent; a primis his
Angelis alios fuisse creatos, qui secundum
cælum condidissent, a secundis provenis-
se, qui tertium, & ab his, qui quartum
cælum produxissent, & sic successive a
posterioribus semper Angelis creatorum
cælorum numerum ad trecentos sexa-
ginta quinque cælos pervenisse, cui,
secundum ejus quidem sententiam, die-
rum unius anni numerus corresponderet.
Ultimi ordinis Angelorum caput esse
Judæorum Deum, qui, cum sibi omnes
nationes subjicere attentasset, omnium
aliorum Principum concitasset invidiam;
tum vero Patrem, seu Deorum supremum

E e 4 misisse

Sæculum II.
A. C. 117.

misisse *Nous* seu primogenitum suum, ut genus humanum a potestate Angelorum mundi conditorum liberaret. Hunc *Nous* esse Christum, qui sub figura humana in terra apparuisset, & vocatus JESus esset. Cumque esset quædam virtus corporis expers, talem, quæcunque placuisset, assumpsisse figuram; ita fuisse factum, ut, quando Judæi Christum voluerint crucifigere, ipse formam Simonis Cyrenæi, qui crucem portaverat, assumperit, suam vero Simoni communicaverit; hinc Simonem pro JESU a Judæis fuisse cruci affixum, JESUM autem facti spectatorem, & irrisorem adstitisse. Post hæc rursum invisibilem, ad Patrem, qui eum miserat, ascendisse.

Ex harum fabularum congerie concludebant, nec confiteri, crucifixum esse Deum, nec adorare, licitum esse, illosque, qui facerent, adhuc illis Potestatibus, qui corpus creassent, subditos esse. His erroribus inhærentes, martyrium declinabant, Idolothytis vescebantur, & fidem suam pro opportunitate rerum dissimulabant ex principio ipsis admodum familiari: alios nosce, te autem nemo. Basilides etiam, sicut Pythagoras, quinqueenne silentium Discipulis suis imperabat;

Epiph. hær. Doctrinæ suæ arcana sollicite occultari jubebat, quippe cæteros homines sibi comparatos, non pluris quam porcos, &

Epiph. hær. 24. n. 4. canes

canes æstimabat, ante quos, suadente E. Sæculum II.
 vangelio, res sacræ, seu Margaritæ non A. C. 125.
 essent projiciendæ. Docebat etiam, ani-
 mam peccata, quæ antea commisisset, in
 hac vita luere; docebat Metempyschosin,
 carnis resurrectionem negans, quod æ-
 terna felicitas corporibus non esset pro-
 missa. Alio errore tradebat, in quolibet Clem. 2.
 homine circa animam rationalem plures Strom.
 spiritus esse, qui varias passiones move-
 rent. Hisque motibus non esse resisten-
 dum, sed potius obediendum, id est, omnis
 generis spurcitas esse admittendas. Ma-
 gnam librorum molem a Basilide com-
 positorum esse oportet, cum S. Clemens 4. Strom.
 Alexandrinus explicationum ejus librum p. 506.
 vigesimum tertium citet.

Corpus humanum in trecenta sexa-
 ginta quinque membra dividebat, ut
 singula singulis virtutum cælestium attri-
 buere posset; ejus cura quædam imagi-
 nes conficiebantur, his nominibus, maxi-
 me vero nomine *Abraxas*, inscriptæ, quo
 nomine supremum Numen indicare vo-
 lebat, quia litteræ græcæ, quibus constat,
 numerum ter centesimum sexagesimum
 quintum explet. Hodie dum marmora,
 quibus hæ figuræ inscriptæ, invenire est,
 cum notis peregrinis, quæ vel operatio-
 nibus magicis, vel curationibus supersti-
 tiosis aptæ credebantur: Basilides obiit
 Alexandriæ circa annum JEsu Christi

E e 5 cen-

Sæculum II. centesimum trigesimum. Ejus errores,
 A. C. 125. ipso adhuc vivente, a Castore Agrippa, qui
 conflictis mysteriis lucem affudit, confu-
 tati sunt.

§. XX.

Carpocras. Gnostici.

Clem. 3. *Strom. init.* *Epiph. hær.* *27. n. 5.* *Matth. 5. 25.* **C**arpocras Alexandrinus erat, sicut Basiliides, & ejusdem ferme farinæ Hæreticus. Iesum Christum dicebat esse Filium Joseph, aliorum hominum more natum, & sola virtutis prærogativa distinctum. Angelos mundum creasse; atque iis, qui pervenire usque ad Deum vellent, omnium Angelorum Dominum, omnia mundi & concupiscentiæ opera esse adimplenda; in omnibus enim cupiditatem esse gerendum, hanc esse illam partem adversam, cui Evangelium nos concedere jubet, quamdiu cum illa in via sumus. Animam, quæ concupiscentiæ resistit, hujus culpæ pœnas dare, dum post mortem in alia, aliaque corpora migrare cogeretur, usque dum omnia consummasset; consultissimum esse, si in hoc, quo sumus corpore, istud naturæ debitum solveretur, omnia opera carnis perficiendo. Nullam ajebant actionem esse, sed tantum opinione hominum esse malam, vel bonam, ex quo sequebatur, omne genus impudicitiæ non solum esse permisum, sed etiam præceptum; quod autem verbis docebant, id operi-

operibus complebant, in omnem luxuriam effusi. Sectatores Carpocratis, si-
cūt etiam Basilidis magnificum Gnosti-
corum Nomen sibi assumpserunt, quod
idem est, ac Sapientes, & illuminati; hoc
nomine Catholici Christianorum perfe-
tissimos honorabant.

Gnostici a jejunio abhorrebant, di-
centes, ab auctore hujus mundi esse in-
ventum; vinum potabant, carnibus, &
cibis ad delicias conditis vescebantur,
balneo & suffitu diu noctuque corpora
emolliebant. Sæpius nudi in signum li-
bertatis preces peragebant. Apud eos
vigebat uxorum communio; si quem-
quam suæ sectæ hospitem suscepissent,
primum in domo etiam paupere, lautam
nihilominus parabant mensam, qua sub-
lata, ipse maritus hospiti uxoris copiam
faciebat; & infame commercium frater-
næ charitatis pallio involvebatur. Suos
conventus, sicut Catholici solebant, et-
iam Agapes nominabant, atque inebriati,
extinctis luminibus in promiscuam libi-
dinem effundi dicebantur. Attamen ge-
nerationem impediebant, quantum pote-
rant, & accusabantur, quod mulierum
abortus procurarent, multasque alias
nefandas abominationes committerent,
quas, si cui libuerit, amplius in S. Epi-
phanio legere est, is enim hujus sectæ
reliquias in Ægypto vidit. Quæ hic

Clem. Alex.
Strom. 3.
p. 430.

San-

Sæculum II. Sanctus, aliique ipso antiquiores auto-
A. C. 125. res de Gnosticis referunt, omnem fidem
superarent, nisi aliunde esset compertum,
quousque apud Gentiles præsertim in
Ægypto, morum corruptio excreverit.
Magna Philosophorum pars solis volupta-
L. 5. de repub. tibus inquirendis vacabant; ipse Plato
inter omnes sapientissimus habitus, uxo-
rum communionem, certis tamen regu-
lis restrictam, tanquam societatis civilis
perfectioni conducedentem proposuerat.
Omnes autem hæreses istæ ex Philoso-
phiæ, & Religionis detortis principiis
pullulabant.

Clem. Alex. Carpocras filium reliquit nomine Epi-
3. Strom. p. phanium, humanioribus litteris, & Phi-
losophia Platonica instructum; his prin-
cipiis innixus juvenis, librum scripsit de
justitia, in quo Dei justitiam definiebat
esse, communionem cum æqualitate.
In hoc libro evincere volebat, rerum
omnium communionem sine exceptione
esse legis naturalis, & divinæ; Bonorum
autem proprietatem, & matrimoniorum
distinctionem sola lege humana introdu-
ctam. Hic aperte legem veterem, &
particulatim ultima duo præcepta Deca-
logi de malis desideriis impugnat; sed
nec minus Evangelium, quod tamen ipse,
utpote Christiani Nomen gerens, profi-
tebatur, cum JESUS Christus legem Moy-
Matth. 5. 28. sis approbet, & adjungat: *Quisunque intui-*

*intuitus fuerit mulierem, ut concupiscat Sæculum II.
eam, commisit adulterium in corde suo.* A. C. 125.

Epiphanius iste adolescens decimum octauum ætatis annum vix prætergressus, mortuus est; post ejus obitum Samii in Insula Cephalonia, unde mater ejus ortum traxerat, divinos honores eidem exhibuerunt. In hujus insulæ quodam loco altaria, & templa splendida ipsius honori erecta, in novilunio festum ejus sacrificiis, libationibus, hymnis, & conviviis celebrabatur. Gnosticorum ritus Idolatria, & Magia erant infecti. IESU Christi imagines apud se servabant, ex illa, si ipsis fidem habeamus, desumptas, quam Pilatus efformari jussérat. At præter Christi imaginem, etiam effigies Pythagoræ, Platonis, & Aristotelis venerabantur, *Iren. 5. c. 25.* & eundem, quem Gentiles Idolis suis cultum, exhibebant.

§. XXI.

Calumniæ in Christianos.

Cum omnes illius temporis hæretici Christianorum Nomen præferrent, exoticæ eorum opiniones etiam bonis Christianis contemptum, & nefanda, quæ perpetrabant, mortale odium consciſcebant; nec enim Gentilibus vacabat bonus, & genuinos Christianos ab hæreticis, & falsis discernere. Hinc calumniæ *Eus. lib. 4.
c. 7.
Orig. cont.
Celsum lib. 6.
p. 293.
Min. Felix
Ost.
quæ* Judæis potissimum auctoribus fabricatae,

Sæculum II. quæ tunc quidem apud omnes fidem in-
A. C. 125. venerunt. De Christianis scilicet fere-

bant; si quis in societatis eorum com-
munionem reciperetur, & ad mysteria
initiaretur, illi panem præsentari ejus
magnitudinis, ut sub crusta infans late-
ret; cumque initiandus panem hunc cul-
tro discindere vellet, vulnerari infantem,
statimque omnes præsentes infantis cor-
pusculum discerpere, comedere, & san-
guinem lambere; Neo-Christianum vero
hujus sceleris complicem, eo ipso obli-
gari, ut secretum teneat. Aliud etiam
referebant; nempe in conventu Christia-
norum, quando certis diebus ad epulas
congregabantur, eos ibi devorare suas
proles, uxores, matres, sorores, & ideo
omnis sexus, & ætatis homines conve-
nire; post mensas, cum vino, & epulis
incaluisserent, quemdam eorum cani, fu-
ne ad candelabrum alligato, bolum pro-
jicere, ea distantia, ut canis escæ inhians,
eam attingere nequeat aliter, quam
everlo candelabro, & luminis extinc-
tione; tum vero faventibus tenebris quem-
libet nullo pudore prohibitum, prout
fors, & fortuna tulisset, belluinæ libidi-
ni satisfacere. Hæc de Christianorum
cœtibus passim narrabantur, & interple-
bem infidelium nemo erat, qui hæc in
dubium revocaret.

Præ-

Sæculum II.
A. C. 125.

Præter hos rumores populares etiam litteratorum nonnulli Religionem Christianam rationibus, & scriptis impugnabant. Celsus Philosophus de grege Epicuri tempore Imperatoris Hadriani *Orig. cont.* *Cels. lib. I.* brum publicavit cum titulo : Discursus 2. 3. 6. *per ad.*
 de veritate, quo Judæos simul, & Christians oppugnabat. Primum Judæos aggrediebatur tanquam Christianorum radicem, multasque in Moysen fabulas afferebat; tunc in Dialogo Judæum, contra JEsum Christum, & Evangelium disputationem, inducebat, & vehementer urgебat Judæos, qui Christiani facti essent, quod relictis legibus, & moribus patriis decepti, nomen antiquum, & vitæ rationem mutassent; tandem Celsus resumpta Pagani Persona Judæorum, & Christianorum disputationibus illudebat, easque nihil ad rem facere, se vero utrosque convincentibus rationibus refutare existimabat. Falso se omnes Christianorum libros legisse, eorumque religionem sibi perspectam crepabat. Opus ejus in me-ra Satyra, & summo adversariorum contemptu consistebat. Novam occasionem calumniandi Ecclesiam sumebat a varietate Hæreticorum; ajebat enim; Christians, postquam Religionem extendissent, in multas factiones jam dispesci, unoquoque suam, quam amplexus esset, propugnante, cumque ita inter se dimicarent,

Ap. Orig.
l. 3. p. 118.

Sæculum II. carent, nihil amplius eis esse commune,
A. C. 125. quam inane nomen, quoad omnia alia
divisis.

§. XXII.

Apologiæ Quadrati & Aristidis.

Cum igitur Celsus Ethnicus scripto Christianam Religionem fuisse agressus, etiam Christiani pro sua defensione calatum stringere cœperunt, & talia scripta Græco nomine Apologiæ dicebantur. Primus omnium pro Christiana fide in aciem progressus est Quadratus.

An. 124. Imperator Hadrianus, per Imperii Provincias proficiscens, venit se-

Euf. Chron. cunda vice Athenas, Imperii sui anno
an. 124.

Dion. Cor. octavo, IESu Christi vigesimo quarto
ap. Euf. IV.

supra centesimum, ibique hiemem transi-
list. c. 23.

gens, mysteriis Eleusiniis initiari voluit;
Hier. script.

tunc temporis Atheniensium Episcopus
id. ep. 84.

erat dictus Quadratus, Successor Publpii,

qui S. Dionysio Areopagitæ successerat,

martyrio coronati. Erat Quadratus Apo-

stolorum Discipulus, & Ecclesiam Athe-

niensium, persecutionis terrore disper-

sam, fide magna, & zelo congregave-

rat. Ipse ergo Imperatori Hadriano pro

Religione Christiana Apologiam tradi-

dit, ex qua optimi ejus ingenii, & Apo-

stolicæ æquitatis signa emicabant. Ut

ostenderet, quanta differentia inter IESU

Christi miracula, & aliorum impostorum

præsti-

Euf. Chron. dit, ex qua optimi ejus ingenii, & Apo-

an. 127. stolicæ æquitatis signa emicabant. Ut

Id. IV. hist. ostenderet, quanta differentia inter IESU

c. 3. Christi miracula, & aliorum impostorum

præsti-

præstigias intercedat, ajebat: *Opera au-* Sæculum II.
tem nostri Salvatoris semper erant per- A. C. 125.
manentia, quia vera erant; a morbis sa-
nati, & a morte resuscitati non solum
sanati, & resuscitati videbantur, sed et-
iam tales permanerunt, nec solum tanto,
quanto tempore Salvator in terris vixit,
sed etiam multo, postquam assumptus fuit,
tempore, ita ut quidam eorum ad nostra
usque tempora perduraverint. Tantulum
nobis fragmentum de Apologia Quadra- Euf. & Hier.
ti, & non amplius supereft; de illa au- ibid.
tem quam non multo post Aristides etiam
Atheniensis, & Philosophus composuit,
omnino nihil.

§. XXIII.

Hadriani Epistola Christianis favens.

Serenius Granianus, cum esset Procon-
 sul Asiae, in animum Imperatoris in-
 duxerat, grandi injustitia non vacare, ul- Euf. IV. hist.
 timæ plebis clamoribus tot innocentium 8. 9.
 Christianorum sanguinem dari, & homi- id. IV. hist.
 nes, quibus nihil nisi invidiosæ Sectæ no- 8. 9.
 men noceret, ad mortem condemnare.
 Perstrinxit veritas Imperatoris mentem,
 scripsitque multis Provinciarum Rectori-
 bus, & inter alios Minutio Fundano, tunc
 Asiae Proconsuli, in hunc modum: *Ilu-*
stris Serenii Graniani, cui successisti, epi-
stolam accepi. Judico rem examine di-
Hift. Eccles. Tom. I. Ff gnam

Sæculum II. gnam esse, ne quid turbetur, & calunnia.
A. C. 125. rum occasio tollatur. Si ergo Provinciales suas accusationes, quas contra Christianos afferunt, etiam probare parati sint, & respondere coram tribunalí tuo, hac sola via utantur; accusationes autem vagæ, & soli clamores non audiantur; rationi enim convenit, ut si quis alium accusare vult, tu ipse cognitionem causæ suscipias. Si quis Christianos accuset, eosque contra leges egisse probet, tunc secundum meritum culpæ judica; si quem autem criminari deprehenderis, severè punias, & sollicite cura, ut justitiæ satisfiat. Hæc fuit Hadriani Epistola, qua tamen persecutionum ignis penitus extinctus non est, cum alii prætextus Christianorum hostibus superessent.

§. XXIV.

Judæorum Seditio. Barcoqueba.

Hadriano Imperatore in Provinciis Imperii remotis morante, Judæi arrepta occasione Rebellionis signa denuo extuler. Miserat Hadrianus Jerosolymam novos colonos, qui urbem ex cineribus excitarent, dixeratque Æliam Capitolinam; templum quoque Jovis, in loco, ubi Templum Dei sanctum steterat, erectum. Judæi atrociter dolebant, quod sanctam Civitatem Ethnicis, & Idololatris occupatam cernere cogerentur, & prolixi circum-

Dio in Had.
p. 162.

circumcisio lege Cæsarea vetita esset; Sæculum II.
 aliquanto tempore timore Hadriani, in A.C. 125.
 vicinia agentis, dissimularunt; dum in-
 terim omnia gerendo bello necessaria ta-
 cite pararent. Inter alia molimina plu- *Spart. in
res specus, & subterranea itinera effode- Adri. p.7.*
 runt, ut possent latere, inter se commu-
 nicare, secreto convenire, &, si preme-
 rentur, effugere; habebant enim hæ la-
 tebræ plura ostia inæqualiter distantia,
 quibus aer, & lux incidenter. Hi qui-
 dem conatus primo Romanis nulla atten-
 tione digni visi sunt, at paulo post tota
 Provincia commoveri, Judæi in omnibus
 aliis Regionibus dispersi, simul conspira-
 re, magnas Romanis calamitates secreto,
 & publice inferre, ita ut Judæorum ma-
 chinationibus universus orbis concuti
 videretur. Rufus Judææ Præses, copiis *Euf. 4. c. 6.*
 ab Imperatore submissis, hanc ipsam Ju-
 dæorum desperationem prætexens, eos
 crudelissime habuit; multitudo pene in-
 numera ferro extincta, nec enim mulie-
 ribus, aut infantibus parcebatur; prœ-
 dia eorum Romanis colonis addiceban-
 tur. In hac seditione Judæorum caput
 erat quidam Barcoqueba, latro, & homi-
 num flagitiosissimus; at nominis, quod
 sibi assumpserat, claritas multos decepit,
 nam Syriace idem significat, quod filius
 stellæ, ajebatque, se esse illam stellam *Num. 24. 17.*
 Jacob a Balaam prænuntiatam, quæ Ju-

Ff 2

dæos

Sæculum II. dæos liberatura, & Gentiles sub jugum
A. C. 125. missura erat, scilicet Messiam. Barco-
queba Christianos in armorum socie-
tatem cum Judæis adversus Romanos
trahere omni conatu volebat, quod cum
Just. Apol. facere respuerent, eosdem crudelissimis
I. p. 72. tormentis enecabat.

Spart. in
Adr. p. 7.

An. 129.

Eus. Chron.
an. 129.

Hadrianus cum aliquo tempore An-
tiochiæ fuisset, a civibus offensus, ex Sy-
ria in Arabiam profectus est anno Imperii
sui duodecimo, IESU Christi centesimo
decimo nono. Eodem anno Hero Episco-
pus Antiochenus, S. Ignatii Successor
martyrii lauream est adeptus, postquam
hanc Ecclesiam rexisset annis viginti.
Successit ei Cornelius inter Antiochenos
Episcopos numero quartus, & sedem
hanc Apostolicam tredecim annis te-
nuit.

§. XXV.

Jerosolymæ Ruina ultima.

Epit. Dion.
Hadr. pag.
163.

Cum Tinnii Rifi vires debellandis Ju-
dæis non sufficerent, Imperator no-
va copiarum subsidia misit, Ductore Ju-
lio Severo, ex magna Britannia accersi-
to. Is perpensa Judæorum multitudine,
& desperatione, rei summam pugnæ unius
fortunæ committere non est ausus; at,
prensata occasione, Ducibus prævalens,
& militibus, divisas cohortes aggressus,
nunc commeatus intercipiebat, nunc pri-
vabat

vabat necessaria suorum communicatio- Sæculum II.
ne; sic tandem attritos, longiori quidem A.C. 125.
mora, sed minori periculo, si paucos ad-
modum excipias, omnes internecione
delevit. Quinquaginta munita va-
lidiora, & nongenta octoaginta quinque
oppida, non computatis humilioribus,
devastata; quinques centena octoginta
millia hominum præliis, & excursioni-
bus concisa. Eorum vero, qui igne,
fame, lue perierunt, numerus iniri non
potuit. Venditorum in servitutem ingens
copia, & illi, qui vendi non poterant, in Hieron. in
Ægyptum translati. Ita Judæa in deser- Zach. II. 5.
tum redacta. l. 3.

Ab hoc tempore lege cautum est, ne *ibid. IV.*
quis Judæus Jerosolymam intraret, immo *hist. 6.*
nec eminus aspiceret. Urbs abhinc solis
Gentilibus habitata, alio nomine Ælia
dicebatur; supra portam, quæ Bethlehem respiciebat, insculptus marmori por-
cus positus est, animal Judæis inter omnia
immundissimum, Romanis autem di-
gnum, quod signis militaribus insertum
præferrent. Cum vero non minus esset *Paul. ad Se-*
odium in Christianos, quam in Judæos, *ver. ep. XI.*
Hadrianus Jovis simulacrum in loco Re-
surrectionis IESU Christi, Venerisque
statuam marmore excisam in monte Cal-
variæ supra rupem, ubi crux steterat,
erigi jussit. Bethlehem lucum *Tamuz Hier. ep. ad*
seu Adonidis honoribus posuit, eique *Paul. 13. c. 2.*

Ff 3 caver-

Sæculum II.
A. C. 125.

Orig. in Cels. permanxit; caverna, & præsepe monstrabatur, & sciebant Gentiles etiam, hunc esse specum, ubi natus esset JESUS,

Eus. Chron.
ann. 135.

An. 134.

*Epiph. de
menf. n. 14.*
15.

cavernam, ubi JESUS Christus natus erat, sacram dixit; quibus omnibus nihil ob-

stantibus locus ille notus, & celebris caverna, & præsepe monstrabatur, & sciebant Gentiles etiam, hunc esse specum, ubi natus esset JESUS, quem Christiani adorabant. Hujus belli exitus, & secunda Jerosolymæ ruina incidit in annum Hadriani decimum octavum, JESU Christi centesimum trigesimum quartum.

Ajunt, quemdam, nomine Aquila, Sinope in Ponto ortum, ab Hadriano missum, qui Jerosolymam ex cineribus educeret. Is quidem erat Religione Ethnicus, sed visis Christianorum miraculis, qui Pella Jerosolymam redierant, conversus est, & baptizatus; post hæc nolens relinquere astrologiæ studium, cui erat addictissimus, Ecclesia ejectus est; tumque, indignatione commotus, circumcisionem in se admisit, & Judæum professus est. Exinde linguam hebraicam didicit, multumque profecit, ita ut novam Scripturæ versionem ediderit, errores septuaginta interpretum corrigere superbe affectans, textibus, qui de JESU Christo loquuntur, adulteratis. Hucusque Ecclesia Jerosolymitana potissimum ex Judæis conversis constiterat, legalia cum libertate Evangelica servantibus; jam vero cum Judæis ibi manere non liceret, & positis custodi-

Serv. hist. 2.

bus

bus ab ipso aditu arcerentur, in ea Ecclesia soli Christiani origine Gentiles numerabantur; & ita antiquæ Legis, & servitutis reliquiæ abolitæ sunt. A Passione Domini usque ad hanc secundam ex-
cisionem sub Hadriano, id est, ab S. Jacobo Apostolo usque ad Judam Episcopi Je-
rosolymitani ex circumcisione quindecim
fuerant, quamvis, quanto quisque tem-
pore federit, nesciatur. Marcus ex
Gentilibus Episcopis fuit primus, nume-
ro decimus sextus.

Sæculum II.
A. C. 125.

Euseb. IV.

c. 5.

§. XXVI.

Hæresis Valentini.

Circa id tempus Hæresiarcha Valentinus, de cuius origine nihil certi est, apparuit. Primo fidem Catholicam in *Euseb. in* Ægypto, Patria sua, ut putatur, & etiam *Chron. an-* Romæ prædicavit. Cum esset in insula ^{141.} Cypro perversus est. Erat homini inge-
Tertull. cont.
nium, & eloquentia supra vulgus, quæ *Valent. c. 4.* *præscr. cap.*
dona spem Episcopatus accenderant, ^{30.} cum vero quidam Martyr ei fuisse præ-
latus, invidia motus, Doctrinam Catho-
licam impugnare cœpit. (*) Libris
Græcorum, & præsertim Philosophiæ
Platonicæ studuerat; itaque Doctrinam

Ff 4

Idea-

(*) Tunc Martyres dicebantur, non solum qui ipsam mortem, sed etiam quamcunque ærumnam pro nomine Christi tulissent.

Sæculum II. Idearum, & numerorum mysteria, cum
 A. C. 125. Theogonia Hesiodi, & S. Joannis Evan-
 gelio, quod ut solum authenticum reci-
 piebat, commiscens, Religionis Phan-
 tasma ædificavit, hæresi Basiliidis, & Gno-
 sticorum haud absimile; nam ejus Disci-
 puli etiam Gnosticos se dicebant, quia
 omnes, qui plus cœteris sapere sibi vide-
 bantur, hoc nomine gloriabantur.

Illi temporis Hæretici eo labora-
 bant morbo, quod ipsis Ecclesiæ Catho-
 licæ, & Doctrinæ ejus simplicitas dispi-
 ceret, & Majestati divinæ, quam Ens
 esse supremum agnoscebant, aliquid
 splendoris superaddere vellent. Ideas
 corporum, & Spirituum confundebant;
 aliqua sacræ Scripturæ accipiebant in
 sensu reali, & rudi, quæ metaphorice
 accipienda erant, omnibus nominibus
 Personas affingebant, quibus alterutrum
 sexum tribuebant, & quasi corpora hu-
 mana, quamvis easdem plus Angelis spi-
 rituales crederent. Denique somnia sua,
 detortis S. Scripturæ explicationibus,
 confirmare nitebantur.

§. XXVII.

Theologia Valentinianorum, & Eones.

Valentinus, omnibus præcedentibus sto-
 lidior, longam Genealogiam multo-
 rum *Eonum*, aut *Ajonus*, prout ipse no-
 minabat, pertexuit, nomen detorquens,
 quod

quod s̄æpe in Scriptura occurrit, & nihil Sæculum II.
aliud significat, quam Sæcula; ex his A.C. 125.
ipse sibi Personas finxit. *Eorum* omnium
primus, & perfectissimus in invisibili, & *Iren.* I. c. I.
inexplicabili altitudine habitabat, quem *Tertull. adv.*
Val. c.7.8.9.
dicebat *Proon*, præexistentem, multisque
aliis nominibus, s̄æpissime vero *Bythos*,
id est, altitudo. Multis sæculis, omni-
bus ignotus extiterat in silentio, & quie-
te, habens secum solam cogitationem,
quam *Valentinus* dicebat *Ennoiam*, &
aliis nominibus *Charis*, gratiam, aut
Sige, silentium, & summo Enti quasi con-
jugem sociaverat. Tandem *Bythos*, id
est, æterno Patri producere placuerat
rerum omnium principium; & cum Con-
sorte *Sige* genuerat *Nous* filium unicum,
similem, & æqualem sibi, solumque, qui
eum comprehenderet, capacem. Hic
filius erat Parens, & rerum omnium
Principium. *Nous* Græce significat in-
telligentiam, est autem vocabulum ge-
neris masculini, ideoque his hæreticis
filium significabat, cui, quamvis esset
unicus, sororem *Alethejam*, seu verita-
tem dabant. Hoc geminum par *Bythos*,
& *Syge*, *Nous*, & *Aletheja* formabant
quadratum totius ædificii fundamentum.
Nous genuerat alios duos *Eones Logos*,
& *Zoe*, id est, verbum, & vitam, & hi
duo iterum produxerant *Anthropos*, &
Ecclesiam. Hi octo *Eones* inter cœteros

Ef 5 omnes

Sæculum II. omnes erant præcipui. Valentinus eos
 A. C. 125. expressos putabat ab initio Evangelii S.
Joannis; Nomen Dei ipsi erat *Bybos*,
Gratia Sige, Principium *Nous*; veritas,
 verbum, vita, & homo propriis vocibus
 occurunt, sola vox Ecclesia, nescio quo
 fato, ibi desideratur. Sed Genealogiam
 prosequamur.

Verbum, & vita, ut Gloriam Patris
 augerent, decem alios *Eones* produxe-
 rant, id est, quinque paria; nam bini
 semper erant; Homo, & Ecclesia duo-
 decim alios *Eones* ediderant, inter quos
 erant Paracletus, fides, spes, charitas, &
 ultimi duo *Teletos*, *Perfectus*, & *Sophia*,
 sapientia. Ecce! triginta *Eones*, qui
 omnes simul constituebant *Pleroma*, seu
 invisibilem, & spiritualem plenitudinem.
 Horum triginta *Eonum* figuram fuisse,
 ajebat Valentinus, illos vitæ occultæ Sal-
 vatoris nostri triginta annos. Iidem *Eo-*
Matth. 20. *nites* ab ipsis inveniebantur in parabola
 vinitorum, quorum aliqui in vineam ire
 jussi sunt hora prima, alii tertia, alii sex-
 ta, nona, & undecima; quia unum, tria,
 sex, novem, & undecim numerum con-
 ciunt trigesimum. Sed neque Mysterio
 vacabat divisio *Eonum* in octo, decem,
 & duodecim; nam duodecim notati fue-
 rant per annos duodecim, quos numera-
 bat Salvator, quando cum Legis Doctori-
 bus disputavit; & per numerum duode-
 cim

cim Apostolorum; alii designabantur per Sæculum II.
duas primas litteras Nomini JEsu, cum A. C. 125.
jota pro decem, & Etha pro octo com-
putetur. S. Paulus, si Valentino fides,
clarissime *Pleroma* denotabat, quando
dixit, in JEsu Christo omnem plenitudi-
nem Divinitatis habitare. *Coloss. 11. 9.*

In fabularum suarum contextu aje-
bant Valentiniani, Sophiam Eonum ul-
timum, aut melius ultimam, ex *Plero-*
mate egressam, voluisse cognoscere pri-
mum Patrem, cumque hac sua voluntate
tentasset impossibile, haud dubie fuisse
perituram, nisi a virtute, cuius est *Ple-*
roma custodire, fuisset servata; est au-
tem huic virtuti nomen *Horos*, seu ter-
minus, aliter *Stauros*, id est, crux, præ-
ter alia nomina. *Horos* igitur Sophiam
in *Pleroma* reduxit; at conatus, quem
adhibuerat, ut inde exiret, & desiderium
videndi Patrem, quod elicuerat, quædam
erat substantia Spiritualis, debilis, & in-
formis, quæ extra *Pleroma* remanferat;
hanc substantiam vocabant *Enthymesis*,
alias *Achamoth*, aut magis *Hachamoth*,
ex vocabulo Hebraico, quod significat
Sapientiam in plurali. Postquam mater
hujus *Achamoth* Sophia *Pleromati*, &
Sponso suo *Teletos* restituta fuisset, *Nous*
per Patris Providentiam novum par pro-
duxerat, quo præcaveretur, ne quid tale
impostorum cuiquam Eonum, sicut So-
phiæ

Sæculum II.
A. C. 134.

phiæ accideret; novum hoc par erant Christus, & Spiritus S., qui Pleroma, & omnium Eorum unionem firmaverant. Christus eos Patrem cognoscere docuerat, seu potius hoc contentos esse, quod scirent, eum esse incomprehensibilem; S. Spiritus eos docuerat, Patrem laudare, & in perfecta tranquillitate acquiescere. In tanto gaudio omnes simul Eones, Patri gratitudinem suam testaturi, cum ejus consensu, & consentientibus etiam Christo, & Spiritu S. Iesum, seu Salvatorem, produxerant, & quisque, quod præstantissimum haberet, in hanc creaturam contulerat, ita ut esset quasi flos totius Pleromatis, gerebatque nomina omnium Eorum præsertim Christi, & verbi, quia ab omnibus processerat. Ita illud S. Pauli explicabant; omnia in Iesu Christo esse unita; addebat præterea, in maiorem Salvatoris honorem simul Angelos ejusdem cum ipso naturæ, & tanquam custodes ejus, fuisse productos. Hæc omnia erant ex sacra Scriptura. Et ulterius fingebant, lapsum ultimi, & duodecimi Eonis fuisse præfiguratum per lapsum Iudæ inter Apostolos duodecimi, & per morbum mulieris fluxu sanguinis afflictæ annis duodecim; sub hac Sophiam latuisse, cuius substantia in infinitum defluxisset, nisi virtus filii, id est, Horos continuisset eam, & sanasset.

Coloss. I. 9.

Matth. 9. 20.

Inte-

Interim *Achamoth* extra Pleroma ^{Sæculum II.}
exulabat, miserabilis abortus, informis,
& imperfectus; Christus illius misericor-
dia motus, extensa substantia dedit ei
formam entis, at intelligentiam non au-
xit; tum retrahens suam virtutem reli-
quit eam desolatam, quod miseriam suam
agnosceret, seque extra Pleroma videret
constitutam, sine spe illuc pervenienti;
multis ergo passionibus obruitur, tristi-
tia, timore, angustiis; tandem conversa
est ad eum, qui sibi vitam dederat, quod
materiæ, & totius hujus mundi visibilis
causa fuit; nam motus iste conversionis
animas produxit, tristitia, & timor ma-
teriam, ex lacrymis ejus fluvii, & maria
facta sunt, ex timore stupido, & insensi-
bili facta est terra. Sed hæc aliqua ex-
plicatione indigent.

§. XXVIII.

Fabulæ de Auctore hujus mundi.

Postquam Achamoth illum conatum e-
licuit, ut se ad Auctorem suum con-
verteret, Christus misit ad eam Salvato-
rem cum potestate Patris, & omnium Eo-
num; ille cum sociis Angelis venit, A-
chamoth scientiam largitus est, eamque
suis passionibus liberavit, quas tamen
passiones non rededit ad nihilum, sed con-
densavit, & ex his affectibus incorporeis
conden-

Sæculum II.
A. C. 134.

condensatis materiam eduxit corpoream, eamque duplicitis speciei, unam malam, quæ erat effectus passionum, alteram, quæ erat effectus conversionis, & passionibus tantum obnoxia. Achamoth hoc modo libertati redditam, in risum solvi cœpit, & per hunc risum lux facta est. Cum lætitia diffueret, amplexa est Angelos Salvatoris socios, concepitque ex eis frumentum spiritualem ipsis similem. Habeimus jam tres substantias, unam spiritualem, seu *pneumaticam*, natura sua bonam, & incorruptibilem; alteram animalem, seu *psychicam* damnationi, vel saluti natam, prout bonum, vel malum egerit, tertiam materialem seu *hylicam*, non tantum corruptibilem, sed necessario perituram, & salutis incapacem. Achamoth erat in se substantia spiritualis, sed alias duas nempe animalem, & materialem ipsa formaverat, & ex substantia animali *Demjourgum*, id est, Auctorem, & Deum eorum omnium, quæ extra Pleroma sunt, eduxerat. In hoc rerum ordine isti heretici mundi auctorem collocabant, dicebantque *Demjourgos*, a nomine inter Catholicos Theologos recepto, quod significabat operarium. Iste, si Valentino credimus, septem cælos condiderat, quibus ipse præerat; Paradisus, si ab infimo numerare incipias, erat numero quartus; Achamoth super omnes hos cælos habebat;

tabat, sed infra Pleroma, nempe in Re- Sæculum II.
gione media. Auctor mundi spiritualia A. C. 134.
non capiebat, nec ea omnia, quæ supra
ipsum erant, ideo se solum esse Deum
putabat, & per Prophetas dicebat: Ego *Isaiæ* 45. 6.
sum Deus, & non est aliis præter me.
Ipse erat Creator *Cosmocratoris*, seu Prin-
cipis hujus mundi, scilicet Diaboli, &
omnium spirituum malignorum, qui ex
Achamoth tristitia extiterant. Cosmo-
crator hunc mundum inhabitabat, & quia
erat substantia spiritualis, ea, quæ supra
ipsum erant, cognoscebat.

Demjourgus, hoc mundo creato, e-
tiam hominem condidit materialem, seu
choicum, ex materia invisibili, & eidem
inspiravit animam, creans eum juxta i-
maginem, & similitudinem suam, ad ima-
ginem in quantum esset materialis, ad si-
militudinem, in quantum esset animal.
Tum hominem induit tunica pellicea, id
est, carne sensibili. Homini etiam dedit
fementem spiritualem, quam Achamoth
ab Angelis acceperat, & in sinum Au-
to-
rismundi deposuerat, ipso inscio, ut hanc
animæ, & corpori materiali communi-
caret, ubi progerminaret, & cresceret.
Hæc fementis spiritualis nihil aliud erat,
quam quod isti hæretici Ecclesiam nomi-
nabant, & imago Ecclesiæ superioris,
quæ in Pleromate residebat. Salvator
ex iis, quæ salvaturus erat, optima sibi
assum-

Sæculum II. assumpserat, esse spirituale ab Achamoth
 A. C. 134. acceperat, Auctor mundi eum Christo
 animali induerat, ita ut etiam corpus i-
 psius esset psychicum, invisible, & impas-
 sibile; sed nihil materiae sumpserat, eo
 quod materia salutis capax non esset.
 Fuere, qui dicerent; Auctorem mundi
 Christum aliquem condidisse, natura sibi
 similem, qui per Mariam transiisset sicut
 aqua per canalem, & Salvatorem cum
 perfectionibus omnium Eonum Pleroma-
 te egressum, in hunc Christum, cum ba-
 ptizaretur, descendisse, seque, cum Pila-
 to præsentaretur, iterum abstulisse, ita
 ut solus Christus animalis passus fuerit.
 Rerum omnium finis, inquiebant: tunc
 erit, quando omnes homines spirituales
 per *Gnosen*, seu veram scientiam formati,
 aut perfecti fuerint, & omnis spiritualis
 sementis ad culmen perfectionis perve-
 nerit; tunc Achamothorum Mater e
 Regione media in Pleroma transferetur,
 & Salvatori ab omnibus Eonibus produ-
 cto copulabitur; Ecce Sponsum, & Spon-
 sam! homines spirituales animabus suis
 exuti, & purissimi spiritus facti, etiam
 Pleroma intrabunt, & erunt Angelorum,
 qui Salvatorem circumdant, conjuges.
 Auctor mundi in Regionem medium a-
 scendet, ubi prius erat mater ejus, &
 animas justorum comites habebit; atta-
 men nihil animale Pleroma intrabit.

Tunc

Tunc ignis, qui in mundo latet, appare- Sæculum II.
bit, accendetur, omnem materiam consu- A. C. 134.
met, & ipse cum materia consumetur, ~~=====~~
& in nihilum recidet.

Hæc est integra fabula Theologica Valentinianorum, quam prolixius esse referendam mihi visum est, quia postmodum plures hæretici notissimi præcipuos Valentini errores aut propagarunt, aut renovarunt; & consultum duxi semel ostendere, quantum etiam prima ingenia aberraverint, quando in explicatione Scripturæ, sensui, & judicio proprio inhaeserunt, contempta Traditionis Apostolicæ, & Auctoritatis Ecclesiæ infallibili regula. Cæterum levi brachio Valentini refutari non poterant, quia in Secreta eorum Doctrinæ penetrare vix erat possibile; profundo silentio eam ab oculis prophanorum, id est, eorum omnium, qui hujus Sectæ non erant, absconditæ debant; illis, qui admitti petebant, per multas januas transeundum, multa siparia removenda erant, antequam ad hoc Sacrarium perveniretur. Hujus Sectæ Doctores non nisi multis precibus exorati, & oblata multa pecunia curiosis altissima sua Mysteria vendebant. Certe mora, & labore opus erat.

Hist. Eccles. Tom. I. Gg §. XXIX.

Sæculum II,
A. C. 134.

§. XXIX.

Moralia Valentinianorum.

Ex tali Doctrina deducebant conclusio-
nes sequentes: Psychici, quales se-
cundum ipsos erant Catholicæ, scientiæ
perfectæ incapaces, non aliter quam fide
simplici, & operibus salvari poterant;
ipsis solis opera erant ad salutem utilia;
ipsis continentia, & Martyrium conve-
niebant. Secundo, carnales homines,
quidquid faciant, non salvabuntur. Ter-
tii generis homines erant spirituales, qua-
les Valentiniani se ipsos, & quidem so-
los reputabant; ipsi operibus ad salutem
non indigebant, cum essent natura boni,
& gratia ipsis adeo propria, ut tolli non
posset; gratia in eis erat sicut aurum,
quod luto non corruptitur. Hinc sine
scrupulo Idolothytis vescebantur; in fe-
stis Gentilium, & gladiatorum spectacu-
lis comparebant. Nonnulli sine modo
nefanda libidine polluebantur, rationem
dantes, reddendum carni, quod carnis
est, & spiritui, quod spiritus est. Multæ
mulieres, postea ad fidem Catholicam
conversæ, se ab ipsis corruptas fassæ sunt.
Catholicorum simplicitatem, & ignoran-
tiæ ridebant, quod peccata oris, & e-
tiam cogitationis timerent. Super om-
nia passionem Martyrii damnabant, di-
centes stultitiam esse pro Deo mori.

Christus,

*Christus, inquietabat: semel pro nobis Sæculum II.
mortuus est, semel occisus est, ne nos occi-* A. C. 134.
deremur. Si mortem reciprocum petit,

munquid sperat per meam mortem salvari? Tertull.
aut forte Deus sanguinem hominum si- Scorp. c. I.
tit, qui sanguinem taurorum, & birco- Psal. 49.
rum respuit. Deus magis vult pæniten-
tiam peccatoris, quam mortem. Res pro-
fecto commiseratione digna! videre, quod
Sæcta omnibus innoxia tam dire habeat-
tur, & tot innocentes sine causa peri-
mantur.

Variis modis Novitios suis Mysteriis initabant; aliqui hujus Sectæ quasi cubiculum nuptiale adornabant, & præscripsis verborum cæremoniis matrimonium celebrabant, dictum ab ipsis spirituale, & ad imitationem Eorum unionis comparatum. Alii, Discipulos ad aquam perductos, baptizabant in nomine Patris omnibus ignoti, & in nomine veritatis, Matris omnium, & in nomine illius, qui in JESUM descenderat; in unione, redemptione, & communione Potestatum. Alii baptismum aquæ superfluum dicebant, & sufficere credebant, si initiandorum capita mixtione oleo, & aqua spargerentur, & succo balsami ungerentur. Alii rejectis omnibus exterioribus cæremoniis docebant, Mysteria virtutis invisibilis, & ineffabilis expleri non posse creaturis sensibilibus, & corruptilibus;

G g 2 Redem-

Sæculum II. Redemptionem esse negotium totum
 A.C. 134. spirituale, & interne per cognitionem
 perfectam perfici. Valentinus Romam
 venit sedente S. Pontifice Hygino, ibi-
 que mansit sub Pontificatu Pii, Aniceti,
 & usque ad Eleutherii successoris ejus
 tempora.

§. XXX.

Hæretici alii.

Successu temporis Hæresis Valentini in
 multas Sectas abiit, quas inter tres
 obscuræ quidem famæ nihilominus pro-
 pter opinionum singularitatem notari
 merentur. Nempe Sethitæ, qui Sethum
 peculiari honore colebant, ipsumque esse
Iren. I. JESUM Christum arbitrabantur. Cainitæ,
c. 34. 35. qui illos pro viris sanctis, & perfectis ha-
Epiph. hær. bebant, quos Scriptura condemnat, qua-
37. 38. 39. les sunt Cain, Core, Sodomitæ, & Judas
 proditor. Ophitæ, qui sapientiam, ser-
 pentem factam esse, asserebant, & pro
Iren. I. c. 28. JESU Christo serpentem adorabant. Cer-
& 3. c. 4. do aliüs hæreticus etiam Romam venit
Cyp. ep. 74. Hygino Pontifice, ibique diu moratus,
ad Pompej. jam hæresin suam occulte docebat, jam
Epiph. hær. 41. Epiph. ad Ecclesiam rediens in speciem pœni-
hær. 41. apud tentiam agebat. In Syria docere cœ-
Tert. præscr. perat, traditiones Simonis Magi, & Sa-
51. turnini secutus. Duo ponebat principia,
 id est, duos Deos, bonum unum, & ma-
 lum

lum alterum, quem ultimum mundi Sæculum II.
Creatorem, & Legis Auctorem faciebat. A. C. 134.
Christum asserebat esse Filium boni Dei,
ipsum autem non vere fuisse natum, aut
passum. Solam animæ resurrectionem,
& non carnis admittebat; solum Evange-
lium S. Lucæ, nec istud integrum reci-
piebat.

§. XXXI.

S. Symphorosæ Martyrium.

Imperator Hadrianus Tibure in Romæ
vicinia domum campestrem, seu ve-
rius Palatium, Regia opulentia dignum
ædificavit, quo omnia, quæcunque in Pro-
vinciis rara, vel arte præcipua essent,
concessit. Cum ædificium consummas-
set, illud cæremoniis, apud Gentiles usi-
tatis, voluit consecrare; & primo sacri- *Acta Mart.*
ficia obtulit, ut oracula Idolorum elice- *Sincera.p.18*
ret; responderunt Dæmones in hunc
modum: *Vidua Symphorosa cum septem*
filiis singulis diebus nos cruciat, dum in-
vocat Deum suum, si ipsa cum filiis suis
sacrificet, spondemus, omnia, quæ petieris,
concedere. Hadrianus, comprehendi
jussam, cum filiis primo accessu leniter
hortatur, ut sacrificet; cui Symphorosa:
Maritus meus Getulius, & frater ejus Martyr.10.
Amantius, cum essent tui Tribuni, tor- Jun.
menta pati pro JEsu Christi nomine ma-
Gg 3 lue-

Sæculum II. Iuerunt, quam Idolis sacrificare, & morte sua Dæmones tuos superarunt; occidi potuerunt, vinci non potuerunt. Supplicium quo affecti sunt, eis quidem coram hominibus ignominiam, coram Angelis vero gloriam peperit, jamque in cælo vita æterna fruuntur.

A. C. 134.

Tum Imperator ad Symphotosam: Aut Diis omnipotentibus cum filiis tuis sacrificia, aut ego te ipsam cum filiis in Sacrificium offerri jubebo. Symphorosa: Dii tui non possunt me accipere in Sacrificium, sed si pro Nomine JEsu Christi Dei mei concremata fuero, flamas, & cruciatus Dæmonum tuorum acerbiores reddam. Imperator: Aut tibi sacrificandum Diis meis, aut misere pereundum. Elige! Symphorosa: Falleris, si me timore posse mutari credis; cum marito meo, quem pro Nomine JEsu Christi interfecisti, quiescere desidero. Sic locutam Hadrianus ad templum Herculis duci jubet, ubi colaphis cæsa, & capillis suspensa est; tandem in sancta confessione constans, appenso ad collum saxo in fluvium projici jubetur. Hujus corpus frater ejus Eugenius, vir inter Tiburtinos Senatorii ordinis, tulit, & prope urbem sepelivit.

Altera die Imperator septem ejus filios simul omnes, ante conspectum adduci jussos, ad sacrificandum hortabatur, sed

sed frustra, videns igitur quod minis ni- Sæculum II.
A. C. 134.
hil proficeret, septem palos circum Her-
culis templum poni jubet, eosque troch-
leis distentos alligari, ubi vario mortis
genere perempti sunt; Primo, nomine
Crescenti, guttur, secundo Juliano pe-
ctus, tertio Nemesio cor transfixum est.
Tres sequentes Primitivus, Justinus, &
Stacteus diversis corporis partibus trans-
verberati. Septimus Eugenius a capite
ad umbilicum usque diffissus. Sequenti
die Imperator ad templum Herculis ve-
nit, ejusque jussu eorum corpora deposi-
ta, & in præaltam fossam conjecta. Pon- Tertull. de
an. c. 57.
tifices Gentilium hunc locum deinde se-
ptem *Biothanates* dixerunt, quod græce, *Martyr.*
voce Magis familiari, mortuos significat *Rom. Usuar-*
morte violenta, & speciatim ultimo sup- di Ado
21. Jun.
plicio affectos. Persecutione deinde per
octodecim menses remittente, debitus
honor Martyribus redditus, eorumque *Roma Soter.*
corpora sollicite in via Tiburtina octo ab lib. 4. c. 17.
urbe milliaribus sepulta. Hodie dum Ec-
clesiæ, ad eorum memoriam exstructæ,
rudera videntur, in loco, septem fratres,
nominato.

§. XXXII.

Mors Hadriani. Antoninus Imperator.

Imperator Hadrianus in filium adopta-
verat Lucium Cejonium Commodum.

Gg 4 Verum,

Sæculum II. Verum, qui ante ipsum diem clausit. In
A. C. 134. hujus locum Titum Aurelium Fulvium

Bojonium, alias Arrium Antoninum, in
memoriam Avi sui materni dictum, ado-

Epit. Dion. ptavit. Hadrianus sub finem Imperii ob
Had. p. 267. multos Romanorum clarissimos sublatos
Spart. in
Had. crudelitatis notam incurrit. Tandem

Tibure in domo sua ex hydropisi cœpit decumbere, & cum remedia nihil eum
juvarent, mortem impatientissime desiderabat. Jamque venenum, jam pugionem
petenti, quamvis danti non impunitatem modo, sed etiam mercedem
promitteret, nemo erat, qui dare vellet. Medicus ejus, ut importunas preces, vel
imperia toxicum parandi effugeret, se ipsum interfecit. Habebat Imperator
apud se quemdam barbarum de natione
Yazigarum, nomine Mastorem, cuius opera propter ejus vires eximias, & audaciam in venatione uti solebat; huic
partim minis, partim promissis persuasit,
ut se supra mamellam, loco, quem Hermogenes Medicus indicaverat, si sine dolore mori vellet, percutere condixerit,
at barbarus subito horrore contremiscens,
re infecta aufugit; tum vero Imperator in lamenta solvi, quod sibi moriendi
copia adimeretur, cui adhucdum vitam
aliis afferendi potestas esset. Denique
optimum factu visum, si sobrietatem, cui
assueverat, frangeret, cœpitque, quid-
quid

quid cibi, vel potus nocere posset, sto- Sæculum II.
macho ingerere; itaque, postquam ex- A. C. 138.
clamasset: Multitudo Medicorum oc-
cidiit Regem, extinctus est. Annum æ-
tatis agebat sexagesimum secundum, &
imperaverat viginti, & uno. Successo-
rem habuit filium suum adoptivum Ar- Antoninus
rium Antoninum cognominatum Pium, Pius Impera-
qui illico Imperii habenas capessivit, an- tor.
no JESU Christi centesimo trigesimo o- An. 138.
ctavo.

§. XXXIII.

Successio Episcoporum.

Cornelius Episcopus Antiochenus de-
functus est anno centesimo quadra- An. 141.
gesimo primo, postquam hanc Ecclesiam
gubernasset annis tredecim. Successit
ei Hero, seu Eros, qui sedem tenuit an-
nis viginti septem. Anno sequenti Eu- *Euf. Chron.*
menes Episcopus Alexandrinus mortuus An. 143.
est, eique successit Marcus secundus.
Nonnulli initium Regiminis Aniceti Pa-
pæ eodem anno ponunt, anno scilicet
centesimo quadragesimo secundo, alii in
annum centesimum quinquagesimum dif-
ferunt; majori vero certitudine tenemus *Euf. Chron.*
hoc anno centesimo quinquagesimo Ce- An. 150.
ladionem successisse Marco juniori in se-
de Alexandrina, eamque sedem tenuisse An. 150.
annis quatuordecim.

Gg 5 §. XXXIV.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXIV.

Hæresis Marcionis.

Anicetus
Papa.

Tertull. in
Marc. lib. I.
c. 19.

Epiph. hær.
42. init.
Tertul.
præscr. 51.

Marcion hæreticus eodem ferme tempore, Antonino Principe, circa annum centesimum decimum quintum post JESU Christi Passionem, quod ad annum centesimum quadragesimum octavum reducitur post incarnationem, innotuit. Erat is ex Ponto, & urbe Synope, Episcopi Catholici filius. Annos juventutis in solitudine, & continentia exegit; postmodum autem virginem defloravit, quam rem tantopere Pater ejus doluit, ut filium Ecclesia expulerit; erat enim pietate, sanæ Doctrinæ amore, & laboris Episcopalis studio illustris Senecio. Multum quidem rogavit, & veniam petiit Marcion, sed hanc a Patre obtainere non potuit, tum juvenis aliorum cavillationes impatienter ferens, Romam profectus est, & ad Seniores, ex illis superstites, qui ab Apostolorum Discipulis erudit fuerant, accessit; ipsi autem in societatem eum recipere noluerunt. Igitur ligure, & indignatione superante, malo se consilio permisit, & Cerdonem impostorem secutus est. Postea S. Presbyteris insultans ajebat: *Quare me non suscepistis?* illis vero respondentibus; id se facere non potuisse sine ejus Patris consensu; unam esse fidem, & unam concordiam;

diam; viro dignissimo Collegæ suo con-Sæculum II.
traria se facere non oportere; ipse indi- A. C. 150.
gnatione, & superbia abreptus, inqui-
bat: *Scindam Ecclesiam vestram, & po-*
nam divisionem perpetuam.

Marcion Doctrinæ Magistri sui Cer- *Iren. c. I. 29.*
donis inhærens, duo Principia constituit,
unum bonum, alterum malum; in hujus
dogmatis probationem afferebat illa ver-
ba Evangelii: *Non est enim arbor bona, Luc. 6. 43.*
quæ facit fructus malos, neque arbor ma-
la faciens fructum bonum. In eundem
sensum illam similitudinem detorquebat;
novum vestimentum non esse assuendum *Luc. 5. 36.*
veteri; nec vinum novum mittendum *Epiph. hær.*
in utres veteres; quibus volebat evin- *42. n. 3.*
cere; nullam esse connexionem Legis ve- *Tertull. in*
teris cum nova, & veterem a JESU Chri- *Marc. l. I.*
sto esse rejectam. Ajebat etiam; supre- *c. 14. 15.*
num Deum esse invisibilem, & sine No-
mine; Creatorem vero mundi esse Deum
Judæorum, & unumquemque horum
Deorum promisisse suum Christum; no-
strum quidem, qui sub Tiberio apparuis-
set, fuisse bonum; at illum Judæorum a
Creatore promissum necdum venisse.
Antiquum Testamentum damnabat, tan-
quam a malo principio profectum. Li-
brum composuit, quem dicebat Anthy-
teses, seu repugnantia Legis, & Evange-
lii. Dicebat præterea, JESUM Christum
ad inferos descendentem, non attulisse
salutem

Sæculum II. salutem Abel, Henoc, Noe, aliisque vi.
A. C. 150. ris justis veteris Testamenti, utpote Dei
Hebræorum amicis, sed illius Dei inimi-
Iren. I. c. 29. cis, nempe Caino, Sodomitis, & Ægyptiis. Hunc Hebræorum Deum pro
Creatore, & auctore materiæ, & carnis
habebat, cuius ideo resurrectionem ne-
gabat; damnabat etiam matrimonia, nec
alios, quam continentiam profitentes,
ad Baptismum admittebat. Discipuli
ejus animalium carne, & vino abstine-
bant, & in Sacrificio solam aquam adhi-
bebant. Sabbato jejunabant in odium
Creatoris; & in odium carnis sponte sua
prætextu martyrii, se mortis periculo ex-
ponebant. Hæresis ista magnum Secta-
torum numerum naœta est, & dilatata
multis sæculis duravit.

§. XXXV.

Apelles Hæreticus.

Inter Marcionis Discipulos celeberrimus
fuit Apelles, qui in peccatum luxuriæ
lapsus cum fæmina, & a Magistro suo ex-
communicatus, ut se ejus oculis eripe-
ret, Alexandriam fugit. Docebat, a Deo
factos esse Angelos, & multas Potestates,
& præterea quamdam virtutem, quam
ipse Dominum vocabat, quæ condidisset
Mundum, ad mundi superioris imitatio-
nem, cuius autem perfectionem assequi
non potuisset, ideoque eam suæ Creatio-
nis

Tertull.
præscr. 30.
Epiph. hær.
44.

nis pœnituisse. Rursus dicebat; JESU Sæculum II.
Christo nequidem tale corpus apparens A.C. 150.
fuisse, quale putabat Marcion, nec veram
carnem, sicut docemur ex Evangelio, sed
cum descendisset de cœlo, sibi ipsi cor-
pus cœlestis, & aereum formasse, &,
cum post resurrectionem ascendisset, ejus-
dem corporis materiam resolvisse, solum-
que spiritum in cœlum fuisse reversum.
Hinc etiam carnis resurrectionem nega-
bat, & alia Marcionis dogmata, & erro-
res defendebat.

Erant ipsi quædam scripta peculiaria, *Tertulli.*
quæ appellabat Pharenoses, seu revela- præscr. c. 6.
tiones, & continebant somnia puellæ cu- § 30.
jusdam, nomine Philumenes, quam ipse
quidem habere spiritum propheticum
credebat, alii vero fuisse Dæmoniacam. *Eus. V. c. 13.*
Apelles ad proiectam pervenit ætatem,
& in sua senectute magnam gravitatem,
& severitatem tam ætate, quam vivendi
ratione præferebat. Cum aliquando Ro-
don Doctor Catholicus in Disputatio-
ne eum convicisset, quod multa do-
cuisset incongrua, dicere compulsus est;
Religionem non esse subjiciendam ex-
mini; quemlibet in ea opinione, quam
semel esset amplexus, firmum esse opor-
tere; eosque, qui spem suam in JESUM
Christum crucifixum collocassent, salvan-
dos, dummodo bonis operibus pleni fue-
rint inventi.

§. XXXVI.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXVI.

S. Justinus Philosophus Christianus.

Edem ferme tempestate, qua Marcion, vivebat S. Justinus Philosophus Christianus, cuius opera usque ad nos pervenerunt. Erat ex Provincia Samariæ, & urbe Sichem, quæ etiam dicebatur Flavia propter Græcorum coloniam a Vespasiano, vel ejus filiis, illuc missam; non tamen ipse erat Samaritanus, sed Græcus Gentilis, & incircumcisus. Christianam Religionem suscepit post longam causæ discussionem, & postquam prius omnes Philosophorum sectas probasset, quod de se ipso in hunc modum narrat:

Dialog. cum Tryph. init. p. 218. edit. a. 1615.

Primum adhæsi cuidam Stoico; at cum post multum temporis nihil de Deo disserem, de quo ipse sciebat nihil, dicens, banc cognitionem non esse necessariam, dimisi eum, & adivi Peripateticum, hominem suo quidem judicio subtilissimum; primis diebus patienter me tulit, at deinde rogavit, ut certum ipsi Minerval constuerem, ne nostra colloquia essent inutilia; quo petito offensus, dereliqui eum, quod nec Philosophi nomine dignum judicarem. Attamen cupiditate sciendi incensus, quid Philosophiæ proprium, & singulare inesset, accessi Pythagoricum, cuius magna fama apud omnes, nec sibi ipsi de propria scientia

tia fama minor existimatio erat. Post-
quam intellexit, quod ejus Discipulus esse
cuperem, sit vero, ait: Num Musicæ,
Astronomiæ, Geometriæ studuisti? vel
putas te quicquam eorum capere posse, quæ
hominem ad Beatitudinem perducunt, nisi
prius has scientias acquisiveris, quæ ani-
mam ab objectis sensibilibus abstrahunt,
percipiendis intelligibilibus aptam red-
dunt, & contemplandæ pulchritudini, &
Bonitati essentiali idoneam? Fatentem
me, his scientiis non dedisse operam, dimi-
sit; has enim ipse putabat necessarias.

Immodice dolebam, spem meam fuisse
frustratam, eo magis, quod huic Pythagoro-
rico magnam esse scientiam crederem, sed
alia ex parte longa mora, addiscendis his
scientiis necessaria, me absterruit; igitur
ad Platonicos convertor. Hujus Philoso-
phiæ sectator quidam erat in nostra civi-
tate, vir amans rationis, & inter suos
præcipuus. Ex multis cum ipso colloquiis
non mediocriter proficiebam; multum de-
lectabar rerum incorporearum cognitione,
& Idearum contemplatio quasi pennis in-
tellectum meum in sublime tollebat. Ita
que modico tempore sapiens factus mibi
videbar, & insana spes lactabat brevi vi-
dendi Deum; hic enim est Philosophiæ Pla-
tonicæ scopus. Ita comparatus, quære-
bam solitudinem. Aliquando in littore
maris ambulans, dum respicio, vidi se-
nem,

Sæculum II
A. C. 150.

Sæculum II. nem, mea prementem vestigia; species
A. C. 150. ejus mixta lenitate, & gravitate rever-
tentiam creabat; cum miscuissimus collo-
quia, inter alia inquit: video, quod ames
sermones, non vero opera, & veritatem;
& quod quæras scientiam, & verba ma-
gis, quam operationem.

S. Justinus deinde longum Dialogum
refert, in quo sibi vir ille demonstrasset;
Philosophos, quos maxime in pretio ha-
beret, Platonem, & Pythagoram in prin-
cipiis errasse, nec eos satis cognovisse
Deum, nec animam rationalem. Vera
sapientia fuisse præditos Prophetas, a Deo
inspiratos, quod ex eorum vaticiniis, &
miraculis liqueret; His mediis Prophe-
tas populis fidem fecisse, ita ut veritatem
in orbem induxerint auctoritate, non
vero disputationibus, & intricatis argu-
mentationibus, quarum paucissimi homi-
num capaces essent. (*) Iisdem Pro-
phetis monstrantibus, nos deduci in cog-
nitionem Dei Patris, rerum omnium Au-
toris, & Filii ejus Christi in mundum
missi; hunc a nobis exorandum, ut viam
lucis aperiat, & veritatem doceat. Ex
eius-

pag. 224.

(*) Fortissimum contra Novatores argumen-
tum; fidem inductam fuisse, & conservatam Ec-
clesiae Auctoritate, non vero solius S. Scripturæ,
cujus intelligendæ, æque ac subtilis disputatio-
nis paucissimi capaces sunt.

ejusmodi Senis sermonibus S. Justinus Sæculum II.
ferventem amorem concepit in Prophe- A. C. 150.
tas, & JESU Christi amicos, cognovitque
in hac sola Doctrina consistere Philo-
sophiam certam, & utilem.

In alio libro inquit: *Ipse ego, cum Do- Apol. 1. p.
ctrinæ Platonicæ amore tenerer, nihilomi- 50.
nus, calumnias, quæ in Catholicos evome- edit. 1615.
rentur, audiens, & quod mortem non ti-
merent, nec ea omnia, quæ generi humano
terrorem incutere solerent, intellexi, esse
impossibile, hos Christianos in vitiis, &
amore voluptatis vivere; enimvero apud
me perpendebam; quomodo homo volunta-
tibus immersus, & ita intemperans, ut
etiam gulæ causa carne humana vescatur,
tamen mortem querat, ut se ipsum bis
bonis privet? & quis talis non potius vi-
tam hominis esse perpetuam optaret, seque
Magistratibus Gentilium, & mortis peri-
culo subduceret! quam ut se ipsum defer-
ret, lucis usura privandum? Ita S. Ju-
stinus suæ conversionis argumenta nar-
rat. Postquam Christianorum numero
adscriptus est, Philosophi vestitum, sicut
etiam multi alii, non deposituit.*

§. XXXVII.

Apologia I. S. Justinii.

Apologiam pro Christianis scripsit Ju-
stinus anno J. C. centesimo quinqua-
gesimo, cui intrepide hunc titulum
Hist. Eccles. Tom. I. Hh præ-

Sæculum II. præposuit: *Imperatori Tito Ælio Hadriano Antonino, Pio, Augusto, Cæsari; & filio ejus Verissimo Philosopher; & Lucio Philosopher, filio Cæsaris secundum natum, & Imperatoris per adoptionem, Scientiarum Cultori; Sacro Senatui, & universo populo Romano; in defensionem omnis generis hominum, qui contra jus, fasque odio, & persecutionibus patent; Justinus Prisci Bachii filius, Flaviae, seu Napoli Palæstinæ, oriundus, ex numero eorum, qui innocentes ad necem quæruntur, hunc supplicem libellum offert.* S. Justinus hic primo Imperatoris Nomina ponit, qui utpote filius adoptivus Hadriani, ejus nomina gerebat; tum duos filios adoptivos Imperatoris nominat; primus erat Marcus Annus Verus, quem Imperator Hadrianus nominabat Verissimum, & qui etiam nomina Aurelii, & Antonini acceperat, postquam fuerat ab Antonino Pio adoptatus; alter ejus filius, nempe Imperatoris Antonini Pii, erat Lucius Cejonius Ælius Commodus Verus Antoninus, filius Lucii Cejonii Commodi Veri, quem Hadrianus adoptatum, Ælium Verum dixerat. Imperatores præsertim a temporibus Hadriani Philosophiæ, & litterarum famam amiebant, & nomine Philosophi celebrari gaudebant; quare hunc in modum S. Justinus Apologiam orditur:

Solo

Solo rationis ductu, iis, qui vere pii, Sæculum II.
 & Philosophi dici merentur, missis anti- A. C. 150.
 quorum opinionibus, si falsæ sint, nihil vel
 in pretio, vel in amore præter verita-
 tem esse, intelligimus. Vos, Cæsares!
 ubique Pii, & Philosophi, ubique Justi-
 tie custodes, ubique scientiarum fautores
 auditis; an hæc jure, vel assentatione de
 vobis affirmentur, res ipsa docebit. Absit
 enim, ut bac oratione vobis adulari veli-
 mus, sed potius ad exactam rationis trutia-
 nam obtestamur vestram justitiam, ne vel
 præjudiciis, vel in superstitiones propen-
 sioni, vel humano affectui, vel a multo
 tempore divulgatis criminationibus ceden-
 tes, pronuntietis sententias, nomine ve-
 stro, & sapientia indignas. Nobis vero
 omnino persuasum, neminem hominum no-
 bis nocere posse, quamdiu non convincimur,
 esse nocentes. Occidere potestis, nocere
 non potestis. Ne autem quis existimet,
 temere hæc a me in medium proferri, ro-
 gamus, ut de criminibus nobis objectis di-
 ligentissime quaestio instituatur? si jure
 probentur, secundum meritum puniamur,
 & etiam ultra meritum; quod si nihil in
 nobis puniendum invenire sit, sana ratio
 vetat, ne ob falsos rumores innocentiam
 vexetis; vel ut verius dicam, famam ve-
 stram corrumpatis, dum non ex justitiae
 præscripto, sed invidiæ sensu pœnas infli-
 gitis. Legitimam judiciorum formam

Hh 2.

in

Sæculum II. in eo consistere scimus, ut subditi actorum,
 A. C. 150. & verborum suorum fideliter rationem
 reddant, Principes autem non vi, & ty-
 rannide, sed pietate, & sapientia judi-
 cent. Nobis ergo incumbit, vitam no-
 stram, & Doctrinam totius mundi ocu-
 lis exhibere, ne, quæ crimina in nostram
 innocentiam ex ignorantia committuntur,
 si ultra siluerimus; nostra culpa & negli-
 gentia committantur; vestri autem offi-
 cii est, Principes! justos vos esse Judices,
 toti orbi palam facere; si enim post hanc
 instructionem necdum, quod justitia postu-
 lat, egeritis, nulla erit excusatio, quæ vos
 coram Deo defendat.

p. 54.

56.

Ostendit ulterius Justinus; summam
 esse injustitiam Christianos propter solum
 Christianorum Nomen condemnare, ita
 ut, qui se Christianum fateatur, convi-
 ctus, qui neget, absolutus esse censeatur;
 quamvis multi essent, qui falso hoc No-
 men præferrent, IESu Christi præcepta
 non servantes; sicut etiam multi essent
 Philosophi, quibus si Nomen abstuleris,
 omnem simul Philosophiam deleveris.
 Inferius inquit; Dæmones Idolatriæ
 auctores mortem Socrati consivisse, quia
 eorum Regnum ex ratione impugnasset;
 jamque eosdem persequi Christianos, in-
 carnatae nimirum Discipulos Rationis,
 quæ est IESus Christus. Subjungit: *Eo*
quod Dæmones non adoremus, Atbei dici-
mur;

mur; enimvero quod attinet tales Deos, Sæculum II.
 nullum Christianorum esse existimo, qui A. C. 150.
 non liberrime Atheum se profiteatur, nul-
 latenus autem quod attinet Deum verum,
 qui Justitiae, Castitatis omniumque cæte-
 rarum virtutum, sine ullius vitii commix-
 tione, Pater esse dignoscitur. Cum eodem
 Patre Filium, qui ab eo missus est, honora-
 mus, & adoramus; ille est, qui nos omnem
 veritatem docuit, & Spiritum Propheti-
 cum. Addit; vitam æternam in Dei
 societate unicam Christianorum spem
 esse; eosque post mortem exspectare ju-
 dicium, non a Radamantho & Minoe,
 sicut Plato edixisset, celebrandum, sed
 a JEsu Christo; huic Tribunali omnes
 homines corpore, & anima esse sisten-
 dos, & improbos poena æterna punien-
 dos. Sæpe Philosophorum, & Poetarum
 dicta adducit, quod eorum apud Paganos
 multum valeret auctoritas, ut ostende-
 ret JEsu Christi Doctrinam nec fide indi-
 gnam, nec a sana ratione alienam. His
 subjungit sequentia:

p. 57.

*Quando auditis, nos Regnum exspecta- p. 58.
 re, imprudentes creditis, nos de Regno
 humano loqui, cum loquamur de Regno
 Dei. Idipsum ex eo clarescit, quod Chri-
 stianam Religionem ultro profiteamur,
 optime gnari, banc professionem in Impe-
 rio vestro capitalem esse; si enim Regnum
 terrestre speraremus, profecto negaremus*

Hh 3 fidem

Sæculum II.
A. C. 150.

fidem nostram, occultaremus, nos ipsos servaremus, ut eo frui possemus; nunc vero, cum ea, quæ speramus, bona non sint bujus Mundi, vitam nostram parvi pendimus, cuius jacturam facere serius, aut citius ineluctabile est. Nullum hominum genus paci in vestro Imperio conservandæ Christianis aptius est, quos fides sua docet, Mortalium neminem, nec impium, nec avarum, nec proditorem, nec virum probum Dei oculos posse effugere, at unumquemque secundum actionum suarum meritum, aut Salutem æternam, aut æterna manere supplicia. Si hujus rei veritas omnibus esset cognita, nemo, ut opinor, ad modicum tempus vitium eligeret, cuius finem esse ignem æternum sciret; immo nihil esset tam arduum, quod homo prudens non libenter susciperet, ut cupiditatem contineret, & virtutem acquireret, sique promissa a Deo præmia obtineret. Nec legibus vestris, nec suppliciis impii cohibentur, quia sciunt, vitia sua, & crimina latere vos posse, qui nihil supra hominem estis; si vero firmiter crederent, Deum esse, a cuius vultu nihil eorum, quæ agimus, vel cogitamus, abscondi possit, nunquid vos ipſi mihi concedere deberetis, tunc saltem metu pœnarum tales ad frugem reduci posse. Vos vero, Principes! timere videmini, ne omnes probi fiant, & ita vobis homines desint,

desint, quos puniatis; quæ indoles profecto carnificem magis, quam bonos Principes deceret.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXVIII.

Doctrina Christiana.

Tum S. Justinus Doctrinam Christianam explanans, ait; a Christianis adorari primo loco æternum Patrem, rerum omnium Conditorem, secundo loco Filium ejus JESUM Christum, sub Pontio Pilato crucifixum, & tertio honorari Spiritum Propheticum. Ut, Christianos non insanire, demonstraret, licet hominem adorent crucifixum, ait; hominem hunc, esse Rationem supremam, quæ suis sequaces ex toto converteret; aliquando enim, subinfert: *Lascivia delectabamur, nunc vero puritatem amamus; aliquando artis magicæ arcana scrutabamur, nunc solius Dei Bonitati confidimus; aliquando media divitias cumulandi, & aliena rapiendi quærebamus, nunc nostra in Confratrum levamen communia facimus. Inimicos nostros odio capitali prosequebamur, nec nisi cum confratribus juxta veterem consuetudinem comedere dignabamur; at post adventum JESU Christi omnes familiariter convivimus, & pro inimicis nostris preces ad Deum fundimus. Ceterum omnes vires convertendis nostris Persecutoribus impendimus, ut JESU Christi*

p. 61.

Hh 4 præce-

Sæculum II. præceptis collum inclinantes, eadem a Deo
 A. C. 150. bona sperent, quæ nos speramus. Et rur-
 sus: Multos digito monstrare possemus,
 qui, cum antea moribus essent violentis, &
 furiosis, postquam se nobis junxerunt, par-
 tim proximorum suorum moderatione,
 partim sociorum in itineribus singulari
 patientia, aut in negotiis commissis per-
 specta eorum integerrima fidelitate, mu-
 tati, & ad humanitatem reducti sunt.

S. Justinus deinde quædam præcepta
 moralia JESU Christi referens, inquit:
*Sermones ejus erant breves, & sententiae
 concisæ, non enim erat Sophista, sed ver-
 bum ejus erat virtus Dei.* Et postquam
 S. Evangelii textus de castitate adduxis-
 set, & probasset, Christum etiam solas
 cogitationes damnare, subjungit: *Multi
 sunt utriusque sexus, qui ab infantia Do-
 ctrinam JESU Christi secuti, ad annum
 sexagesimum, vel septuagesimum purita-
 tem servarunt, & fidem meam oppignerò,
 tales inter omnes conditionis Christianos
 invenire esse.* *Enumerandæ autem eorum
 infinitæ multitudini, qui ab impudenti
 morum licentia ad vitam castigatam tran-
 sierunt, quis sufficiat?* Pergit deinde præ-
 cepta Evangelii declarare de inimicorum
 dilectione, eleemosina, bonorum abdica-
 tione, patientia, debita Principibus obe-
 dientia, & addit: *Unicum itaque ado-
 ramus Deum, vobis vero cum gaudio in
 cæteris*

cæteris omnibus obedimus, Imperatores, Sæculum II.
 Mundi Dominos agnoscimus, & ut vobis A. C. 150.
 cum supra Potestate rectam imperandi
 rationem indat, Deo vota facimus. Si
 vero, dum pro vobis Deum precamur, &
 vobis totam Religionis nostræ rationem
 clarissime exponimus, nihilominus sanguis
 noster vobis vilescit, id tamen damno no-
 stro non fiet; certissima enim fide tenemus,
 unumquemque in igne æterno juxta ope-
 rum suorum merita pœnas daturum, &
 Deo pro mensura Potestatis, sibi commissæ,
 rationem redditurum.

Ulterius de Generatione Verbi disse- p. 68.

rens, ita loquitur: *Credimus nostram Do-
 ctrinam ubique terrarum recipiendam esse,
 quia vera est, & nobis a JESU Christo tradi-
 ta, qui solus est Filius Dei propriogenitus,
 ejus Verbum, ejus Primogenitus, & Virtus,
 & ejus voluntate factus homo.* Inferius p. 96.

Inferius p. 96.
 hæc habet: *Qui Filium cum Patre con-
 fundunt, nec ipsum Patrem nosse dignos-
 cuntur, & nesciunt, quod Pater totius uni-
 versi Filium habeat, qui cum sit Verbum, &
 Primogenitus Dei, idem cum ipso Deus est,
 qui olim Moysi, aliisque Prophetis in forma
 ignis, & specie incorporeæ apparuit, qui
 levissime sub vestro Imperio juxta volun-
 tam Patris, pro salute eorum, qui in eum
 credunt, ex Virgine homo factus est; qui
 contemni, & pati voluit, ut mortem morte
 sua, & resurrectione vinceret.*

Hh 5 §. XXXIX.

Sæculum II.
A. C. 150.

§. XXXIX.

Argumenta ex Prophetiis.

Exinde veritatem Religionis Catholicæ ex Prophetiis, quas Judæi æque, ac Christiani legebant, confirmat. Qui homines Prophetæ fuerint, & memoratu dignissima eorum vaticinia, JEsus Christum tangentia, refert. Ut vero earum prædictionum, quæ Domini Passionem prænuntiabant, certissimum eventum demonstret, discere hæc potestis, inquit: ex actis, sub Pontio Pilato conscriptis. Ad eadem acta lectores remittit, ut miraculorum Christi veritatem comprobet, cœcos nimirum, & leprosos sanatos, mortuos ad vitam resuscitatos. Cum autem S. Justinus timeret, ne rerum futurarum præscientia divina, quæ ex Prophetiis apparet, a Gentilibus fatum esse credetur, errorem circa fatum refutat, & liberum hominis arbitrium ex his demonstrat, quod quædam actiones sint vituperio, aliae laude dignæ; quod sæpe homines mores suos in melius, aut in pejus mutasse dicantur; quod sublata libertate nec vitio, nec virtuti locus foret; itaque bonum, & malum in arbitraria hominum opinione consisteret; additque, id affirmari, cum rectæ rationi adveretur, sine summa impietate, & summa injustitia non posse. Ait deinde; Dæmonum

p. 72.

p. 74.

p. 8.

p. 82.

num instinctu latam fuisse pœnam mor- Sæculum II.
tis in eos, qui libros Hystaspis, Sybilla- A. C. 150.
rum, aut Prophetarum legerent; *qua ta-*
mén lege, inquit: ab eorum lectione, & ex-
positione nos deterreri non patimur. Nul-
lum hujus Hystaspis scriptum nobis est;
sed nomen ejus Persam fuisse indicat;
versus autem, qui Sybillarum nomine su-
persunt, & tunc temporis pro genuinis
habebantur, sunt partus supposititius.
S. Justinus tempus, quo haec scripserit,
indicat, dum dicit, JESUM Christum sub
Cyrenio natum fuisse ante centum, &
quinquaginta annos. Ait etiam ante
Christi Nativitatem Christianos fuisse, eo
quod JESUS Christus sit Verbum Dei, &
summa Ratio, de qua totum genus hu-
manum participat; eosque qui secundum
lumen rationis vixerunt, esse Christianos,
quibus Socratem accenset, putans eum in
omnibus rectam rationem fuisse secutum;
quod tamen veritati non invenitur con-
sentaneum.

p. 83.

Postquam illustriora Prophetarum va-
ticinia de gemino JESU Christi adventu,
Ierofolymæ excidio, & Gentilium voca-
tione retulisset, sic pergit: *Tot, tantaque,*
quæ sub oculis omnium sunt, sufficere, ut
reor, debent, ad fidem Religioni Christia-
norum adstruendam prudentibus, iisque,
qui sincere veritatem amant, & quibus aut
mentis levitas, aut pravi affectus judicandi
facul-

Sæculum II. facultatem non abstulerunt. Illi vero, qui
A. C. 150. fabulas Poetarum juventuti vestræ discen-

das tradunt, quæro, quibus argumentis eas
probent? dum nos easdem fabulas in Gene-
ris humani perniciem ope Dæmonum fuisse
excogitatas demonstramus. Qui Poeta-
rum figmenta docebant, erant Gramma-
tici, unicum ferme juventutis Romanæ
studium. Tum Gentilium Philosophos
multa dogmata ex Prophetis, sicut specia-
tim Platonem ex Moysè hausisse asserit, &
hæc subjungit: *Inter nos Christianos ve-
ritates ad Religionem spectantes docere pos-
sunt etiam illi, qui litteras non noverunt,
sermone quidem rudes, & barbari, at in
Spiritu fideles, & sapientes.*

p. 92.

§. XL.

Gentilium Crimina tolerata.

Inferius S. Justinus conqueritur, solam
Christianorum Religionem infestari,
dum interim omnium sectarum errores,
& superstitiones tolerarentur. Sunt, in-
quit: *qui arbores, alii, qui fluvios, gli-
res, catos, crocodilos, & multas Bestiarum
species adorant; sed nec Imperii Romani
subditi omnes etiam eosdem Deos colunt;*
*in alio loco, alii sunt Dii; ita ut vos ipsi,
inter vosmetipos collati, impietatis in
Deorum quemquam argui debeatis. Qua-
igitur fronte Christianis objicitis, quod
Deos vestros non adoremus, nec mortuis
libatio-*

p. 68.

libationes, coronas, sacrificia offeramus? cum minime vos lateat, inter illos, qui Christiani non sunt, quid pro Deo, vel Bestia, vel victima habendum sit, nullatenus convenire. Ulterius objicit, quod seductores, qui post IESU Christi Ascensionem pro Diis coli, & adorari voluerunt, publica poena non fuerint affecti; qualis fuit, inquit: *Simon Samaritanus ex oppido Gitton, qui sub Imperio Cæsaris Claudi palam veneficus, & Dæmonio obsessus, Romæ in vestra Imperiali urbe pro Deo habitus est, & divinis honoribus cultus; eidem enim statuam in Tyberi, inter duos pontes medianam, erexitis, cum inscriptione latina: Simoni Deo sancto; qualis fuit Menander Simonis Discipulus, qui magnam populi multitudinem Antiochiae pervertit; qualis est ante oculos nostros Marcion, docens, alium adorandum esse Deum, rerum omnium Creatore majorem. Hi omnes Christianum Nomen jactitant; an vera sint, quæ de ipsis feruntur, ipsos nempe faces extinguere, carnem humanam devorare, abominationes, quas nominare nefas est, perpetrare, nescimus quidem; id vero minime ignoramus, tales a vobis, qui innocios Christianos hac luce privatis, nullatus morte dignos existimari, quamquam eorum de Religione opiniones sine manifesto Deorum vestrorum contemptu tolerari, vel dissimulari minime possint.*

Apud

Sæculum II.
A. C. 150.

p. 69,

p. 91.

Sæculum II. Apud Gentiles moris erat, proles
A. C. 150. suas, quas aut premente paupertate, aut

Plato S. alia de causa alere nollent, exponere,
Resp. p. 461. quam inhumanitatem Philosophorum sententia comprobabat. Hujus rei occasio-

p. 70. ne S. Justinus in hunc modum loquitur: *Nos Christiani impios esse illos parentes credimus, qui infantes suos projiciunt, videntur enim plerumque tales ideo educari, (*) ut prostituantur. In omnibus Provinciis turbæ infantum videntur, pudendo commercio destinatorum, quibus non aliter, quam pecorum gregibus alimenta præbentur; vos vero, cum tales toto vestro Imperio exterminare oportet, ex his tributa vestra augetis; & illis, qui his miseras ad explendam libidinem abutuntur, execrabilis casu potest contingere, ut proprias proles incestent.* Omnia quæ de his S. Justinus scripsit, non refero; hæc autem sufficiunt, ut dignosci queat, quales Romanorum mores fuerint sub Principe inter reliquos facile sapientissimo. Tum ita prosequitur: *Nos ne forte infantes, si exponerentur, pereant, & infanticidii nos reos faciamus, hunc solum in finem matrimonia inimus, ut proles inde suscepta alatur; aut vero in perpetua continentia a nuptiis abstinemus. Alexandriae Christianus, ut perspectum vobis faceret, lasciviam,*

cujus

(*) Nempe qui a Republica educabantur.

cujs incusamur, a nostris Mysteriis quam longissime abesse, libellum supplicem Felici Praesidi obtulit, quo petebat licentiam, ut a quodam Chirurgo exsecaretur; banc enim ad hoc opus esse necessariam ajebant; cum Felix his precibus respondere nollet, juvenis propriæ conscientiæ testimonio acquievit.

Sæculum II.
A.C. 150.

§. XLI.

Baptismus & Eucharistia.

Tandem cum S. Justinus calatum ea de causa potissimum strinxisset, ut Christianorum cœtus, & cæremonias a calumniis, & criminationibus liberaret, arca Religionis, quamvis alias illa Gentilibus revelare non liceret, publicare non timuit. De Baptismo igitur ita loquitur: *Jam exponemus, quomodo Deo consecratismus; & per Christum renovati, ne forte idipsum malitiose reticuisse credamur.* Si qui veritatem nostræ Doctrinæ agnoverunt, & huiç Doctrinæ conformem vitam instituere promittunt, hos ad jejunandum, & orandum, & ut a Deo remissionem peccatorum suorum commissorum petant, obligamus, nosque simul cum iis oramus, & jejunamus; tum ad aquam ducuntur, ibique regenerantur, sicut nos regeneratussumus, in aqua enim lavantur in Nomine Domini Dei Patris verum omnium, & Salvatoris nostri JESU Christi sub Pontio Pilato

p. 93.

Sæculum II.
A. C. 150. Pilato crucifixi, & Spiritus sancti, qui per Prophetas omnia, quæ Christum tangebant, prædixit. Hanc ablutionem vocamus illuminationem, quia per eam anima illuminantur.

p. 94.

p. 97.

Hac ablutione facta novum Fidelem, seu ut appellare solemus, suscepimus in fratrum numerum ad locum ducimus, ubi omnes congregati sunt ad communem orationem, quam offerunt pro se, pro illuminato, & pro fratribus absentibus, ubicunque sint, ut postquam veritatem agnoscimus, per opera, & Præceptorum observationem ad salutem æternam pervenire valamus. (*) Finitis precibus osculo nos salutamus. Tum illi, qui fratribus præest, panis, & poculum cum vino, & aqua porrigitur; hæc ille accipiens, laudem, & gloriam dat Patri per Nomen Filii, & Spiritus S. & prolixam Gratiarum actionem pronuntiat pro donis, quæ nobis gratificatus est. Quando preces, & Gratiarum actiones complet, omnis assistentium multitudo elevata voce respondet: Amen, quod est Hebraice; ita fiat. Tandem illi, qui apud nos dicuntur Diaconi, omnibus assistentibus consecratum panem, vinum,

&

(*) His S. Justini verbis contra Lutherum nihil efficacius, ad probandum, observationem præceptorum, & opera ad Salutem æternam non esse inutilia.

& aquam distribuunt, & absentibus de- Sæculum II.
ferunt. A. C. 150.

Illam escam appellamus Eucharistiam, nec ulli de ea participare licet, nisi dogmata nostræ Doctrinæ credat, nisi in remissione peccatorum, & in novam vitam ablatus sit, & vitam juxta normam Præceptorum JESU Christi ducat; nec enim ea tanquam panem vulgarem, & potum ordinarium sumimus, sed, sicut per verbum Dei JESUS Christus caro factus est, & carnem, & sanguinem pro nostra Salute assumpsit, ita hoc alimentum, per orationem verbi ejus sanctificatum, sit caro, & sanguis ejusdem JESU Christi incarnati, quod alias per alterationem, quæ in nutritione continet, in carnem nostram, & sanguinem nostrum verteretur. Postea eadem Mysteria alter alteri in memoriam reducimus; quibus opes sunt, pauperes adjuvant, & semper conjuncti vivimus, in omnibus his Sacrificiis benedicimus Creatorem per Filium ejus JESUM Christum, & Spiritum Sanctum.

Die, quæ appellatur solis, ita Diem Dominicam Pagani nominabant, omnes sive in civitate, sive ruri habitent, in unum locum conveniunt; ibi Scripta Apostolorum, & Prophetarum leguntur, quamdiu ratio temporis admittit; cessante lectore, qui Congregationi præest, pro concione dicit, & ad ea, quæ lecta sunt, præclarissi-
Hist. Eccles. Tom. I. *Li* *ma*

Sæculum II.
A. C. 150.

*ma documenta, opere complenda, populum
hortatur. Tunc surgimus omnes, & ad
orationem vertimur, quam sequitur, sicut
dixi panis, vini, & aquæ sacrificium, &
Prælatus preces, & Gratiarum actionem,
prout potest, perficit, toto populo respon-
dente, Amen. Tunc sanctificata inter
præsentes distribuuntur, & absentibus per
manus Diaconorum deportantur. Opu-
lentiores libere, prout volunt, stipendia
giuntur, & quod eo modo colligitur, apud
Prælatum deponitur, quibus collectis ipse
orphanis, viduis, illis, qui per infirmita-
tem, vel quacunque aliam causam ad in-
piam redacti sunt, captivis, & peregrinis
succurrit; ut verbo complectar omnia,
Prælato omnium illorum, qui qualicunque
necessitate premuntur, cura incumbit.
Mos est, ut die solis conveniamus, quia
hæc est prima dies, qua Deus Mundum con-
didit, & eadem die Jesus Christus resur-
rexit, suis Discipulis apparuit, & ea, qua
vobis exposuimus, docuit.*

*Itaque, Principes, si institutum no-
strum, & Religio, quam exposuimus, rectæ
rationi concordare videtur, profecto vestra
consideratione, & reverentia dignam esse
oportet; si vero eam eidem rationi alver-
sari existimatis, rejicite; tantum ne ideo
tot innocentis animas, ne quidem vestris
in tribunalibus ullius culpæ convictas, mor-
ti addicite; hoc enim vobis certissimum, &
infalli-*

infallibile denuntiamus, si tam apertam, clausumque Sæculum II.
 & sicut iniquitatem non A.C. 150.
 corrigatis, nihil esse, quod strictissimum
 Dei judicium a vestris cervicibus possit
 avertere. Nos autem dicemus: voluntas
 Dei in omnibus adimpleatur. Magni, &
 illustrissimi Cæsaris Hadriani Patris ve-
 stri Epistola preces nostras firmare potui-
 semus, at consultius esse duximus, si soli
 postulatorum nostrorum æquitati innite-
 remur. Tum hanc Hadriani ad Minu-
 tum Fundatum datam epistolam descri-
 ptam apponit. Ita prima S. Justini Apo-
 logia clauditur. Qualis hujus Apologiæ
 fuerit effectus, nescitur; attamen sub
 his Principibus permulti Martyres in toto
 Romano Imperio numerantur.

§. XLII.

Martyrium S. Felicitatis.

Circa hæc tempora a Gentilium Sacer-
 dotibus Romæ, commota seditione, Greg. hom.
 Felicitas, illustrium natalium fæmina, 3. in Ev. acta
 cum septem filiis est comprehensa. Vi. Martyr. sin-
 dua hæc erat, quæ, defuncto marito, con- cera p. 21.
 tinentiam Deo voverat, & piorum om-
 nium ædificatione diu, noctuque oratio-
 ni vacabat. Popæ Imperatorem Antoni-
 num adeunt; hanc viduam cum filiis suis
 Diis insultare, eorumque iracundiam
 concitare. Antoninus Publio Romæ Præ-
 fecto imperat; hanc fæminam cum filiis

Ii 2 suis

Sæculum II. suis ad mitigandam Deorum iram sacrificare cogat. Præfectus, privatim ad se adduci jussam, blanditiis terrores miscens, ad obedientiam permovere frustra conatus, ad ultimum hortabatur, ne saltem filios secum perditos vellet; at constantiam fæminæ non fregit. Altera die in area Martis pro Tribunali sedens, eam cum filiis sisti jubet, ipsa vero immota, & versa ad filios, oculos in altum levate filii! inquiebat, cælum aspicite! ibi Iesus Christus vos cum Sanctis suis exspectat. Fideles in ejus amore estote, & pro salute animarum vestrarum certate. Talia loquentem jussu Præfeti alapa percutiunt, dicentis: Audacula! hæc tu in mea præsentia contra Principum mandata filiis suadeas? Tum septem filios divisim ad se vocat; primus nomine Januarius Christum intrepide confessus est, virgis cæsus, & in carcerem missus. Secundus nomine Felix pariter confessus, ductus est in carcerem, sicut etiam alii quinque Philippus, Silanus, Alexander, Vitalis, Martialis, omnes in confessione fidei constantes. Postquam Præfectus habitæ questionis tabulas ad Antoninum detulit, jussit ille singulos diversis judicibus tradi diverse puniendos. Horum judicium unus primogenitum inter fratres plumbatis, id est, loris, in quorum extremitatibus glandes plumbeæ insertæ, cædi jubet; in quo

tor-

tormento efflavit animam. Sub alio ju- Sæculum II.
dice secundus, & tertius fustibus con- A. C. 158.
triti. Sub alio quartus in prærupta
præcipitatus; & sub alio quintus, sex-
tus, & septimus capitis obtruncatione
sublati. Sub alio rursus etiam Mater de-
collata. Talis horum Martyrum exitus
fuit.

Constat tamen, Imperatorem An- *Marc. apud*
toninum Pium aliqua Edicta publicasse, *Eus. IV. hist.*
Christianis faventia; cum plures Provin- *cap. 15. V.*
ciarum Rectores ad eum de Christianis *Vales. not.*
scripsissent, respondit; Christianos, si ni- *Melito. ap.*
hil contra bonum Reipublicæ molirentur, *Eus. IV. hist.*
c. 26.
non esse vexandos. Eadem mandata ur-
bibus, nominatim Larissæ, Thessalonicæ,
Athenis totique Græciæ dedit.

§. XLIII.

Quæstio Paschatis celebrandi. S. Po- lycarpus Romæ.

Antonino imperante, anno JEsu Christi centesimo quinquagesimo octavo, S. Polycarpus Episcopus Smyrnensis Romam venit, dum Anicetus Papa gubernabat Ecclesiam. Huic itineri occasionem dede-
rant diversæ de celebrando Paschate opi-
niones. Romæ, Alexandriæ & in toto Occidente consuetudo erat Pascha cele-
brandi Die Dominica; in Ecclesiis autem Asiacæ semper decima quarta mensis primi, in quamcunque hebdomadis diem incidis-

An. 158.

Ii 3 set,

Sæculum II. set, celebrabatur, quod erat mori Judæorum conforme, ajebantque, hanc se traditionem a S. Joanne Apostolo habere.
 A. C. 158. *Eus. IV. hist.* SS. Anicetus, & Polycarpus, collatis sensibus. *Chron. Alex. ann. c. 14.* tentiis, protinus in hoc consenserunt, ne 158. *Iren.* propter hanc quæstionem, quæ dissensio. *III. cap. 3.* nis caput esse videbatur, vinculum charitatis rumperetur; coeterum nec S. Anicetus *Socr. V. hist. c. 21.* cetus S. Polycarpo, ut a more suo receperet, nec S. Polycarpus S. Aniceto percepit. *Eus. V. hist. c. 23.* Bedū suadere potuit, ut morem Asiae imitaretur, temp. 42. cum S. Anicetus diceret, se veterum antecessorum suorum consuetudinem licite mutare non posse. Hoc pacto SS. viri communicarunt, & S. Anicetus S. Polycarpi hospitis honori dedit, ut ipse Eucharistiam consecraret; S. Polycarpus enim ab omnibus tanquam vir vere Apostolicus colebatur, eratque Spiritu Prophetiae præditus. In pace igitur a S. Aniceto discessit, & tunc quidem hæc pax omnibus Ecclesiis communis fuit, tam Pascha die decima quarta, quam Die Dominica celebrantibus.

S. Polycarpus, cum adhuc Romæ esset, in hæreticum Marcionem quadam die incidit, cui interroganti, an se novisset, respondit: novi primogenitum Satanæ. Idem, si forte quamdam propositionem Doctrinæ Catholicæ adversam refiri audiret, aures occludere, & exclamare solebat: Bone Deus! in quæ me servasti

Iren. III. c. 3.

Iren. apud Eus. V. hist. c. 20.

servasti tempora? & ubicunque sive se-Sæculum II.
dens, sive stans audivisset blasphemiam, A.C. 158.
ex hoc loco fugiebat. Valentinus hære-
ticus, qui sub Pontifice Hygino Romam
venerat, adhuc ibi sub Aniceto degebat.
Mulier nomine Marcellina Gnosticorum
de secta multos Romæ pervertebat, at
S. Polycarpus Romæ tunc commoratus,
plures a Valentino, & Marcione seductos
in sinum Ecclesiæ reduxit; Ipsi Valenti-
nus, & Marcion errores suos fide abju-
rarunt, & in Ecclesiam recepti sunt;
Marcion etiam pecuniam dedit, quæ ipsi
reddita, dum secundo ejectus est.

§. XLIV.

Hegesippus.

Eodem tempore Hegesippus Romæ erat;
is natus Judæus, fide Christi suscepta,
quinque libros de Historia Ecclesiastica a
Passione IESu Christi ad sua usque tempo-
ra scripsit, in quibus sincere Traditiones *Euf. IV. hist.*
c. 8. 14. 22. Apostolicas stilo simplici collegerat; *Hieron. de*
quamvis enim esset doctissimus, Aposto-script.
los sicut vivendi ratione, ita & scribendi
methodo imitabatur. In itinere Romam
constitutus multis Episcopis collocutus
est, eosque omnes in eadem Doctrina, &
Regulis concordes invenit. Corinthi, ubi
aliquanto tempore mansit, saepius cum Pri-
mo urbis Episcopo conversatus est, quod
utrique perjucundum accidit, & Hege-
sippus

I i 4

Sæculum II.
A. C. 161.

An. 161.

Soter Papa.

Martyr.
Rom. 7. Apr.

Aurelius An-
toninus
Philosophus
Imperator
&
Lucius Ve-
rus

sippus cognovit, Ecclesiam Corinthiorum illo usque in vera, & sana Doctrina constanter perseverasse. Ubi Romam venit, illic usque ad Eleutherii, qui tunc sub Papa Aniceto Diaconus erat, Pontificatum permansit. Satis constat, Anicetum Papam anno centesimo sexagesimo primo e vivis excessisse, & quod Soter ejus Successor ad annum centesimum septuagesimum federit, qui Eleutherii primus fuit. Universim Hegesippus testatur, suo tempore nullam sedem Episcopalem, incipiendo ab Apostolis, neque ullam urbem fuisse, ubi non fideliter ea omnia, quæ lex præcipiebat, Prophetæ docuerant, & ipse Dominus prædicaverat, servarentur. Hegesippum Ecclesia inter Sanctos numerat, scripta vero ejus omnia perierunt, si paucula fragmenta excipias, quæ nobis servavit Eusebii industria.

§. XLV.
Mors Antonini. M. Aurelius Imperator.

Imperator Antoninus Pius vivere desit anno IESU Christi centesimo sexagesimo primo; anno ætatis septuagesimo, Imperii vigesimo secundo. Successerunt duo ejus filii adoptivi, Marcus ejus nepos, & Gener, & Lucius. Marcus erat filius Annii Veri Imperatricis Faustinæ fratri,

fratris, cuius filiam duxerat eodem nomine Faustinam dictam; propter adoptionem assumpsit nomen Aurelii Antonini, nobisque potissimum sub nomine Marci Aurelii notus est.

Sæculum II.

A. C. 161.

Lucius filius erat Lucii Cejonii Commodi, ab Hadriano adoptati, dicebatur etiam Verus, & Antoninus, sub nomine autem Lucii Veri notissimus est; Lucillam Marci Aurelii filiam duxerat. Tunc primum factum, ut Roma duos Imperatores veneraretur. In Lucii indole nihil laude dignum reperias; at Marcus Aurelius vir eximiæ virtutis, & rebus gerendis aptissimus erat, Philosophiam aperte professus; nihil enim illa melius in genere morum Gentiles noverant, hinc saepius Marcus Antoninus Philosophus dicitur; quod autem Philosophiam amaret, non ideo minus erat superstiosus. Octen-

*Capitol. in
Marti consecratorum societati adscriptus M. p. 29.*

fuerat; in hac omnia munia gradatim obivit, multos ipse suscepit, alios dimisit, nemine verba solemnia suggestente, quæ ipse memoria retinuerat. In rebus Religionem spectantibus opinionis conformitatem cum Numa affectabat, ex cuius sanguine se ortum ducere credi cupiebat; hinc antiquæ Romanorum Religionis observantissimus volebat videri, & illarum legum, quibus inventio Religionum pe-

Ii 5 regri-

Sæculum II. regrinarum vetabatur. Philosophiaæ se-
A. C 161.cta , cui nomen dederat, erat illa Sto-
corum, inter omnes maxime supersticio-
sa, in iis, quæ semel placuerant, judicij
inflexibilis, in delinquentes severitatis
inexorabilis.

Capitol. p. 32 Ita animo comparatum M. Aurelium,
mirum non est, Christianos fuisse perse-
cutum; quamquam alias Clementis no-
men ambiret, & delicta infra meritum
punire solitus esset; siquidem nullum
mandatum, quo universim eos damnaret,
contra Christianos edidit, attamen per-
secutiones in multis Provinciis vehemen-
tissimas toleravit. In collectione senten-
tiarum de moribus, ab hoc Imperatore

M. Anton.
lib. XI. n. 3. scripta, quam habemus, sic differit; om-
nem hominem omni tempore ad mor-
tem debere esse paratum, non simplici
obstinatione sicut Christianos, sed judicio
nostro, comitante ratione, & gravitate,
ita, ut aliis sine clamosa ambitione per-
suadeamus, rationabilem esse causam, ob
quam instanti malo mortem præferamus.
Ex his verbis constat, quam parum cau-
sa, ob quam Christiani fortiter mortem
tolerarent, ipsi fuerit perspecta. Aliunde
vero a Philosophis Gentilibus in Chri-
stianos incitabatur, quorum solidas vir-
tutes illi patienter ferre non poterant,
eo quod eorum inanem garritum prode-
rent. Inter Christianorum hostes tunc
in signis

insignis fuit Crescentius Cynicus, in S. Justinum odio lethali flagrans. Erat is Patria Megalopolita, bipedum flagitosissimus, cui tamen nec sordida avaritia, nec libidinis infamia nocuit, quo minus ab omnibus honoraretur. Ab Imperatore in annuam pensionem accipiebat sexcentos asses aureos, nummis argenteis mille ducentis æquivalentes. Christianos Atheismi incusabat, de Religione judicans, quam nesciebat.

Sæculum II.
A. C. 161.

Just. Apol.

p. 47.

Tatian. in Gent.

§. XLVI.

Mors Cynici Peregrini.

Alius quidam Cynicus tunc temporis insolens exemplum dedit, quo usque vanam hominem ostentatio possit impellere. Is fuit Peregrinus, alio nomine Proteus, *Luc. de Parii in Troade natus, patria propter criminia expulsus; nam adulterii, & veneficii, adulterio pejoris, convictus fuerat; constans etiam omnibus erat, eum Patrem suum suffocasse, quod mortem ejus expectare longum nimis credidisset. Per varias terras profugus, venit in Palæstinanam, ubi Christianis adscriptus est; cumque ingenio valeret, tantam sibi peperit existimationem, ut ad prima Ecclesiæ sub sellia promoveretur; propter fidem Christianam missus est in carcerem, ex quo virtutis opinio mirum quantum excrevit;*

Sæculum II. crevit; omnem lapidem moverunt Christiani, ut eum liberarent, cum autem nihil efficerent, omne captivo auxiliū genuis impenderunt; primo mane anus, viudas, orphans ad carceris ingressum exspectantes videre erat; fidelium primores, conciliatis sibi custodibus, intus cum ipso noctem piis colloquiis consummabant. Cibi non modo pro necessitate, sed ad abundantiam conferebantur. Ecclesiæ quædam Asiæ Legatos miserunt, qui eum inviserent, consolarentur, & subsidia deferrent; in his enim occasionibus Christiani nullis parcebant sumptibus. Per hanc charitatem factum, ut Peregrinus persecutionis specie multam pecuniam coacervaret.

Syriæ Prætor, Philosophiæ amans, vidensque hunc hominem mortem contemnere, eum libertati restituit. Tum in Patriam reversus, eos, qui se propter Parricidium adhucdum volebant in judicium trahere, bona sua civitati cedens, mitigavit, verique Philosophi nomen acquisivit. Exinde nova suscepit itinera, certus, quod per charitatem Christianorum laute esset victurus; hos equidem aliquamdiu adhuc decepit, sed aliquando carnibus lege vetitis, forte immolatis, vesci deprehensus, Christianorum communione exclusus est, cum, qualis esset, innotuisset. Hinc in bona sua restitui

implo-

implorata Cæsaris auctoritate cupiit, at Sæculum II.
non obtinuit; ergo iterum ad profectio- A. C. 161-
nes adjecit animum. In Ægypto omnia,
quæ cœteris hominum erubescenda vi-
dentur, si Cynicos excipias, sine rubore
perpetravit, ut se omni respectu humano
liberum ostenderet; in Italia omnium
famam maledico dente laceravit, præpri-
mis vero Imperatoris, usque dum urbis
Præfectus, Cynicum hunc canem, Prin-
cipis Bonitate abutentem, abegit. Sed
id ipsum honori fuit apud stupidos. In-
de in Græciam divertit, omnium existi-
mationem proscindens, & populos ad
seditionem excitans, quibus non obstan-
tibus, a multis, quamdiu in Athenarum
suburiis quodam tuguriolo moraretur,
magni factus est.

Tandem cum se consenuisse videret,
& inter suos viluisse, quod nihil amplius
novi faceret, vel doceret, illustrem sui
memoriam ex mortis insolentia posteris
relinquere statuit. In conventu ludo-
rum Olympicorum, qui erant in Græcia
præ cœteris omnibus solemnia, publice
promisit, quod Olympiade sequenti se- *Eus. Chron.*
ipsum esset combusturus. Stetit promis- *An. 166.*
so. Primo anno Olympiadis ducentesi-
mæ trigesimæ sextæ, finitis ludis, ingen-
tem extrui rogum jussit; nocte deinde
veniens, multis Cynicorum de grege
comitantibus, & spectantibus, rogum in-
cendit;

Sæculum II. cendit; tum abjecta pera, palliolo, &
 A. C. 165. baculo, in quibus universus constabat
 Cynicorum instructus, primum Thus in
 ignem injectus, & conversus ad meridiem
 ait: *Dæmones Patris, & Matris mea
 favete mihi, & suscipite;* his in medios
 ignes insiliit, flammisque in altum sur-
 gentibus, amplius de eo nihil apparuit.
 Tragicus hic lusus contigit anno JESU
 Christi centesimo sexagesimo quinto.

An. 165.

§. XLVII.

Apologia Athenagoræ.

Euf. Chron. Athenagoras hujus Peregrini facit men-
An. 166. tionem in Apologia, quam edidit an-
Apud Just. no sequenti, ut creditur, centesimo se-
edit. 1615. xagesimo sexto, Imperatoribus Marco
 Aurelio, & Lucio Vero inscriptam; in
 qua solos Christianos persecutione pre-
 mi, conqueritur propter nominis um-
 bram, dum omnibus aliis populis secun-
 dum suas Leges, & Religionem vivere
 conceditur. *Nostris Persecutoribus,* in-
 quirit: *satis non est, nobis bona nostra,
 honorem, & cætera omnia, quæ ab homi-
 nibus magni haberi solent, eripere;* *bac-
 enim omnia vilipendimus;* *fide nostra do-
 cemur, non solum eos, qui nos percutiunt,
 non repercutere, nec eos, qui spoliant,
 in judicio convenire, sed etiam, si quis
 nos cœdat in unam maxillam, porrígere*

& alteram, &, si quis tunicam afferat, Sæculum II.
A. C. 165.
 etiam pallium dare; hoc vero a nobis
 nec ferendum, nec dissimulandum, quod,
 postquam bonis nostris ultro cessimus, e-
 tiam nos ipsi, & vita nostra in pericu-
 lum per iniquissimas criminationes addu-
 catur, quarum suspicio ne quidem in nos
 cadere possit, quasque in calumniatores
 nostros jure meritissimo refundimus, &
 retorquemus. Si quis est, qui nos ho-
 rum criminum possit convincere, non re-
 cusamus meritas pœnas, etiam atrocissi-
 mas; si vero in nobis, præter Nomen
 Christiani, crimen est nullum; vestri
 officii est, Maximi! & Sapientissimi Prin-
 cipes! justissimis legibus nos tueri. Quæ
 in hunc usque diem contra nos prolatæ
 sunt, in confusis rumoribus consistunt;
 nullus Christianorum de sceleribus obje-
 ctis convictus fuit, iñō nullus Christianorum
 scelestus est, nisi hypocrita sit.
 Orationem deinde in tria membra divi-
 dit, & ait: *Fria sunt crimina, quæ no-
 bis fama vulgaris oggerit; Atheismus,
 carnis humanae comedio, & incestus; si
 verax est fama, nec ætati, nec sexui par-
 cite, nos omnes cum uxoribus, & par-
 vulis exterminate. Verum enim vero
 si inventa sunt, & inimicorum nostrorum
 calumniæ, omni alio fundamento destitu-
 ta, nisi quod probitas, & innocentia
 nostra ipsorum invidiae, & nequitiae ad-
 versetur,*
p. 4.

Sæculum II. *versetur, vestræ erit æquitatis, vitam nostram, Religionem, & fidelissimum, qui optimos subditos decet, in vos afflatum examinare, & eodem saltem jure inter nos, & adversarios nostros judicare.*

A. C. 165.

Primo Atheismi suspicionem a Christianis amovere cupiens, multorum Philosophorum exempla affert, qui nullos esse Deos palam profitebantur, nec id ipsum his Philosophis fuisse criminis datum. Deinde vero declarat; Christianos unum Deum adorare, rerum omnium Creatorem, qui nunquam esse incepit, quia, id quod est, initium habere non potest, sed tantum id, quod non est; Deum autem Creatorem omnia per Verbum suum condidisse. Ostendit Poetarum, & Philosophorum illustrissimos agnovisse, summum dari Spiritum, qui omnia corpora condidisset, vel saltem gubernaret, eosque sub alio verborum apparatu eandem, quam hodie Christiani profitentur, Doctrinam tradidisse. Quare igitur, inquit: *aliis de Deo & dicere, & scribere, quod sentiunt, licet, dum interim Leges nobis solis resistunt, nobis, inquam, qui solide Religionis nostræ capita demonstramus, dum ea, quæ Philosophi, aut Poetæ in medium afferunt, fallilibus tantum conjecturis niantur.* Probat deinde, tam ex ratione,

quam

quam Prophetarum auctoritate, non nisi Sæculum II.
unum Deum dari posse; unde concludit A. C. 165.
hanc orationis partem inquiens: *Quæ
cum ita sint, confecisse me existimo, nos
Christianos non esse Atheos, cum credamus
unum Deum æternum, invisibilem, impas-
sibilem, incomprehensibilem, immensum,
qui alio modo, quam intellectu attingi non
potest.* *Concipimus etiam Deum habere
Filium; nec me hæc dicentem quis irrideat?
que enim de Deo, & Filio ejus credimus,
non sunt similia fabulis Poetarum, Deos
fingentium, hominibus nihilo meliores.
Filius Dei est Verbum Patris, id est, Idea
eius, & Virtus; nam omnia per ipsum
facta sunt, & Pater, & Filius unum sunt.
Filius in Patre est, & Pater in Filio per Apologia A-
unionem, & virtutem Spiritus; Filius thenagoræ.
est cogitatio, & Verbum Patris; si in-
genio vestro, quod clarum vobis est, & sub-
lime, assequi velitis, quid Nomen Filii si-
gnificet, paucis exponam.*

*Filius est quædam productio Patris;
quod autem non ita accipiendum, quasi
Filius a Patre factus esset; nam a Prin-
cipio, cum Deus esset Spiritus æternus,
babebat in se Verbum, & Rationem æter-
nam; sed a Patre processit, ut esset for-
ma, & causa efficiens omnium rerum ma-
terialium. Et hoc est, quod dicit Spiritus
Propheticus: Dominus possedit me in ini- Prov. 8. 22.
tio viarum suarum propter opera sua; & Sec. 70.*

Hist. Eccles. Tom. I. Kk eundem

Sæculum II. eundem Spiritum, qui agit in Prophetas,
 A. C. 165. esse quemdam effluxum Dei, dicimus, qui
 sicut solis radius ab eo procedit. Quis
 V. p. 17. igitur calumniam eorum patienter audire
 V. p. 27. queat, dicentium, nos esse Atheos, cum dari
 Deum Patrem, Deum Filium, & Spir-
 itum Sanctum afferamus, potentia unitos,
 & ordine distinctos? Præterea Theologia
 nostra docet, dari multitudinem Angelorum,
 quos Creator per Verbum suum di-
 stribuit, ut Elementorum, Cælorum, &
 totius universi ordinem conservent. Ro-
 go autem vos, ne miremini, quod exinde
 adeo Doctrinam nostram vobis explicem,
 id enim necessarium duxi, ut veritatem
 edoceti, vulgi opinionibus, omni ratione,
 & fundamento carentibus, non accedatis.

Tum instituta comparatione inter
 Philosophiam moralem Christianam, &
 inter vanum, sterileque Philosophorum
 prophanorum studium, subjungit: Inter
 nos invenietis quidem homines rudes, ve-
 tulas, opifices, qui veritatem fidei suæ
 p. 12. longis argumentationibus demonstrare ne-
 sciunt, at Doctrinæ suæ excellentiam, &
 utilitatem moribus referunt; argutias me-
 moriter edicere non didicerunt, at bona
 opera exercent; illatas sibi injurias non
 ulciscuntur; potentibus largiuntur; pro-
 ximum sicut seipso amant. Quare puri-
 tatem animi, corporisque tanta cura cu-
 stodimus? Certe non alia de causa, quam
 quod

quod persuasum habeamus, esse Deum, bo- Sæculum II.
norum Remuneratorem, & malorum Vin- A. C. 165.
dicem. Post hæc objectionibus satisfacit,
quare Christiani Sacrificia cruenta non
offerant; quare nec idola, nec quidquam
aliud corporeum adorent. Poetarum de
ortu Deorum fabulas, & interpretationes
allegoricas, quibus Philosophi has fi-
ctiones cum ratione conciliare satage-
bant, refellit; Idola quædam patrasse mi-
racula concedit, quorum causam nullam
aliam, quam malorum Dæmonum ope-
ram esse ostendit. Dæmonum etiam o-
riginem, & naturam explicans, liberum
Angelorum æque, ac Dæmonum firmat
arbitrium. Inde ad confutandas reliquas
duas criminationes convertitur in hunc
modum:

p. 25.

p. 27.

p. 35.

*Quæ hactenus a me dicta sunt, ad nos
ab omnis criminis suspicione absolvendos,
sufficere deberent; nullam enim vobis am-
plius dubitandi causam superesse puto, quin
homines, qui recte vitam suam instituendi
normam Deum sibi proponunt, eique soli
placere cupiunt, toto animo ab ipsa peccati
umbra, & minus honesta cogitatione ab-
borreant. Si enim post hanc vitam nihil
timendum, aut sperandum censeremus, tunc
quidem suspicio merito in nos caderet, nos
carni, & sanguini, avaritiæ, & libidini
indulgere; cum vero diu noctuque Deum
non solum nostris actionibus, sed etiam ver-*

Kk 2 bis,

Sæculum II. bis, & cogitationibus præsentissimum cre-
A. C. 165. damus; cum Deum lucem esse imensam,
& in intima cordium nostrorum perspicere nullatenus dubitemus, cum post hanc mortalem vitam alteram in cælo, ista, ultra quam concipere possumus, excellenter speremus, aut, si cum aliis cederimus, & peccaverimus, hac vita alteram, infinite miseriorem, perpetuandam in flaminis timeamus, mea quidem sententia verosimile esse non potest, quod nos Christiani velimus esse mali, & tremendi Vindicis judicium contemnere audeamus.

p. 36.

Ut calumniam incestus facilius repellat, charitatis puritatem, & castitatem Christianorum dilaudat; Juxta ætatis distinctionem, inquit: quosdam diligimus ut filios, alios ut fratres, & sorores, seniores sicut parentes nostros honoramus; itaque magna cura castitatem servamus inter illos, quos tanquam sanguine junctos colimus. Quando osculum pacis damus, caute agimus, & modestia actum Religio-nis decente, si enim hoc osculum vel minimo cogitationis peccato fœdaretur, nos vi-ta æterna privaret; sed spe vitæ alterius in præsenti sæculo etiam mentis voluptatem repudiamus. Unusquisque uxorem accipit secundum Leges nostras, non alium quam liberos generandi finem habens; & imitatur agricolam, qui postquam semen terræ concredidit, in patientia messem ex-spectat.

spectat. Inter nos multos utriusque sexus Sæculum II.
invenietis, qui cælibes consenescunt, quia A. C. 165.
in cælibatu perfectiori unione Deo conjun-
gi sperant.

Quod vero, Christianos humanas car- p. 38.

nnes comedere, objicerent, in hunc mo-
dum diluit: Per Legem nostram non licet
nobis resistere illis, qui nos percutiunt, ne-
que non benedicere illis, qui nobis maledi-
cunt; nec simplici justitia vivimus, qua
par pari referri posse putatur, sed bonita-
te, & patientia super alios excellere sata-
gimus. Nos ita comparatos quis sanæ men-
tis plurimorum hominum infandæ cædis
suspectos habeat? non enim aliter carne
bominis vesci possumus, nisi prius a nobis
occisi. Si ex nostris accusatoribus quæ-
sieritis, an id, quod proferunt, viderint,
neminem sane eorum adeo depuduisse cre-
diderim, ut affirmare audeat. Interim
sunt nobis mancipia, aliis plura, aliis pau-
ciora, oculos certe, & sagacitatem eorum
effugere non possumus, & tamen necdum
ullum eorum atrox mendacium protulit.
Qua fide parricidii, & nefandæ comestio-
nis accusantur illi, qui nec supplicium ho-
minis, etiam jure damnati, conspicere su-
stinent? nec lubenti animo gladiatorum,
aut bestiarum spectaculis, præprimis si a
vobis dentur, Principes! assistunt? his
igitur spectaculis renuntiavimus, quia pa-
rum differre homicidas, & homicidiorum

Kk 3 specta-

Sæculum II. *specatores existimamus. Mulier, partum*
A. C. 165. *abigens, apud nos parricidii rea est; &*
quæ infantem suum post nativitatem pro-
jectum derelinquit, infanticidam habemus;
quis ergo credat, nos infantes aliquam-
diu sollicite enutritos interimere? in om-
nibus æqualitatem servamus, & rationi
obedimus, non autem rationi Leges pon-
mus. Hæc est Apologiæ Athenagoræ
summa, quæ, sicut etiam tractatus de re-
surrectione mortuorum, ad nos integra
pervenit.

§. XLVIII.

S. Polycarpi Martyrium.

Non ideo autem Persecutio cessavit.

Anno sequenti Marci Aurelii septimo,
 JEsu Christi centesimo, sexagesimo septi-
 mo multi Martyres Smirnæ in Asia passi
Eus. Chron. sunt. Quos inter clarissimus est S. Poly-
An. 167. carpus hujus urbis Episcopus, qui a S. Jo-
Ibid. IV. hist. *anne constitutus annos circiter septua-*
cap. 14. *ginta hanc rexit Ecclesiam. Nonnulli*
Epist. Eccl. *SS. Martyrum ita flagellis consuli, ut*
Smirn. *corporum interiora, eorumque venæ, &*
arteriæ conspici possent, cumque specta-
tores, moti commiseratione, eorum for-
tem deflerent, ipsi ora nequidem ad su-
spiria aperiebant, ignibus, & bestiis su-
periores; non nulli, ut saltem sic eorum
patientia frangeretur, acutis testarum
fragmenti incubare coacti, exquisitis tor-
mentis cruciabantur.

Præ

Præ aliis spectantium oculos in se con- Sæculum II.
 vertit juvenis, nomine Germanicus, cui A. C. 165.
 Proconsul persuadere conabatur; se-
 ipsum suipius miseresceret, & juventu-
 ti suæ parceret; at ille impavidus ces-
 santem belluam manibus laceffens, ut ci-
 to dispergeretur, effecit. Non nullis
 tamen Christianorum, quamquam paucis,
 ferendæ morti animus deficiebat; qui-
 dam nomine Quintus ex Phrygia, nuper
 ex patria advectus, ad conspectum Be-
 stiarum expavit; is non tantum seipsum
 ultro persecutoribus obtulerat, sed etiam
 alios attraxerat, cum vero ad Bestiarum
 terrorem, Proconsulis blanditiæ accessis-
 sent, seductus, per Deos juravit, & sacri-
 ficavit; quo exemplo didicerunt Chri-
 stiani, neminem temere se periculo de-
 bere exponere. Cæterorum autem con-
 stantia, & virtute irritati Gentiles uno
 clamore postulant; auferri debere im-
 pios, & perquiri Polycarpum. Ipse Po-
 lycarpus sciens, quæ agerentur, imper-
 turbato animo domi suæ manere vole-
 bat, sed amicorum precibus flexus, in
 campestria exiit, ubi in domo quadam,
 haud longe distita, cum paucissimis la-
 tuit, dies atque noctes in fundendis pre-
 cibus pro omnibus totius orbis Ecclesiis
 consumens, hic erat enim ipsius precan-
 di modus. Triduo antequam compre-
 henderetur, oranti, visum est, cervical

Kk 4

suum

Sæculum II. suum ardere; illico ad domesticos con-
A. C. 165. versus, ait: Amici! vivus comburar;

quod spiritu Prophetico dixit. Dum per-
tinaciter a persequentibus inquireretur,
in aliam domum agrestem fugit, quo illi
simul ingressi, occultatum tamen non
invenerunt, at duos pueros secum abdu-
xere, ex quorum altero indicium, ubi E-
piscopus esset, per tormenta expesse-
runt.

Igitur quadam die Veneris vespere li-
ctores, equitesque armati, quasi latronem
capturi, itineri se dederant duce puer;
multa jam nocte advenientes S. Poly-
carpum in superiori cubiculo decumben-
tem inveniunt; etiam hac vice potuis-
set in aliam domum fugere, sed noluit,
dicens: Fiat voluntas Domini! audiens
ergo adventantium strepitum, descendit
ad eos, & salutavit; ipsi mirantes con-
stantiam viri, & senectutem, inquiebant:
Certe tanta festinatione opus non fui-
set, ut bonum senem caperemus; tunc
iis omnibus apponi jussit, quæ manduca-
rent, & biberent, quantum vellent, ro-
gans, ut unam sibi horam concederent,
qua libere ad Deum oraret; hac licen-
tia obtenta, stans oravit, animante divi-
na Gratia, & duabus horis tenuit oratio;
audientes stupebant, multosque jam po-
nitebat, quod ad vinciendum senem, vi-
rum pene divinum, venissent; in ista
oratione

oratione S. Polycarpus commemoratio- Sæculum II.
nem fecit omnium, quoscumque unquam A. C. 165.
novisset, magnorum, & pusillorum, divi-
tum, & pauperum, totiusque Ecclesiæ Ca-
tholicæ per universum mundum dispersæ.

Oratione completa, & instante disces-
sus hora, asino impositum, in urbem de-
ducunt; erat dies magna Sabbati, id est,
ut creditur, vigilia Paschæ. Herodes I. S. Polycarpi
renarcha, & Nicetes Pater ejus Polycarpo Martyrium.
obviam proiecti, eum in currum suum
suscipiunt. Irenarcha in istis civitatibus
erat Magistratus, cui seditiosos coercere
incumbebat, & tranquillitati publicæ in-
vigilare; nempe hoc nomen Judicem
pacis significat. Herodes, & Nicetes, v. Aug. ep.
dum curru veherentur, dicebant ad S. Po. 140. & 159.
lycarpum: Quid hoc mali sit, dicere, Do- Cod. Theol.
mine Cæsar! sacrificare, & vitam serva- de decur.
re? primum S. Polycarpus ad hæc nihil re-
spondebat; cum vero urgerent, ait: non
faciam, quod suadetis. Tum convitian-
tes, eum vehiculo exturbant, tanto impe-
tu, ut caderet, & in crure læderetur; ni-
hilominus mente immotus, quasi nihil tu-
lisset, hilariter incedens, ad Amphithea-
trum deductus est. Tantus erat ibi fremi-
tus, ut intercluderetur aurium usus. Cum
ingredieretur, vox de cœlo audita est: ma-
gno animo, Polycarpe! & constans esto.
Nemo loquentem vidit, at præsentes
Christiani vocem audierunt.

Kk 5

Cum

Sæculum II.
A. C. 165.

Cum ex turba fuisset progressus, jamque scirent omnes, esse adductum, magnus tumultus percrebuit. Tum Proconsuli sistitur, cui interroganti, num ipse esset Polycarpus, se vero esse respondit. Proconsul, ut Christum negaret, suadebat, ætati suæ parceret, & alia ad seducendos Christianos dici solita, per fortunam Cæsaris juraret, ad mentem rediret, & diceret: tollantur impii! hæc erat solita Gentilis populi contra Christianos acclamatio. S. Polycarpus vultu severo in multitudinem populi infidelis, Amphitheatum occupantis, circumspiciens, manu versus eos extensa, & levatis in cœlum oculis, cum suspirio dixit: tollantur impii; desiderium ardens eorum conversionis testatus. Rursus Proconsul instabat: Jura! Christum injuriare! & dimittam te. Cui S. Polycarpus: Octoginta sex annis Christo servio, nec unquam mihi quidquam mali fecit, quomodo ergo possem blasphemare Regem meum, & Salvatorem? Et Proconsule necdum urge re cessante, ut per Cæsarum fortunam juraret, inquit: Si credis honori tuo facere, si jurem per illud, quod Cæsaris fortunam appellas, & fingis nescire, quis sim, dicam libere; ausulta! Christianus sum; si autem Doctrinam Christianorum cognoscere vis, concede mihi diem unam, & audies. Cumque Proconsul dixisset, ut id populo persua-

persuaderet, S. Polycarpus respondit: *Tibi loquar, Lege enim nostra docemur, Magistratibus, & Potestatibus a Deo constitutis sine Religionis dispendio debitum honorem deferre, hos autem, ut coram ipsis me defendam, dignos non existimo.*

Sæculum II.
A. C. 165.

Tum Proconsul: *Bestias habeo, quibus te tradam, nisi mentem mutes.* Et sanctus Polycarpus: *Fac, ut veniant bestiae, nam ut de bono in malum muter impossibile est, bonum vero est mihi, si ex his miseriis ad vitæ alterius Justitiam transeam.* Iterumque Proconsuli dicenti: *Si bestias spernis, flammis te tradam, nisi muteris,* respondit: *Ignem minaris, qui brevi tempore urit, & extinguitur; ignem vero futuri judicii, & supplicii æterni, qui impios manet, ignoras.* *Quid autem moraris? induc super me, quod placuerit.* Hæc, & plura alia cum gaudio, & fortitudine, decore senili dicentem, satis mirari Proconsul non poterat; nihilominus præconem misit, qui in medio Amphitheatri ter clamaret: Polycarpus se Christianum confessus est.

Hac facta denuntiatione omnis Gentilium, & Judæorum, qui Smirnæ erant, multitudo furore indomabili concita conclamare: *Hic est Doctor Asiae, Christianorum Pater, Deorum nostrorum destructor; hic est, qui tot homines a cultu, & sacrificio Deorum avulsit;* Tum magno clamore

Sæculum II. clamore Philippum Asiarcham rogabant,
 A. C. 165. leonem in Polycarpum emitteret. Asiarcha erat ille, quem omnes Asiae civitates
~~v. not. Val.~~ communi consensu rebus ad Religionem
~~Aristid. orat.~~ spectantibus, cuius pars erant spectacula,
~~4. Aug. ep. 5.~~ præfecissent. Philippus respondit; id sibi non licere, cum jam bestiarum spectaculis finis fuerit impositus. Ergo omnes vociferari: Polycarpum vivum esse comburendum; ut ejus Prophetia adimpleretur; simul omnis multitudo turmatim procurrere, sarmenta, & ligna ex officinis, & balneis comportare; præprimis autem, & more solito Judæorum furor eminebat.

Exstructo rogo S. Polycarpus cingulum solvit, vestimentis se exuit, & conatu adhibito se ipsum exalceavit, quod officii genus ipsi alias a ministris exhibebatur; tanta enim veneratione Fideles hujus S. Senis virtutem colebant, ut interesse, quis eum saepius tangeret, æmularentur. Tum omnibus ad supplicium expeditis, clavis eum volebant affigere; at vir sanctus: *finite me, inquit: qui mibi virtutem flamas sustinendi tribuit, etiam, qua in pyra immotus persistam, constantiam sine clavorum uestrorum ope dabit.* Omissis igitur clavis, tantum alligarunt. Ita vincitis post tergum manibus stabat ipse, similis arieti, selecto ex universo grege, ut Deo in holocaustum offer-

S. Polycarpus.

offerretur. Tunc in cœlum respiciens, Sæculum II.
inquit: *Domine Deus omnipotens, Pater* A. C. 165.
*Jesu Christi, & Filii tui benedicti, prædi-
leci, per quem gratiam te cognoscendi ac-
cepimus; Deus Angelorum, & Potesta-
tum, Deus omnium Creaturarum, Deus
iustorum ex omnibus gentibus, qui in con-
spectu tuo vivunt, gratias tibi ago, quod
me ad hanc diem, & ad hanc horam perdu-
xeris, in qua cum Martyrum tuorum nu-
mero calicis Christi tui portionem acci-
piam, ut ad vitam æternam animæ, & cor-
poris in incorruptibilitate S. Spiritus re-
fusciter. Hodie cum ipsis in conspectum
tuum tanquam victima pinguis, & accepta
admittar, sicut a te prædestinatum, præ-
dictum, & adimpletum est, a te Deo vero
qui fallere non potes. Ideo laudo te in
omnibus, benedico te, glorifico te per Pon-
tificem æternum, & cœlestem JESUM Chri-
stum, dilectum Filium tuum, quocum tibi,
& Spiritui S. sit gloria nunc, & in futu-
ra sæcula. Amen.*

Cum dixisset amen, quibus impera-
tum erat, rogum incendunt, surrexit
que ingens flamma. Tunc vero manife-
stum miraculum fecutum est, nam ignis
circa Martyrem fornicis instar suspensum
hæsit, aut sicut velum navigii vento in-
flatum. Ipse in medio stabat non sicut
caro assata, sed sicut panis in furno, aut
aurum, argentumve in fornace purga-
tum,

Sæculum II. tum, suavissimum odorem quasi thuris,
A. C. 165. aut alterius suffitus pretiosi exhalans.
Videntes persecutores, quod igne non
consumeretur, consectori mandant, ut ac-
cedens eum pugione confoderet; (conse-
ctores dicebantur, qui bestias vulneribus
necdum enecatas in Amphitheatro con-
cerent) cum iste Martyrem percussisset,
ingens sanguinis abundantia exiliens
ignem extinxit. Stupentibus omnibus,
Christianorum ab aliorum hominum mor-
te tot prodigiis esse diversam. Nicetes
Herodis pater, & frater Alcæi, instigan-
tibus Judæis, Proconsulem rogarunt, ne
Polycarpi corpus sepulturæ daretur, ti-
mendum enim, ajebant, ne Christiani,
dimisso Crucifixo, ad Polycarpum hono-
randum converterentur. Centurio ob
Judæorum importunitatem corpus in
mediis flammis comburit, unde nihilomi-
nus Fideles spectantibus, & ringentibus
Judæis ossa extraxerunt.

§. XLIX.

Ecclesiæ Smirnenſis Epiftola.

Hæc passionis S. Polycarpi historia ab
iis, qui præsentes testes fuere, scri-
pta est. Fideles Philadelphiæ Smirnen-
ſes rogaverunt, ut sibi hujus Martyrii
narrationem mitterent, quam etiam Smir-
nenſes per manus cuiusdam, nomine Mar-
ci, in forma epistolæ ad Ecclesiam Phila-
delphiæ,

delphiæ, & omnes Ecclesias Mundi Catholicas datae, transmiserunt. Initio epistolæ dicunt; Beatum Polycarpum persecutionis finiendæ quasi sigillum suo sanguine impressisse. Postquam ipsum Martyrium retulerunt, & illa Judæorum verba: ne JESUM Christum derelinquant, & hunc adorent; adjungunt: *Nesciunt illi, quod nunquam JESUM Christum deserere possimus, nec alium honorare, quam ipsum, qui pro salute omnium illorum, qui in universo mundo salvantur, passus est; ideo enim adoramus ipsum, quia Filius Dei est, Martyres autem tanquam Discipulos, & imitatores ejus reveremur, & merito honoramus propter amorem in Regem, & Magistrum suum invincibilem.* Utinam cum eis Christi Discipuli simus, & in eorum societatem admittamur. (*)

Sæculum II.
A. C. 165.

Referunt etiam quomodo S. Polycarpi corpus fuerit combustum, & ajunt: *Ossa ejus gemmis, & auro purissimo pretiosiora*

(*) Idem, quod Fideles isti Judæis, nos respondemus Novatoribus, dicentibus, omnem honorem, quem Sanctis exhibemus, in contumeliam Dei veri cedere, qui solus honorandus est. Dubium sane hypocriticum Interpretis germani in Nota ad opusculum Bailleti de Sanctis! an majori Dei injuria Gentiles aliquando Idola adoraverint, an vero hodie Romano-Catholici Sanctos colant?

Seculum II. tiosiora collegimus, & loco decenti condi-
 A. C. 165, dimus; ubi, si potuerimus, Deo dante con-
 veniemus, ut cum laetitia Martyrii ejus fe-
 stum celebremus, ut eorum, qui certamen
 bonum certaverunt, reminiscamur, &
 Martyres futuri ad certamen præparen-
 tur, & exerceantur. Hæc in Epistola
 de Beato Polycarpo habentur, qui passus
 est Smirnæ cum duodecim Philadelphiis;
 sed ejus solius fit mentio, ipsique Pagani
 de ipso ubique locorum referebant; fuit
 enim inter Christianos, & Doctoris, &
 Martyris laude celebratissimus. Deinde
 addunt: *Amplam quidem relationem eo-*
rūm, quæ contigerunt, petiistis, at modo
non nisi compendium per fratrem nostrum
Marcum mittimus. Hanc epistolam et-
iam mittite fratribus ultramarinis, ut
& ipsi Dominum glorificant. Paulo in-
ferius: Salutate omnes Sanctos. Qui no-
biscum sunt, vos salutant; & Evarestus.
qui hoc scripsit, cum sua familia. Beatus
Polycarpus Martyrium passus est secunda
die Mensis Xantici, septimo Calendas Mij,
magna die Sabbati hora octava, id est, vi-
gesima quinta Aprilis hora post meridiem
secunda. Denique addunt: Captus est ab
Herode sub summo Pontifice Philippo Tral-
lensi, & Proconsule Statio Quadrato. Ad
calcem epistolæ inventum est, quod sequi-
tur, in antiquis exemplaribus: Hoc
transcriptum est ex apographo Irenæi Po-
lycarpi

lycarpi discipuli a Gajo, qui cum Irenaeo Sæculum II.
vixit; & ego Socrates descripsi Corinthi A.C. 165.
ex apographo Gaji. Gratia Dei cum omni-
bus. Et ego Pionius ex præcedenti de-
scripsi, postquam illud quæsivi, & Polycar-
pus per revelationem mibi ostendit, sicut
inferius dicam. Hæc collegi pene vetusta-
te jam corrupta, ut Dominus JESUS Chri-
stus me suis electis adjungat. Ipsi gloria
cum Patre, & Spiritu S. in Sæcula Sæcu-
lorum. Amen.

De S. Polycarpi epistolis nullam ha- Hieron. de
bemus, præter illam ad Philippenses; Script.
certum tamen est, quod plures scripserit Iren. apud
ad vicinas Ecclesias, ut eas in fide confir- Euf. lib. IV.
c. 20.
maret, & ad privatos, ut exhortaretur,
& instrueret. Vir fuit clarissimi etiam
apud Paganos nominis. Plures reliquit
Discipulos, quorum aliqui in Gallias ve-
nerunt; nempe S. Irenæus Episcopus Adon. Mart.
Lugdunensis, qui ab infantia cum ipso 24. Sept.
fuerat conversatus. S. Andochus Pres-
byter, S. Thyrsus Diaconus, & S. Felix,
qui Augustoduni Martyrium passi sunt.
Et S. Benignus Presbyter, qui Divione
coronatus est.

§. L.

Martyrium S. Ptolomæi.

Circa id temporis S. Justinus secundam
scripsit Apologiam, injustitiam Ma-
gistratum erga Christianos incusans;

Hist. Eccles. Tom. I.

L1 huic

Sæculum II. huic autem occasionem dedit sequens ca-
A. C. 165. sus. Erat Romæ quædam mulier, ma-

Eus. IV. hist. illa etiam in illicitis obsequi assueverat;
c. 17. ex 3° Christianorum cœtui deinde adscripta,
fino.

non satis habuit, propria corrigere vitia, sed etiam marito, ut fœdos habitus dimitteret, persuadere conabatur, timore ignis æterni, illis omnibus, qui rectæ rationi contraria facerent, intentati; hujusmodi admonitionibus mulier mariti animum a se avertit, hinc ipsa divortium cogitabat, ut bruti hominis consortio liberaretur. Amicorum tamen consiliis dedit, ut, quod statuerat, aliquamdiu disferret, quasi de mariti emendatione non desperans. Interim ipse Alexandriam profectus est; unde uxori nuntiatum, ipsum in dies in pejora ruere; ergo separari decrevit, eique secundum legum normam divortium denuntiavit. Maritus, Romam reversus, ipsam ad Imperatorem tanquam Christianam desert; ipsa libellum obtulit supplicem, ut sibi ante omnia de rebus suis domesticis disponere liceret, promittens, se deinde ad accusationem responsuram; & quod pettit, impetravit.

Maritus ejus hac dilatione concitus, cum in uxorem non posset, iram in quemdam nomine Ptolomæum effudit, qui eam in sacris litteris erudierat; eum coram

Sæculum II.
A. C. 165.

coram Urbicio Romæ Præfecto accusavit, & Centurionem, qui eum comprehendere jussus fuerat, alias amicum suum subornavit, ut omissis omnibus quæstionibus tantum hoc sciscitaretur, an esset Christianus? quod Ptolemaeus ingenuus confessus est, ideoque a Centurione multo tempore, & summo rigore in carcere detentus. Tandem in conspectum Urbicii Præfecti deductus, ad unicam quæstionem respondere jubetur, an sit Christianus; quod denuo constantissime confessus, illico jubente Præfecto ad mortem ducitur. Non tulit nefas quidam Lucius, tunc præsens, & ipse Christianus, sed in Præfectum invectus, quo tu jure, inquit: *bominem nec adulterii, nec homicidii, nec rapinæ, nec alterius cuiusvis criminis reum, sed ob solum Christiani nomen capite damnas?* crede mibi, Urbici! hæc sententia iniqua contra mentem Pii Imperatoris, & filii ejus Philosophi, & Sacri Senatus lata est. Urbicius nihil ad Lucium, nisi hoc solum: *Etiam tu Christianus esse videris?* Quod cum Lucius constanter affirmasset, jussit, ut & ipse duceretur. Respondit Lucius; magnas se illi gratias debere, quod hac sententia non tantum a pessimis Dominis manumitteretur, sed etiam in familiam Dei Patris, & optimi Regis transmittenetur. Superveniens tertius Christianus ad eandem ca-

Sæculum II. pitis pœnam condemnatur. Hæc Roma
A.C. 166. gesta sunt circa annum centesimum se-
xagesimum sextum.

§. LI.

Secunda Apologia Justiniani.

Ex hoc casu S. Justinus occasionem sum-
psit, Magistratum, & judicium ini-
quitatem manifestandi in sua secunda
apologia, ubi per modum objectionis
inquit: *Erit forte aliquis, qui nobis di-
cat; ergo vos ipsos omnes interficite, &
abite ad Deum vestrum, nec nobis ultra
molestiam facite.* Ad hoc respondet; id
sibi per fiduciam, quam in Dei providen-
tiam ponerent, non licere. Post hæc
Idolatriæ originem, cuius auctores Dia-
boli essent, ostendit. Deo vero peculiare
nomen non esse. Malos Dæmones, rectæ
rationis ductum sequentes, semper fuisse
persecutos, sicut Socratem. Tum subdit:
*Meipsum fraudes alicujus ex ipsorum nu-
mero, quos Philosophos dicunt, non evita-
turum spero, sed ad crucem damnandum,
etsi nullus in orbe Philosophus præter unum
Crescentium Cynicum foret.* Et post alia
inquit: *Ne testes desint, quibus mendacia,
in Christianos prolatæ, probentur; equaleo
imponuntur mancipia, infantes, fæmina
in hunc finem, ut per exquisita tormenta
confessio incestuum, & conviviorum, qui-
bus infantes devorantur, extorqueatur;*
bac

hæc enim nobis Christianis affinguntur cri- Sæculum II.
mina; qui vero affingunt, illi ipsi talia A. C. 166.
committunt, Deosque sibi, iisdem pollutos
criminibus, comminiscuntur. Nos autem
cum simus culpa liberi, judicium impiorum
non curamus, Deum actionum, & cogita-
tionum nostrarum testem habentes.

In Epilogo S. Justinus in hunc modum
scribit: *Rogamus vos, ut iste libellus pu-
blicæ lucis fiat, postquam quidquid libue-
rit, responderitis; oportet enim alios scire,
quales simus, & nos tandem falsis suspicio-
nibus absolvit, & ultimi supplicii periculo.*
Omnibus hominibus a natura inditum est,
quid honestum sit, aut turpe; plurimi autem
*nesciunt, has impudicitias, quæ de nobis vul-
go narrantur, a nobis maximopere damna-
ni, nosque ea ipsa de causa Deos vestros*
*contemnere, quod hæc flagitia commise-
rint, & a vobis similia exigere videantur.*
Vobis jubentibus fidem nostram omnibus
*notam faciemus, ut, si fieri possit, conver-
tantur. Hic solus est scopus, ad quem hac*
oratione nostra tendimus. Nostra Religio,
*si sana mente perpendatur, non est erubes-
cenda, sed omni Philosophia humana supe-
rior; saltem in libris nostris illas fôrdes*
*non inveneritis, quibus scripta Epicureo-
rum, Sotadis, Philenidis aut aliorum, ejus-
dem haræ, scatent, quæ tamen apud vos Athen. lib. 8.*
omnibus legere permisum. Libellus ab hac p. 335. C. ex
Philenide scriptus circumferebatur de Chrysippo.

L 3

cmnis

Sæculum II.
A. C. 166.
Athen. l. 14.
p. 620.
Mart. 2. ep.
86.

omnis generis libidine, quam sequior se-
xus explere posset: Sotades erat Poeta Jo-
nicus, alio genere, nempe calumniandi
impudentia infamis. Tum S. Justinus his
verbis concludit: *Finem dicendi facimus,*
postquam omnem laborem impendimus, &
Deo supplicavimus, ut omnes homines ad
cognitionem veritatis pervenire merean-
tur. Non legimus majorem hujus Apo-
logiæ, quam prioris fructum fuisse.

§. LII.

Dialogus S. Justini cum Tryphone.

Edit. gr. lat. S. Justinus scripsit quoque tractatum
1615. p. 217.

Theologicum contra Judæos. Nempe
narrat colloquium cum Judæo quodam,
nomine Tryphone, institutum, qui, bello
fugatus, in Græciam se abdiderat, mul-
tumque temporis, præsertim Corinthi,
Philosophiæ studio dederat. Is cum in
deambulacro publico obvium habuis-
set S. Justinum, & ex vestitu Philo-
sophum agnovisset, sibi maximo in pre-
tio Philosophiam semper fuisse dixit;
quid autem hæc Philosophia tibi prod-
esse possit, inquit S. Justinus, si eam cum
Doctrina Legislatoris tui, & Prophetarum
in comparationem adducas, non video.
Quid igitur, ait Tryphon; nunquid Phi-
losophi de Deo, de Unitate, & Providentia
non tractant? plurimi, ait S. Justinus:
cognitionem Dei nihil utilitatis ad felici-
tatem

tutem humanam conferre existimant. Per- Sæculum II.
A. C. 166.
 sunsum nobis vellent, Deo quidem totius
 universi, generum, & specierum, non vero
 tui, meique, & rerum singularium curam
 esse. Quo autem hæc Doctrina collimet,
 haud difficulter dispicitur; posito enim hoc
 principio libere, & secure suas opiniones
 sequi possunt, cumque a Deo nec mercedem
 exspectent, nec pœnam timeant, dicere, &
 facere, quod libet, licet. Reipsa rem nul-
 lam mutationi obnoxiam credunt, & ho-
 mines, nec meliores, nec pejores fieri, sed
 semper hoc modo victuros; aut posito, quod
 anima immortalis, & incorporea sit, inde
 concludunt, se propter mala opera puniri
 non posse, quia id, quod incorporeum est, et-
 iam esse impassibile afferunt, atque ita sibi
 Deum esse inutilem, cum sint immortales.

p. 218.

Tunc Tryphon amice subridens, tibi
 vero, inquit: qualis de Deo opinio insidet,
 & quæ est tua Philosophia? dicam, ait
 Justinus: nihil Philosophia pretiosius, per
 quam homini ad Deum appropinquare li-
 cet; at plurimi, qualis illa sit, & qua de
 causa cælitus homini concessa, ignorant,
 quod si scirent, non in orbe Platonici, non
 Stoici, non Peripatetici, non Pythagorici
 darentur, cum vera Philosophia non nisi
 una esse possit. Quod autem Philosophia
 humana in tot sectas abierit, inde ortum
 babet; quia qui primi naturæ arcana ri-
 mati sunt, illustre sibi apud genus huma-

L 1 4

num

Sæculum II. num Nomen fecerunt, & eorum Discipuli
A. C. 166. sine examine Magistrorum famam, non

veritatem secuti sunt; virtutis qualisque
specie, & sermonis novitate delusi,
quod ab iis didicerant, verum credidere.
Hi quid aliud, quam quod didicissent, ju-
niores docere poterant? quisque autem
nomen illius, qui suæ opinionis Parens
erat, ambitiose retinuit; subinde S. Ju-
stinus diversos Magistros enumerat, quo-
rum ipse experimentum fecerat, usque
ad illum Senem, qui sibi Prophetiarum

Sup. n. 36. auctoritatem edocto, JESU Christi Doctri-
nam solam esse Philosophiam certam, &
homini utilem persuaserat. Hæc, subdit:
*Philosophia est, quam sector; utinam om-
nes fortiter solius Salvatoris sermonibus
inhærerent; inest enim Christi sententiis,
nescio quid, terrorem incutiens, & con-
fundens eos, qui a via virtutis aberrant,
meditantibus autem verba ejus dulcem
quietem insinuant. Si ergo salutis tuæ
curam babes, & quamdam in Deum fidu-
ciam, ecce tu, cui hæc Doctrina peregrina
esse non debet, potes Beatus fieri, si
Christum agnoscas, & perfectionis Chri-
stianæ viam ingrediaris.*

Hæc ultima Justini verba, qui cum
Tryphone erant, excusso risu exceperunt;
at Tryphon leniter inquit: *Aliquis ex-
ceptis, reliqua admitto, tuumque pro Deo
fervorem admiror; attamen Philosophiam*
Plato-

Platonis, vel cuiusquam alterius profite- Sæculum II.
 ri præstitisset, & te in patientia, & tem- A. C. 166.
 perantia exerceri, quam mendaciis de-

 cipi, & nibili hominibus fidem habere;
 quippe Philosophorum mores retinenti, &
 sine culpa viventi, melior tibi fors spe-
 randa erat. Nunc autem, cum Deum de-
 reliqueris, ut spem poneres in homine,
 quam salutem exspectes? si ergo mibi
 fidem adhibes, nam te jam nunc inter
 amicos reproto, primum erit, quod facias,
 ut circumcidaris; deinde sabbatum coles,
 & festa a Deo præcepta, & ut paucis om-
 nia dicam, universa, quæ in Lege scripta
 sunt, observabis; tunc forte Deus tibi
 misericordiam impertietur. Quod vero
 ad Christum attinet, si natus est, vel ali-
 cubi est, incognitus est, nec se ipsum novit,
 nec ullam habet potestatem, donec Elias
 venerit, qui eum consecret, & toti mun-
 do manifestet. Interim falsa opinione
 imbutus es, & singis tibi Christum, pro
 quo perperam in exitium ruis. Hic anim-
 adverti debet, Judæos, Prophetarum,
 qui tempus Messiæ clare indicaverant, *Gamor.* ad
Sanhed. c.
 testimonio compulsos, non fuisse ausos *XI.* n. 26.
 negare, Christum advenisse, sed hanc *27.* &
Edit. Cock.
 quæstionem subtiliter eluisse, quod &

Deus tibi parcat, inquit Justinus:
 nescis enim, quid dicas. Doctoribus tuis
 confidis, scripturas non intelligentibus, &

L 5 , quæ

Sæculum II. quæ incident, temere loqueris. Si autem
A. C. 166. moram pati vis, demonstratum tibi faciam,
nos non decipi, sed ex legibus rationis, &
prudentiæ, nos in confessione Christi per-
durare, quantumcunque hæc confessio co-
ram hominibus probrofa sit, & quamquam
omnes vires exerat Tyrannorum crudeli-
tas, ut ad hanc fidem negandam compellat.
Convincam te, nos non fabulis aures de-
disse, sed Doctrinæ solidæ, & a Spiritu
Dei dictatæ. Hic audientium aliqui rur-
sus risum extollere, & indecora cla-
mare; & Justinus surrexit abiturus; at
Tryphon correpto ejus pallio, ajebat;
*Non dimittam te, nisi prius promissò te
exsolveris.* Ergo, inquit Justinus, ami-
cos tuos silere jube, & modestiam doce.
Tunc pars colloquentium separata est,
duobus abeuntibus, & ridentibus, quod
isti rem serio agerent. Justinus autem,
& Tryphon cum duobus aliis sedilia lapi-
dea, ad utrumque stadii latus commode
posita, occuparunt; & postquam nonnul-
la de Bello Judaico fuissent locuti, Justi-
nus cœptam sermonis telam pertexuit
in hunc modum:

§. LIII.

Abolitio Legis antiquæ.

p. 227. **E**stne aliud præterea quod nobis obji-
cias, quam quod Legem non serve-
mus

mus, & Sabbata, & non circumcidamur! Sæculum II.
 vel num ad vos etiam vitæ, morumque A. C. 166.
 nostrorum diffamatio pervenit? num cum
 Gentilibus vos Judæi creditis, nos carne
 humana pasci, & a mensa surgentes, fa-
 cibus extinctis, nefandæ Veneri indulge-
 re? aut solum in eo damnatis, quod Do-
 ctrinam, quam vos falsam putatis, am-
 plexi simus? hoc solum est, inquit Try-
 phon, quod valde miramur; nam quæ in
 plebe de vobis narrantur, fidem exce-
 dunt, & naturæ repugnant; econtra scio,
 vestri Evangelii præcepta esse adeo ma-
 gna, & mirabilia, ut homini observatu
 impossibilia credam. Cupidine hæc scien-
 di incensus, legi vestra præcepta. Hoc
 autem est, quod capere non possumus,
 quod vos, qui pietate super alios excel-
 lere ambitis, vitam ducatis a ritibus Gen-
 tilium nihil abhorrentem; non enim ob-
 servatis Festa, nec Sabbata, nec circum-
 cisionem, & spem vestram transfertis in
 hominem crucifixum; mercedem a Deo
 speratis, cuius mandata calcatis. Non
 legisti unquam in Lege? qui non fuerit Gen. 17. 14.
 circumcisus die octava, peribit de popu-
 lo suo.

Ad hæc Justinus: *Nec erit, nec un-
 quam fuit aliis Deus, quam qui creavit
 universum. Non credimus nos habere a-
 lium Deum, quam vestrum, illum ipsum,
 qui Patres vestros de Ægypto eduxit. In
 hunc*

Sæculum II, bunc Deum speramus, sicut vos, Deum A.
A. C. 156. brabam, Isaac, & Jacob; at non per Moy-
sen, aut per Legem speramus, sic enim es-
semus Judæi, sicut vos. Ex Scriptura
didici, dandam esse Legem ultimam, &
fœdus divinæ Auctoritatis, omnibus ad
Dei hæreditatem aspirantibus servandum.
Lex illa, in monte Horeb data, invetera-
vit, eratque vobis solis lata, hæc autem
nova omnibus hominibus lata est. Chri-
stus datus est nobis in Legem æternam,
postquam non datur alia. Tunc citat I-
saïæ, & Jeremiæ testimonia; Deum mis-
surum esse Legem, qua omnes Gentes
illuminarentur, & initurum cum populo
suo novum fœdus, distinctum ab illo,
quod cum Patribus eorum in exitu ex
Ægypto pepigerat. Cum igitur testes si-
mus, subjungit, quod homines in hoc tem-
pore idolis, & vitiis renuntient, ut ad
Deum accedant; quod in confessione pie-
tatis, & veritatis mortem sustineant;
hinc omnes ex operibus judicent, datam
esse nostris diebus Legem novam, funda-
tum novum fœdus, & exspectationem eo-
rum, qui ex omnibus Gentibus bona, &
salutem a Deo sibi obventuram sperabant,
esse adimpletam. Ulterius monstrat; ve-
rum Israelem, esse Spiritualem, circum-
cisionem, Sabbati, & azymorum obser-
vantiam, omnia spiritualiter esse intelli-
genda de morum correctione; veram-
que

que purificationem esse illam, qua anima purgatur per IESU Christi sanguinem. Sæculum II.
A. C. 166.
Desuper celeberrimum Isaiæ textum refert, ubi de Salvatoris passione, & Redemptione nostra sole meridiano clarius vaticinatus est.

Déinde probat ; circumcisionem non esse necessariam, ab exemplo Sanctorum non circumcisorum Abel, Enoch, Noe, Melchisedech ; & exinde deducit, circumcisionem non esse opus iustitiae, sed tantum signum, quo Judæi ab aliis populis fuissent distincti. Primum post Idolatriam aurei vituli Deum sacrificia præcepisse Judæis, ut ab adoratione Idolorum averterentur, abstinentiam autem a certis carnibus, ut etiam edentes, & bibentes Legem suam ante oculos habarent. A Prophetis expresse declarari ; *Ezech. 20. 25.* hæc præcepta cæremonalia non fuisse *Amos 5. 18.* Judæis data, tanquam seipsis bona, nec *25.* Deum ipsorum sacrificiis indiguisse. *Psal. 49.*

Tryphoni dein interroganti, an illi, qui secundum Legem Moysis vixerunt, quales sunt Job, Enoch, & Noe in resurrectione mortuorum salvandi sint ? respondet Justinus affirmando, quia Lex Moysis præter ea, quæ speciatim propter duritiem populi mandantur, etiam illa præcepta, quæ sunt naturaliter bona, universalia, & æterna continet. At Tryphon : *Num autem, qui bodiedum præcepta*

p. 236.

p. 237.

p. 263.

Sæculum II.
A. C. 166.

cepta legalia servarent, & JEsum Christum agnoscerent, salvarentur? Prius quærendum nobis est, inquit Justinus; num hodieum possibile sit omnia legalia servare; Tryphone autem fatente Pascha immolari, aut alia sacrificia non posse; Ergo fatere, subjicit Justinus: scilicet aliqua esse impossibilia, & agnosce hominem observando præcepta æterna salvare posse. At Tr phon: Sabbatum, circumcisio, purificationes observari possunt; si quis ergo in vestrum Christum credens, etiam hæc servare velit, quamvis non putaret necessaria, quæro, an salvatur? Meo quidem judicio, salvabitur, inquit S. Justinus, dummodo non Gentiles ad JEsum Christum conversos ad eadem observanda cogat, sicut tu initio contebas. Cur autem addidisti, ait Tryphon: tuo quidem judicio, nisi quod alii alter sentiant? Tum Justinus: Aliqui putant cum talibus Christianis legalia servantibus non esse communicandum, ego vero alterius sum opinionis; si enim ea, quæ possunt, de Lege Moysis ad duritiem cordis eorum præcepta ex fragilitate servare velint, simulque in JEsum Christum credant, etiam præcepta æterna observent, cum aliis Christianis comunicare non recusent, & ad eadem observanda non obligent, tanquam fratres, & viscera nostra recipiendi sunt; at si Fideles

deles ex Gentibus conversos ad observan- Sæculum II.
dam Legem Moysis velint compellere, & A. C. 166.
ni faciant, nolint cum ipsis comunicare,
tales non recipio. Credo quidem eos, qui-
bus Legem servare unacum confessione f'E-
su Christi persuaderi posset, salvandos;
eos vero, qui postquam Christum agnove-
runt, & confessi sunt, ad observantiam
legalium ex quacunque de causa transis-
sent, & deinde ipsum esse Christum negas-
sent, nisi ante mortem pænitentiam ege-
rint, non salvandos credo; eos quoque, qui
de genere Abraham sunt, & secundum
Legem vivunt, nisi ante mortem cre-
dant in Christum, non esse salvandos
certum est, illos vero omnium minime,
qui in Synagogis suis Christo anathema
dicunt.

Ita Judæis exprobrat, quod publice
in Christianos maledicta pronuntiarent,
& adjungit: Per æquitatem Principum,
qui hodie verum potiuntur, vobis non li-
cet, Christianos manibus vestris jugula-
re; at quoties impune licuit, fecistis.
Postquam Justum crucifixisti, & vidi-
stis, quod juxta Prophetarum vaticinia
in cælum ascenderit, quosdam ex vobis
delectos Jerosolyma emisistis, qui, Sectam
impiam, cuius Auctor esset f'esus Gali-
læus, apparuisse in omnem terram spar-
gerent, & horrenda crimina, quorum nos
hodie, qui nos non moverunt, reos pu-
tant,

p. 234.

p. 335.

Sæculum II. tant, in Christianos cominiscerentur.
 A. C. 166. Etiam nostro sæculo sicut tunc Judæi in
 suis orationibus publicis, & privatis in
 Buxtorff. JEsum Christum, & Christianos impre-
 Synag. c. 5. cationes evomunt.
 & II.

§. LIV.

Doctrinæ Christianæ argumenta.

Tum S. Justinus Doctrinæ Christianæ
 veritatem probat duplēm Messiæ
 adventum distinguens: *In primo adven-*
tu, ait: apparuit mortalis, sine gloria, &
ornatu, & putabatur esse opifex, ara-
tra, & juga fabricans. Has operis spe-
 cies ponit S. Justinus, quod ex recenti
 traditione didicisse poterat. *In secundo*
adventu Messias apparebit glriosus, nu-
bibus insidens juxta Prophetiam Danielis.
 Hæc iterum probat ex Psalmo centesimo
 nono, qui de Ezechia intelligi non po-
 test, sicut Judæi volebant, cum nunquam
 Sacerdos fuerit; & ex Psalmo septuage-
 simo primo, qui Salomonis non convenit,
 qui non regnavit usque ad extremum
 terræ, & in Idololatriam lapsus est,
 quod crimen nequidem in Gentiles per
 JEsum Christum conversos cadit. Pro-
 bat, Christum non esse pürum hominem,
 qualem Judæi exspectabant, sed cum an-
 te omnia Sæcula esset Deus, in tempore
 Ps. 23. 45. 98. factum fuisse hominem. Christi divini-
 tatem,

p. 316.

Dan. 7.

p. 267.

Ps. 23.

45. 98.

tatem dedit ex multis Psalmis, praeci- Sæculum II.
gue quadragesimo quarto & apparitio- A. C. 166.
nibus, quibus Deus Patriarchis, & Moyfi
se spectabilem dedit; hasque apparitio-
nes ipse, sicut etiam multorum veterum
fuit opinio, Verbo Dei attribuit; & in-
de argumentatur, Deum, qui Patriarchis
visus est, alium esse Deum a Deo Crea-
tore; alium, inquit, in numero, non in
voluntate. Ait; ab initio ante omnes
creaturas Deum ex se ipso certam Virtu-
tem rationalem genuisse, quam S. Spir-
itus variis nominibus nunc Gloriam Do-
mini, nunc Filium, iterumque Sapientiam,
Angelum, Deum, Dominum, &
Verbum nominaret. Opinio dicentium,
hanc Virtutem esse a Patre insepara-
bilem, sicut radium a sole, ipsi non pro-
batur; ita ut Pater, quando vellet, eam
emitteret, & quando vellet in se recipie-
ret; est, inquit: Virtus permanens, &
distincta non solum nomine, sicut radius
a sole, sed numero, ita tamen, ut Patris
substantia nec dividatur, nec immute-
tur. Est, inquit: *in nobis hujus gene-
rationis exemplum; cum verbum produ-
cimus, illud generamus, at non per re-
scissionem, qua ratio nostra diminuatur.*
Ita ignis producit ignem, ea ratione,
ut ignis secundus ignis primi, a quo
accensus est, substantiam non diminuat.

p. 276.

p. 384.

p. 358.

Sæculum II. Inferius ostendit, JESUM Christum
A. C. 166. Messiam esse, explicando typos passionis

p. 259. ejus, nempe agnum Paschalem, duos
hœdos festi expiationum, aliasque victi-
mas. *Oblationes farinæ panis Eu-
charistici symbolum erant, quem in me-
moriā nostrā Redemptionis offerimus.*(*)

p. 260. Sæpius in hoc Dialogo repetit, Evchari-
stiam esse illud Sacrificium purum, quod

Mal. 1. 10. vaticinante Malachia etiam inter Gentil-
es ab Oriente ad Occidentem Deo of-

p. 317. ferri oportet. S. Evcharistiam S. Justi-
nus hic nomine expresso Sacrificium vo-

Deut. 21. 23. cat. Dum Tryphon ipsi maledictionem
Legis objicit contra crucifixos; S. Justi-
nus Benedictionem crucis retorquet, per
figuras ejusdem in Scriptura expressas,

inter alias affert serpentem æneum, quoad
speciem Legi, omne sculptile prohibenti,
adeo contrarium. Unus Judæorum, Try-
phonem comitantium, fassus est, a se Do-
ctores suos hac super difficultate consul-
p. 322. tos, sibi dubium minime solvisse. Tum
ait S. Justinus; hanc maledictionem Le-
gis significare universalem maledictionem
peccati in omnes homines extensi, & per-
secutionem Christianorum. Subjungit
expli-

(*) In sensu Novatorum, quo Evcharistia ni-
hil aliud est, quam panis, & Symbolum Corpo-
ris Christi, oblationes farinæ in veteri Testa-
mento fuissent Symbolum Symboli.

explicationem Psalmi vigesimi primi, u- Sæculum II.
bi crux Salvatoris distinctissime designa- A. C. 166.
tur.

Ait etiam; futurum, ut Jerosolyma p. 306.
iterum excitetur, & populum fidelem,
ibi congregatum, in societate Patriarcha-
rum, & Prophetarum cum JEsu Christo
ante ultimum adventum ejus lætaturum.
Ita ego credo, subjungit: Et plures alii,
sunt autem multi quoque piæ, & puræ Do-
ctrinæ Christiani, qui hoc non credunt;
illorum autem, qui se ore Christianos di-
cunt, & re ipsa sunt impii hæretici, do-
ctrina monstrosa est, & blasphemias plena.
Si igitur in homines incideritis, qui Deum
Abraham, Isaac, & Jacob blasphemant,
resurrectionem negent, dicantque in hora
mortis animas in cælum ferri, corporibus
nunquam uniendas, he tales pro Christianis
babeatis, sicut Saducæos, aliosque ejus-
modi Sectarios pro Iudæis non habetis.
Ego vero, & omnes corde simplices, &
recti, & qui toto animo Christiani sumus,
credimus resurrectionem carnis. Insuper
Ezechiel, Isaia aliique Prophetæ agnos- Isaias 45. 4.
cunt, Electos mille annis Jerosolymæ, post-
quam civitas reædificata, ornata, & am-
plificata fuerit, regnaturos. Ad fidem
huic regno adstruendam etiam auctori-
tatem Apocalypsis adducit. Ita S. Justi-
nus, & Papias opinionem milleniorum
fuerunt amplexi, nec tamen ideo unita-

M m 2 tem

Sæculum II. tem fidei Catholicæ lacerarunt. Dein.
A. C. 166. de ostendit progressus Evangelii, dum ait;

nullum superesse hominum genus; nec

p. 345. Græcos, nec Barbaros, nec Scythas in
vehiculis errantes, nec pastores sub ten-
toriis habitantes, aut cujuscunque no-
minis mortales, qui non preces, & gra-
tiarum actiones ad Creatorem in nomi-

p. 337. ne JEsu Christi crucifixi dirigant. Fi-
delitatem Christianorum deprædicans, ait:
evidentissime constat, nihil esse in toto
terrarum orbe, quod credentibus in JE-
sum valeat terrorem incutere. Capite
plectimur, crucifigimur, Bestiarum fau-
cibus injicimur, ferro, igne, tormentis
omnibus excruciamur, & inter hæc om-
nia imperturbate JESUM confitemur.
Quo plures Fideles persecutione tollun-
tur, eo copiosiores Nominis JEsu Chri-
sti Confessores nascuntur.

p. 349. Permittente
Dei providentia factum, ut homines qui-
dam Solem pro Numinе habitum adora-
rent, quis autem eorum unquam pro
Sole mori visus est? cum tamen ex om-
nibus nationibus homines pro JEsu Chri-
sti Nominе mortem, & tormenta mor-
te pejora sustineant. Sæpius in hoc
Dialogo notat, dona supernaturalia Pro-
phetiae, curationum, aliorumque mira-
culorum inter Fideles tunc temporis
adhuc fuisse satis communia, præcipue
autem potestatem ejiciendi Dæmones in
Nominе

Nomine JEsu Christi sub Pontio Pilato Sæculum II.
crucifixi. A. C. 166.

§. LV.

Quales fuerint Hæretici.

At vero, inquit Tryphon, multos eorum, qui Christiani dicuntur, Diis immolata libere manducare audio. Ad hæc Justinus: Tales, qui JESUM Crucifixum pro Domino, & Christo agnoscentes, nihilominus Christi Doctrinam non sequuntur, sed alienam Spiritu erroris infectam, nos, qui veram, & puram Doctrinam ejus tenemus, in fide nostra, & spe, quam nobis dedit, non parum confirmant, cum in his ipsis hæreticis, ea, quæ Christus prædixit, adimpleri videamus. Reipsa multi venerunt, Nomen JEsu jactantes, usus tamen impios, & dogmata perversa docentes; quælibet Secta Parentis sui nomen retinet, diversimode enim blasphemant Creatorem universi, Christum, quem promisit, & Deum Abraham, Isaac, & Jacob. Cum talibus nulla nobis est communio, scientibus, homines esse iniquos, & impios, qui JESUM tantum vano nomine confiduntur, sicut Pagani nomen Dei Idolis suis tribuunt. Alii vocantur Marcionitæ, alii Valentiniani, aut Basilidiani, aut Saturniniani, aut alio dicuntur nomine,

M m 3 quod

Sæculum II. quod more Philosophorum a Sectæ suæ
A. C. 166. auctore traxerunt. Hanc Ideam tunc
temporis Hæreticorum S. Justinus for-
mat.

§. LVI.

Judæorum Cæcitas.

p. 246.

Multis modis Judæorum cœcitatem increpat; & postquam diversos tex-
tus de circumcisione Spirituali, & Gen-
tilium vocatione adduxit, sic ait: *Mibi
quidem bis rationibus veritatem ingenii
etiam stupidissimis persuaderi posse vide-
tur; non enimvero, ea quæ modo attu-
li, a me artificio humano, vel industria
mea præparata sunt, sed ea ipsa, quæ
attuli, jam pridem Regius Psaltes Da-
vid cecinit, Isaias, & Zacharias præ-
dixerunt, & Moyses scripsit. Eadem,
amicus! hac tua indole negare non po-
tes. Hæc omnia in libris vestris scri-
pta sunt, vel verius, nostris, nos enim, quæ
scripta sunt, credimus, vos vero legitis,
& lecta non capitatis.* (*) Alio loco
dicit: *Scripturas solummodo referto, nec
mens mibi est, eas dialectice demonstran-
di. Gratiam intelligendi Scripturas a*

Deo

p. 71.

(*) Eadem nos ad Protestantes dicere pos-
sumus.

Deo accepi, quam gratis omnibus homi- Sæculum II.
nibus communicare cupio, ne coram Dei A. C. 166.
judicio reus sim, cui aliquando rationem
reddam.

Illorum, qui inter Judæos Rabbini,
id est Magistri, & S. Scripturæ interpre- p. 339.
tes habebantur, fuitiles argutias notat,
quæstionem moventium, quare in hoc
v. g. S. Scripturæ loco de camelô fœmi-
na mentio fiat; quare in oblationibus
tanta, & non alia farinæ, vel olei men-
sura adhiberi debeat, quia hujusmodi re-
rum explicationes humiles, & prophâ-
nas dabant. Eosdem adeo rudi, & ine-
pto sensu verba S. Scripturæ interpre-
tari incusat, ut sibi Deum cum manibus,
& pedibus, corpore, & anima imagina-
rentur, eumque corpore isto Abraham,
& Jacob apparuisse. Dum plurima, sub-
dit: dogmata utilia, & gravia vobis
explanamus, si quidquam leviusculum
vobis displiceat, aut non intelligatis,
omissa rei summa, his minutis inhæ-
retis, & nobiscum jurgamini, sicut mu-
scæ, quæ, sana carne intacta, ulceribus
insident.

p. 342.

p. 343.

Vestrī Legis Doctoribus permitten-
tibus, pergit: etiamnum quatuor, &
quinque uxores habetis, & si quis vi-
deat mulierem formosam, & concupis-

M m 4 cat

Sæculum II. cat eam ; historiam Jacobi, aliorumque
A. C. 166. Patriarcharum memorat, dicens : quid
mali facio, si tantorum virorum exem-
pla sequor ? Vah ! miseros, & insensa-
tos ! actiones Patriarcharum Mysticæ
erant, & rerum magnarum figuræ. Post
horum Mysteriorum explicationem sub-
dit; ex Davidis verecundia, postquam
Uriæ uxorem seduxisset, & ejus pœ-
nitentia inferri debere, veteribus nul-
latenus fuisse persuasum, sibi licere u-
xores accipere quot, & quales vel-
lent; Quod tamen, inquit: vestri popu-
li homines bodie passim faciunt, qui
mulieres, matrimonii nomine, in omni-
bus regionibus, quo deferuntur, acci-
piunt. Quod de Davide hic S. Justi-
nus dicit, hunc sensum habere vide-
tur: Si David pro sua concupiscentia
sibi permisum putasset, divortii, &
Polygamiæ libertate uti, nihil fuisset
occultandum , nec crudelitate in U-
riam opus , sed Regia auctoritate ad
repudiandam uxorem compulisset; si-
cut tempore posteriori Augustus Dru-
sum ad Liviam repudiandam coegit.
At talia matrimonia nihilo erant me-
lliora , quam contextus pallio concubi-
natus.

§. LVII.

§. LVII.

Sæculum II.
A. C. 167.

Martyrium S. Justini.

S. Justinus fidei, quam imperterritate
 propugnaverat, suo sanguine subscri- *Acta Marty.*
Sincera p.43.
 psit, Martyrium passus circa annum cen-
 tesimum sexagesimum septimum. Ru-
 sticus Romæ Præfetus Justinum cum
 comitibus ejus, in conspectum addu-
 ctum, interrogat, cui scientiarum ge-
 neri vacasset; ipse respondit: *Me qui-*
dem omnia Philosophiæ genera tentan-
tem, tandem Christianorum Doctrinæ
cepit, & fluctuantem animum fixit, quam-
vis hæc Doctrina errores amantibus non
arrideat. Sciscitanti, qualis esset hæc
 Doctrina; iterum Justinus: *Christiani*
credunt in unum Deum rerum omnium
visibilium, & invisibilium Creatorem,
& Dominum nostrum JEsum Christum
Filium Dei confitentur, qui venturus
est ad judicandum genus humanum, qui
salutem annuntiavit, eosque, qui veram
suam Doctrinam recipere parati erant,
instruxit; ego autem sum homo tenuis,
& incapax quidquam magni de infinita
eius Divinitate proferendi; fateor, hoc
esse munus Prophetarum, qui ex divina
inspiratione multis ante sæculis in bunc
mundum venturum Filium Dei prædi-
xerunt.

An. 167.

Mm 5

Tum

Sæculum II.
A.C. 167.

Tum Præfектus quærere, in quo loco Christiani convenirent? cui ille: *conveniunt, nempe ubi volunt, & ubi possunt; erras autem, si omnes eundem locum adire existimes.* Ita loquebatur, ne manifesteret; sed ut innueret etiam, Christianorum cultum Divinum non certis quibusdam locis sicut Gentilium esse affixum; ideo subjungit: *Deus Christianorum non uno includitur loco, & sicut invisibilis est, ita Cælum, & terram implet, & a Fidelibus ubique terrarum adoratur, & glorificatur.* Insistens Præfектus ait: dic ergo quo in loco Discipulos tuos congreges; & S. Justinus: *Hucusque prope domum cuiusdam nomine Martini, & balneum Timistinum habitavi, altera jam vice Romæ sum, nec aliis mihi locus notus est; si quis autem ad me venit, veram ipsi Doctrinam communicavi.* Ergo Christianus es? ait Præfектus, cui Justinus: *sine omni dubitatione sum Christianus.*

Tum Præfектus ad Caritonem: esne Christianus? & Cariton: per Dei gratiam sum Christianus. Idem quæsivit ex Muliere nomine Caritina, quæ eodem modo respondit; tum ad Evelpistum: & tu quis es? qui ait: *Sum Cæsaris servus, sed Christianus, Iesus Christus liberatum me fecit, per ejus gratiam ejusdem spei*

spei particeps sum, sicut isti, quos vides. Sæculum II.
 Idem Præfектus iterum sciscitatur ex A. C. 167.
 Hierace, qui ait: *Ita est, sum etiam Christianus, nam servio, & adoro eundem Deum.* Nunquid Justinus te Christianum fecit? ait Præfектus, & ille: *Christianus fui, & ero, nolens aliud addere, ne denuntiaret Magistrum suum.* Peon unus ex præsentibus ait: *Sum Christianus.* Quis te instruxit? inquit Præfектus, & respondit: *Parentes mei.* Addit Evelyptus: *Justini quidem sermonibus valde delectabar, sed a parentibus meis Christianus esse didici.* Et Præfектus: ubi sunt Parentes tui? respondit: in Cappadocia. Etiam Hieracem interrogat Præfектus, in qua Provincia essent parentes ejus; Hierax respondit: *Verus Pater noster est Christus, & mater nostra fides, per quam in ipsum credimus;* Parentes autem, quos in terra habui, mortui sunt. Ceterum ex Phrygia hic adductus sum. Tum Præfектus ex Liberio querit, quid diceret, an esset etiam Christianus, & in Deos impius; cui Liberius: *Etiam sum Christianus, nam soli Deo vero servio, & adoro.*

Tandem Præfектus conversus ad S. Justinum ait: *Audi tu! qui eloquens diceris & veram scientiam tibi habere videris, quando flagris a capite usque ad calcem eris lacertatus, an tum putas in cælum te ascensurum?*
 credo,

Sæculum II. credo, ait Justinus; si quæ dicis patiar, me
A. C. 167. illam mercedem accepturum, quam omnes
illii acceperunt, qui JESU Christi præcepta
servarunt; scio enim Gratiam Dei desti-
nari usque in finem Mundi omnibus, qui
mandata ejus custodiunt. Cui Præfectus:
spem ergo tibi singulis ascendendi in cælum,
ut mercedem ibi recipias? non fingo, ait
Justinus: sed scio, idque adeo mibi persua-
sum babeo, ut nulla dubitatio subire possit.
Tunc vero Præfectus: Eia ad rem! &
quod unum est necessarium. Conjungimi-
ni, & concorditer Diis sacrificare. Ad
hæc Justinus: Nemo sanæ mentis pietat-
em deserit, ut errorem, & impietatem
amplectatur. Præfectus: Nisi mandatis
obtemperatis, immisericorditer cruciabi-
mini. Justinus: Nihil magis in votis
nobis est, quam pro Domino nostro JESU
Christo pati, tunc enim cum fiducia coram
terribili ejus tribunal i stabimus, ubi omni-
bus hominibus aliquando comparendum.
Eadem alii Martyres dicebant, & adde-
bant: quod facis, fac cito, nam Christiani
sumus, & Idolis non sacrificamus.

His auditis, Præfectus sententiam
pronuntiat in hunc modum: Qui sacri-
care, & mandatis Imperatorum obedire
noluerunt, fustigentur, & ducantur ad
mortem, sicut leges præcipiunt. Tum
S. Martyres, Deum laudantes, in locum
con-

consuetum ducti, flagellati, & securi percussi sunt. Eorum corpora occulte a Fidelibus sublata, loco honesto sepulta. Hic fuit Martyrii modus S. Justini Philosophi. Plura ejusdem opera in manibus nostris sunt, græce scripta, inter quæ præcipua, & minime controversa sunt duæ Apologiæ pro Christianis; Dialogus cum Tryphone, & pars secunda tractatus de Monarchia, id est, de unitate Dei. Discipulus ejus fama inter alios eminens fuit Tatianus, ortu Assyrius, professione Philosophus.

Sæculum II.
A.C. 167.

Eus. hist. IV.
c. 18.

§. LVIII.

S. Dionysius Episcopus Corinthi.

Dudem ferme tempore Dionysius Episcopus Corinthiorum epistolam ad Eccl. *Hier. script. Eus. IV. hist. c. 23.* Romanam dedit, præferentem Soteris Nomen, qui tunc Romæ gubernabat Ecclesiam. In ea talia legebantur: *A principio beneficia in fratres spargere consuevit, & ad pauperes aliarum Ecclesiarum mittere, unde subsistant; hic Fidelium indigentiae subvenitis, illorum præprimis, qui in fodinis laborant; & ita, quod genuinos Romanos decet, antiquam Patrum vestrorum consuetudinem servatis. Beato vestro Episcopo Soteri satis non fuit, Patrum vestigiis insistere, superaddidit, ut postquam liberalitatem vestram*

Sæculum II. vestram ad Sanctos mittendi curam in se
A. C. 167. suscepisset, etiam fratres, qui ad se vene-
rant, piis sermonibus consolaretur, eo af-
fectu, quem tenerrimus Pater in filios solet
ostendere. Dionysius in eadem Epistola
hæc habet ad ipsum Soterem directa:
*Hodie sanctam diem Dominicam celebra-
vimus, & tuam legimus epistolam, en-
que impostorum semper legemus ad instru-
ctionem nostram, sicut etiam antecedentem,
quæ ad nos a Clemente scripta est.* (*)
Ex quibus apparet, in Ecclesiis tales epi-
stolas legendi usum post sacras Scripturas
Euf. IV. hist.
c. 23. viguisse. S. Dionysii pastoralis fervor in
Ecclesiæ Corinthiorum limitibus contine-
ri non poterat, sed etiam per epistolas ad
alias Ecclesiæ extendebat; tales episto-
las octo numeramus, si etiam illa, quæ
ad Romanos scripta est, computetur. Se-
cunda data erat ad Lacedæmonios, quæ
eos in fide orthodoxa instruebat, ad pa-
cem, & unionem hortabatur. Tertia ad
Athenienses, ut fidem excitaret, & re-
stauraret præceptorum Evangelicorum
obser-

(*) Ex his dispicitur, quanta Reverentia epi-
stolæ Romanorum Episcoporum in Ecclesiæ Græ-
ciæ lectæ fuerint. Ex eo autem, quod hic S.
Dionysius Soterem Papam, & Clementem con-
jungat, confirmatur, S. Clementem, cum episto-
lam suam ad Corinthios scriberet, non tantum
Presbyterum, sed jam Episcopum fuisse.

observantiam; eosdem increpat, quod, Sæculum II.
defuncto ipsorum Episcopo Publio, quem A. C. 167.
illius temporis persecutio[n]es messuerant,
Evangelicos mores, & Doctrinam pene
abjecerint. De Quadrato Publii succes-
sore mentionem facit, & dilaudat ejus
charitatem, quam dispersos Fideles colle-
gisset, & vacillantes firmasset. Etiam
de S. Dionysio Areopagita, a S. Paulo
converso, & primo Atheniensium Episco-
po loquitur.

Epistola quarta S. Dionysii Corinthiaci ad Nicomedienses data erat; in ea hæresin Marcionis opposita veritatis regula impugnabat. Quinta ad Ecclesiam Amastriacam in Ponto; hanc, ut ipse testatur, Bachilide, & Elpiso impellentibus, scripsit; Episcopum eorum nominat Palmantem, jubetque, cūjuscunque peccati, vel hæresis pœnitentes recipi. Hoc propter nimium rigorem Montanistarum, qui tunc in Phrygia oriebantur, dictum fuisse verosimile est. Epistolarum suarum sextam ad Ecclesiam Gortynensem in Creta direxit; laudabile testimonium Philippo eorum Episcopo reddit, quod in hac Ecclesia Christianæ virtutes floredericentur. Monet, ab hæreticorum fallaciis caveant.

Epistola septima ad Gnoſſiacos ejus-
dem Insulæ Cretæ Incolas scripta erat.
Pinytum Gnoſi Episcopum hortabatur,
et in ne

Sæculum II.
A. C. 167.

ne grave jugum continentiae, tanquam necessarium, fratribus imponeret, sed ad communem hominem infirmitatem attenderet. Tali monitione ideo opus esse, haud dubie credebat, ne sanctus Episcopus zelo præfervido ad errorem Encratitarum accederet, matrimonium generaliter damnantium. Pinytus responsum dedit, in quo, postquam summam Dionysii aestimationem fuisse testatus, vicissim hortatur; ut populum suum solidiori nutrimento aleret, & ad perfectiorem gradum incitaret; ne, si nunquam ablactarentur, in ignorantia sicut infantes senescerent. Hic Pinytum de alio perfectionis genere, quam continentiae omnibus servandæ, esse locutum, credere oportet, alias enim ejus Doctrina Catholicæ non esset consentanea; nam ex hac ipsa epistola ejus fidei simplicitas, gregis sibi commissi sollicitudo, eruditio, rerumque Divinarum scientia eluent.

Octava S. Dionysii Epistola ad quamdam sororem nomine Chrysophoram scripta est. Idem in quodam manu scipto queritur, epistolas suas fuisse adulteratas, & ait: *Multas scripsi epistolas, ut fratrum precibus morem gererem, & ecce! Apostoli Diaboli addendo, & omitendo in eas rizania seminaverunt: hos districtum Dei exspectat iudicium.* Quid igitur,

igitur mirum, si aliqui Scripturas Divinas alterare attenterint, cum nec tales, quæ ab illarum auctoritate longissime absunt, intactas reliquerint? Hæc de scriptis S. Dionysii Episcopi Corinthiorum scimus.

Sæculum II.
A.C. 167.

§. LIX.

Successio Episcoporum.

Celadion Episcopus Alexandriæ naturæ *Euseb. Chr.* debitum solvit anno centesimo sexagésimo septimo, postquam fuderat annis *& hist. IV.* quatuordecim; ei successit Agrippa, qui *c. 19.* rex Ecclesiam annis duodecim. Anno sequenti centesimo sexagesimo octavo, Marci Aurelii octavo mortalitatem exuit Heron Episcopus Antiochenus, qui fuderat annis viginti sex; ejus successor fuit Theophilus, magno ingenio, & eruditissimo vir; fuit is post S. Petrum numero sextus, & tredecim annis gubernavit. Anno Christi centesimo sexagesimo nono e vivis sublatus est Imperator Lucius Verus, qui regnaverat novem annis cum Marco Aurelio fratre suo adoptivo; ab hinc Aurelius solus imperavit. Anno centesimo septuagesimo secundum opinionem maxime verosimilem Soter Papa ad cœlestia abiit, cui successit Eleutherius. Initio sui Pontificatus litteras accepit a Rege nomine Lucio, Romano-*Beda hist.* rum vel subdito, vel fœderato, qui in *Angl. l. I.* *Hist. Eccles. Tom. I.*

An. 169.

Nn ma. c. 4.

Sæculum II.
A. C. 167.

magna Britannia imperabat, quibus ro-
gabat, ut in susceptione Christianæ fidei
adjuvaretur; Papa, quod petebatur, fa-
cile concessit; & Britones fidem Chri-
stianam in pace professi sunt usque ad
Diocletiani tempora. Jerosolymæ Cas-
sianus Episcopus numero decimus septi-
mus Marco successit anno Regni Anto-
nini Pii decimo nono, JEsu Christi cen-
tesimo quinquagesimo septimo. Cas-
siano successit Publius, huic Maximus,
Julianus, Gajanus, Symmachus, Gajus,
alter Julianus, Capitonius, qui fuit nu-
mero vigesimus quintus Episcopus Je-
rosolymitanus, vixitque usque ad an-
num quintum Imperatoris Commodi,
JEsu Christi octogesimum quin-
tum.

Euf. Chron.
an. 157.
Id. V. hist.
12.

HISTO-